

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Český textilní a oděvní průmysl v období globalizace

Bc. Michaela Glogarová

**Diplomová práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela Glogarová**
Osobní číslo: **E11485**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Český textilní a oděvní průmysl v období globalizace**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Proces globalizace má odvětvově velmi modifikované důsledky. Jedním z odvětví, které bylo v ČR globalizací silně zasaženo, je textilní, obdobně i oděvní průmysl. Práce má popsat vývoj textilního a oděvního průmyslu ve světě a v ČR zhruba od roku 1970 do současnosti. Analyzovat toto odvětví pomocí Porterova modelu a doplnit jej o dimenzi vlivu globalizace. Výsledky práce mají být verifikovány na vybraném (českém) podniku.

Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
Stanovení cílů práce a hypotézy, volba metod.
Analýza vývoje textilního a oděvního průmyslu na území ČR.
Dopady globalizace na textilní a oděvní průmysl ČR.
Finanční diagnostika vybraného podniku.
Formulace závěrů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- BENDA, J. Oděvní průmysl v českých zemích I. 1. vyd. Ústí nad Orlicí :
Výzkumný ústav bavlnářský, 1984. 128 s. ISBN: b. č.
COMISKEY, E., MULFORD, Ch. Guide to Financial Reporting and Analysis.
New York : John Wiley & Sons, 2000. 624 s.
ISBN 978-0-471-35425-3.
HARRINGTON, D., WILSON, B. Corporate financial analysis. 3rd edition.
Homewood : BPI, 1989. 316 s.
ISBN 0-256-06514-4.
MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. Finanční analýza. 2. přeprac. vyd. Praha : ASPI,
2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2.
PORTER, M. Competitive strategy: techniques for analyzing industries and
competitors. New York : Free Press, 1980. 396 s.
ISBN 0-02-925360-8.
SOLÍK, Z. Vývoj textilního průmyslu ve světě a ČR. 1. vyd. Ústí nad Orlicí :
Výzkumný ústav bavlnářský, 1995. 71 s.
ISBN: b. č.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání diplomové práce: 30. září 2012

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 26. 6. 2013

Bc. Michaela Glogarová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych chtěla poděkovat paní doc. Ing. Ivaně Kraftové, CSc., za její odborné rady a čas, který mi věnovala svými konzultacemi při zpracování této diplomové práce. Její rady a připomínky pro mě byly velkým přínosem. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu, Českého statistického úřadu, panu Ing. Miloši Beranovi z České technologické platformy pro textil a panu Ing. Josefovi Jiránkovi, který působil v textilní firmě Tiba ve Dvoře Králové nad Labem za poskytnuté informace.

ANOTACE

Tato diplomová práce s názvem Český textilní a oděvní průmysl v období globalizace má za cíl analýzu vývoje textilního a oděvního průmyslu v České republice zhruba od roku 1970 do současnosti. Diplomová práce se zabývá charakteristikou odvětví textilního a oděvního průmyslu a jejich klasifikací podle Českého statistického úřadu a také mezinárodními dohodami, které významně ovlivnily textilní a oděvní průmysl. Dále je v této diplomové práci popsán vývoj textilního a oděvního průmyslu na území České republiky a shrnuty dopady globalizace na český textilní a oděvní průmysl. Na tato odvětví byl následně aplikovaný Porterův model pěti sil. Závěr práce je zaměřen na finanční diagnostiku Oděvního podniku, a. s. pomocí bankrotních a bonitních modelů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Textilní průmysl, oděvní průmysl, globalizace, Porterův model pěti sil, bonitní a bankrotní modely

TITLE

The Czech textile and clothing industry in globalization

ANNOTATION

This diploma thesis called The Czech textile and clothing industry in globalization has got the aim to analyse development of textile and clothing industry in the Czech Republic since 1970 to nowadays. The diploma thesis deals with characteristic of textile and clothing industry and their classification according to Český statistický úřad and it also deals with international agreements which significantly influenced the textile and clothing industry. There is also mentioned development of textile and clothing industry in the Czech Republic and there is also summed up impact of globalization on the Czech textile and clothing industry. Afterwards, Porter's five forces model was applied to this branch. The end of the thesis focuses on the financial diagnostics of Oděvní podnik, a. s. through solvent and bankruptcy models.

KEYWORDS

the textile industry, the clothing industry, globalization, Porter's five forces model, solvent and bankruptcy models

OBSAH

ÚVOD	13
1 POJEM ODVĚTVÍ A GLOBALIZACE	15
1.1 <i>Odvětví jako součást národního hospodářství</i>	15
1.1.1 <i>Odvětví textilního a oděvního průmyslu</i>	16
1.2 <i>Odvětví a jejich klasifikace</i>	17
1.3 <i>Textilní a oděvní průmysl a jeho vnitřní klasifikace</i>	21
1.4 <i>Globalizace jako souhrnný výraz změn současné ekonomiky</i>	24
2 MEZINÁRODNÍ DOHODY VÝZNAMNÉ PRO TEXTILNÍ A ODĚVNÍ PRŮMYSL	25
2.1 <i>Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) a vznik Světové obchodní organizace (WTO)</i>	25
2.2 <i>Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (MFA)</i>	27
2.3 <i>Dohoda o textilu a ošacení (ATC)</i>	28
2.4 <i>Vstup Číny do WTO</i>	28
3 ANALÝZA VÝVOJE TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU NA ÚZEMÍ ČR	30
3.1 <i>Struktura a regionální rozložení textilního a oděvního průmyslu v roce 1980</i>	30
3.2 <i>Stav textilního a oděvního průmyslu v roce 2011 a 2012</i>	33
3.3 <i>Porovnání vybraných ekonomických ukazatelů textilního a oděvního průmyslu</i>	40
3.3.1 <i>Hrubá přidaná hodnota a pracovníci před rokem 1990</i>	40
3.3.2 <i>Produkce v letech 1993 - 2011</i>	41
3.3.3 <i>Hrubá přidaná hodnota v letech 1993 – 2011</i>	47
3.3.4 <i>Tržby v letech 1975 – 2011</i>	54
3.3.5 <i>Zaměstnanost v letech 1975 – 2011</i>	58
3.3.6 <i>Dovoz a vývoz České republiky v letech 1999 a 2012</i>	61
3.4 <i>Zhodnocení působení globalizace na textilní a oděvní průmysl v ČR</i>	66
3.4.1 <i>Dopady globalizace na textilní a oděvní průmysl ČR</i>	67
4 ANALÝZA ODVĚTVÍ	69
4.1 <i>Porterův model pěti sil (strukturální analýza odvětví)</i>	69
4.1.1 <i>Ohrožení ze strany nově vstupujících firem</i>	71
4.1.2 <i>Soupeření mezi stávajícími konkurenty</i>	72
4.1.3 <i>Tlak ze strany náhradních výrobků – substitutů</i>	73
4.1.4 <i>Vyjednávací vliv odběratelů</i>	74
4.1.5 <i>Vyjednávací vliv dodavatelů</i>	75
4.2 <i>Aplikace Porterova modelu pěti sil na textilní a oděvní průmysl ČR</i>	75
4.2.1 <i>Soupeření mezi stávajícími konkurenty</i>	75
4.2.2 <i>Hrozba substitutů</i>	76
4.2.3 <i>Vyjednávací síla odběratelů</i>	77
4.2.4 <i>Vyjednávací síla dodavatelů</i>	77
4.2.5 <i>Ohrožení ze strany nově vstupujících firem</i>	78
5 FINANČNÍ DIAGNOSTIKA PODNIKU (BANKROTNÍ A BONITNÍ MODEL Y)	79
5.1 <i>Bankrotní modely</i>	81
5.1.1 <i>Model IN – Index důvěryhodnosti</i>	81

5.1.2	Tafflerův model	83
5.2	<i>Bonitní modely</i>	83
5.2.1	Bilanční analýza podle Rudolfa Douchy	83
5.3	<i>Oděvní podnik, a. s.</i>	84
5.3.1	Vznik a stručná charakteristika podniku	85
5.3.2	Vývoj insolvenčního řízení podniku	86
5.3.3	Vybrané ukazatele ekonomiky podniku	88
5.4	<i>Finanční diagnostika Oděvního podniku, a. s.</i>	89
5.4.1	IN – Index důvěryhodnosti	90
5.4.2	Tafflerův modifikovaný model.....	92
5.4.3	Bilanční analýza I podle Rudolfa Douchy.....	93
5.4.4	Výsledky bankrotních a bonitních modelů.....	94
ZÁVĚR.....		96
POUŽITÁ LITERATURA		100
SEZNAM PŘÍLOH.....		109

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1:	Rozložení jednotek textilního a oděvního průmyslu v krajích ČR v roce 1980	33
Obrázek 2:	Rozložení subjektů vyrábějící textil v jednotlivých krajích ČR v roce 2011	36
Obrázek 3:	Rozložení subjektů vyrábějící textil v jednotlivých krajích ČR v roce 2012	37
Obrázek 4:	Rozložení subjektů vyrábějící oděvy v jednotlivých krajích ČR v roce 2011.....	39
Obrázek 5:	Rozložení subjektů vyrábějící oděvy v jednotlivých krajích ČR v roce 2012.....	39
Obrázek 6:	Porterův model pěti sil.....	70

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1:	Vývoj počtu registrovaných subjektů u textilního a oděvního průmyslu v letech 2001 – 2012	34
Graf 2:	Vývoj produkce textilií a oděvů v letech 1993 - 2011	43
Graf 3:	Vývoj hodnoty produkce u textilního a oděvního průmyslu v letech 1993 – 2011	45
Graf 4:	Vývoj podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na zpracovatelském průmyslu v letech 1993 – 2011	46
Graf 5:	Vývoj podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na celkovém průmyslu ČR v letech 1993 – 2011	47
Graf 6:	Vývoj HPH u textilního a oděvního průmyslu v letech 1993 - 2011.....	48
Graf 7:	Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu v letech 1993 - 2011	51
Graf 8:	Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011.....	52
Graf 9:	Podíl textilního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v krajích ČR v roce 2002 a 2011	53
Graf 10:	Podíl oděvního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v krajích ČR v roce 2002 a 2011	54
Graf 11:	Vývoj tržeb textilního a oděvního průmyslu v letech 1975 – 2011	57
Graf 12:	Vývoj počtu zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011 ...	59
Graf 13:	Vývoj hodnot IN99, IN01 a IN05 v letech 2001 – 2008.....	92
Graf 14:	Vývoj hodnot Tafflerova modifikovaného modelu v letech 2001 - 2008.....	93

Graf 15: Vývoj celkového ukazatele bilanční analýzy I podle Rudolfa Douchy v letech 2001 - 2008	94
---	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Rozdělení odvětví dle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na jednotlivé sekce	19
Tabulka 2: Rozdělení textilního průmyslu podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na oddíly a skupiny	21
Tabulka 3: Rozdělení oděvního průmyslu podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na oddíly a skupiny	22
Tabulka 4: Rozdělení produkce textilního průmyslu podle klasifikace SKP a CZ-CPA na oddíly a skupiny	23
Tabulka 5: Rozdělení produkce oděvního průmyslu podle klasifikace SKP a CZ-CPA na oddíly a skupiny	23
Tabulka 6: Kola jednání GATT a WTO	26
Tabulka 7: Podíl na trhu textilních a oděvních výrobků EU v roce 1995 a 2005	29
Tabulka 8: Podíl na trhu textilních a oděvních výrobků USA v roce 1995 a 2005	29
Tabulka 9: VHJ bavlnářského průmyslu se sídlem v Hradci Králové v roce 1980	30
Tabulka 10: VHJ lnářského průmyslu se sídlem v Trutnově v roce 1980	31
Tabulka 11: VHJ vlnářského průmyslu se sídlem v Brně v roce 1980	31
Tabulka 12: VHJ pletářského průmyslu se sídlem v Písku v roce 1980	31
Tabulka 13: VHJ oděvního průmyslu se sídlem v Prostějově v roce 1980	32
Tabulka 14: Počet a průměr jednotek zabývajících se textilním a oděvním průmyslem v krajích ČR v roce 1980	33
Tabulka 15: Vývoj počtu registrovaných subjektů u textilního a oděvního průmyslu v letech 2001 – 2012	34
Tabulka 16: Počet, podíl a průměr registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilií v roce 2011 a 2012	36
Tabulka 17: Počet, podíl a průměr registrovaných subjektů zabývajících se výrobou oděvů v roce 2011 a 2012	38
Tabulka 18: Odvětvová dynamika růstu a struktura hrubé průmyslové výroby v letech 1970 – 1989	40
Tabulka 19: Produkce textilu v roce 1993 a 2011	42
Tabulka 20: Produkce oděvů v roce 1994 a 2011	42
Tabulka 21: Vývoj produkce textilií a oděvů v letech 1993 – 2011	43
Tabulka 22: Vývoj hodnoty produkce u textilního, oděvního, zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011	44
Tabulka 23: Vývoj podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na zpracovatelském průmyslu a na celkovém průmyslu ČR v letech 1993 – 2011	46
Tabulka 24: Vývoj HPH u textilního, oděvního, zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011	48
Tabulka 25: Výpočet korelačních koeficientů a potvrzení korelace u jednotlivých průmyslů	49
Tabulka 26: Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu a na HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011	51
Tabulka 27: Podíl textilního a oděvního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v krajích ČR v roce 2002 a 2011	52
Tabulka 28: Vývoj tržeb textilního a oděvního průmyslu v letech 1975 – 2011	57
Tabulka 29: Největší textilní a oděvní podniky dle tržeb v roce 2011	58
Tabulka 30: Vývoj počtu zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011	59
Tabulka 31: Největší textilní podniky z hlediska počtu zaměstnanců v roce 2011	60

Tabulka 32: Největší oděvní podniky z hlediska počtu zaměstnanců v roce 2011	61
Tabulka 33: Dovoz a vývoz textilního zboží ČR u vybraných kontinentů v roce 1999 a 2012	62
Tabulka 34: Dovoz a vývoz textilního zboží ČR u zvolených zemí v roce 1999 a 2012.....	63
Tabulka 35: Výpočet pozice čistého vývozce textilního zboží v roce 1999 a 2012.....	64
Tabulka 36: Dovoz a vývoz oděvního zboží ČR u vybraných kontinentů v roce 1999 a 2012	65
Tabulka 37: Dovoz a vývoz oděvního zboží ČR u zvolených zemí v roce 1999 a 2012.....	65
Tabulka 38: Výpočet čistého vývozce oděvního zboží v roce 1999 a 2012.....	66
Tabulka 39: Vývoj počtu zaměstnanců Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 - 2011	88
Tabulka 40: Vývoj tržeb Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 – 2009	89
Tabulka 41: Vývoj hospodářského výsledku Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 – 2008..	89
Tabulka 42: Vývoj indexu IN99 v letech 2001 - 2008.....	90
Tabulka 43: Vývoj indexu IN01 v letech 2001 - 2008.....	91
Tabulka 44: Vývoj indexu IN05 v letech 2001 - 2008.....	91
Tabulka 45: Vývoj hodnot Tafflerova modifikované modelu v letech 2001 - 2008.....	92
Tabulka 46: Vývoj celkového ukazatele podle bilanční analýzy I Rudolfa Douchy v letech 2001 - 2008	93

SEZNAM ZKRATEK

A	Aktiva, oblast aktivity
a. s.	Akciová společnost
ATC	Agreement on Textiles and Clothing (Dohoda o textilu a ošacení)
atd.	A tak dále
C	Celkový ukazatel
CA	Celková aktiva
Cca	Přibližně
CZ	Cizí zdroje
CZ-CPA	Klasifikace produkce
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
č.	Číslo
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAT	Čistý zisk
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním
EBT	Zisk před zdaněním
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)
HPH	Hrubá přidaná hodnota
IN	Index důvěryhodnosti
ISIC	Mezinárodní standardní klasifikace všech ekonomických činností
KBÚ	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci
Kč	Koruna česká
Kčs	Koruna československá
KD	Krátkodobé dluhy
ks	Kus
k. s.	Komanditní společnost
KZ	Krátkodobé závazky
L	Oblast likvidity

m ²	Čtverečný metr
MFA	Multifibre Arrangement (Ujednání o mezinárodním obchodu textilem)
mil.	Milion
mj.	Mimo jiné
mld.	Miliarda
NPE	Chemická látka detergent
OA	Oběžná aktiva
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OSN	Organizace spojených národů
p. b.	Procentní bod
PET	Plast
R	Oblast rentability
rev.	Revize
S	Oblast stability
s.	Strana
Sb.	Sbírka zákonů
SITC	Jednotný mezinárodní třídění zboží
SKP	Standardní klasifikace produkce
spol. s r. o.	Společnost s ručením omezeným
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
T	Tržby
t	Tuna
tis.	Tisíc
USA	Spojené státy americké
Ú	Nákladové úroky
vč.	Včetně
VHJ	Výrobně hospodářská jednotka
viz	odkaz
v. o. s.	Veřejná obchodní společnost
VÝN	Výnosy
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
ZPL	Závazky po lhůtě splatnosti

ÚVOD

Počátky výroby látek a oděvů patří hluboko do dějin, které jsou jen o pár let kratší než dějiny lidstva, protože člověk se musel oblékat a chránit své tělo před nepříznivým počasím a také před okolím. Nejdříve si člověk vyráběl oblečení sám pro sebe a pro svou rodinu. Výroba látek a oděvů byla tedy nejprve jednoduchá, později se výroba stávala složitější a nakonec vznikla specializovaná výrobní odvětví.

Textilní a oděvní průmysl se řadí mezi zpracovatelský průmysl a patří k odvětvím, která byla v České republice silně zasažena globalizací, zejména dovozem z asijských zemí. Proces globalizace se snaží o liberalizaci obchodu eliminováním překážek obchodu a výrazně ovlivnil mezinárodní obchod s textilním a oděvním zbožím. Tento proces globalizace působí na textilní i oděvní průmysl cca od roku 1970 do současnosti. Nejvýznamněji však globalizace působila na textilní a oděvní průmysl v období od roku 1995 až do roku 2005. Proces globalizace nebyl ještě ukončen a bude probíhat i v dalších letech.

Diplomová práce s názvem Český textilní a oděvní průmysl v období globalizace je rozdělena do 5 kapitol.

První kapitola charakterizuje obecně odvětví jako součást národního hospodářství a odvětví textilního a oděvního průmyslu. V této první kapitole jsou také uvedeny klasifikace pro jednotlivá odvětví, které používá Český statistický úřad a je zde popsána vnitřní klasifikace textilního a oděvního průmyslu. V první kapitole je dále definován pojem globalizace. Ve druhé kapitole jsou popsány mezinárodní dohody, které významně ovlivnily textilní a oděvní průmysl, mezi tyto dohody patří Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT), dohody přijaté Světovou obchodní organizací (WTO), Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (MFA) a Dohoda o textilu a ošacení (ATC). Druhá kapitola se také soustřeďuje na význam vstupu Číny do WTO. Třetí kapitola se věnuje analýze vývoje textilního a oděvního průmyslu na území ČR. Tato třetí kapitola popisuje strukturu a regionální rozložení textilního a oděvního průmyslu v roce 1980, stav textilního a oděvního průmyslu v roce 2011 a 2012 a sleduje porovnání vybraných ekonomických ukazatelů textilního a oděvního průmyslu po roce 1970 (produkce, hrubá přidaná hodnota, tržby, zaměstnanost, dovoz a vývoz textilního a oděvního zboží ČR). Třetí kapitola dále zahrnuje zhodnocení působení globalizace na textilní a oděvní průmysl v ČR. Čtvrtá kapitola se zabývá teoretickým popisem Porterova modelu pěti sil a jeho následnou aplikací na odvětví textilního a oděvního průmyslu ČR. Poslední pátou kapitolou je finanční diagnostika podniku, kde byly

popsány vybrané bankrotní a bonitní modely, dále byly tyto modely využity k finanční diagnostice Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 – 2008. Pátá kapitola také zahrnuje představení Oděvního podniku, a. s.

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza vývoje textilního a oděvního průmyslu České republiky zhruba od roku 1970 do současnosti.

Dalším cílem diplomové práce je ověřit platnost dvou hypotéz:

- Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH oděvního průmyslu a současně vývoj HPH textilního i oděvního průmyslu je bližší vývoji HPH zpracovatelského průmyslu než celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011.
- Stav insolvence mohl Oděvní podnik, a. s. předvídat na základě využití bankrotních a bonitních modelů.

V diplomové práci jsou využity metody analýzy, deskripce, komparace, matematicko-statistické metody a syntézy.

Pro zpracování diplomové práce jsou použity knihy, elektronické zdroje, interní materiály Českého statistického úřadu a Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu a také jsou využity odborné články.

1 POJEM ODVĚTVÍ A GLOBALIZACE

1.1 Odvětví jako součást národního hospodářství

„Národní hospodářství je komplex všech ekonomických činností na území státu. Tyto činnosti, zaměřené na výrobu statků a poskytování služeb, jsou navzájem spojeny dělbou práce.“ [6, s. 9]

Národní hospodářství lze členit podle 4 hledisek. Prvním hlediskem je stejnorodost užitných hodnot, a to v pojetí odvětvové, oborové a výrobní struktury. Druhým hlediskem je obsah národohospodářské činnosti, mezi který patří sektor primární, sekundární, terciární či kvartérní. Obsah rozdělení výrobních faktorů neboli věcná struktura patří mezi třetí hledisko a posledním hlediskem jsou prostorové vztahy respektive územní struktura. Struktura ekonomiky se většinou sleduje podle sektorů neboli agregací ekonomických činností do sféry primární, sekundární a terciární. [6], [21]

Primární sféra je spojena se získáváním produktů z přírody a jejich zpracováním a do této sféry patří zemědělství, rybolov a těžební průmysl. Sekundární sféra se zaměřuje na zpracování produktů primárních odvětví, a tedy zahrnuje zpracovatelský průmysl a stavebnictví. Terciární sféra se zabývá službami. Někdy se také hovoří o tzv. kvartérním sektoru či sféře, který přispívá k rozvoji člověka jako jednotlivce či lidské společnosti jako celku. Do kvartérního sektoru se řadí odvětví zdravotnictví, školství, věda a výzkum. [6], [21]

Často se také sleduje ekonomika nejen z hlediska sfér či sektorů, ale také z pohledu národohospodářských odvětví, které zahrnují průmysl, zemědělství a lesnictví, ale také stavebnictví, obchod a další. [21]

Podle Portera „odvětví je skupina firem produkujících produkty, jež jsou navzájem lehce zaměnitelné.“ [15, s. 5]

Podle Růčkové „odvětvím rozumíme z hlediska analýzy skupinu subjektů, které jsou si z nějakého hlediska podobné, přičemž podobnost je určena provozovanými činnostmi z hlediska užití technologických postupů či z hlediska poskytovaných služeb.“ [18, s. 15]

Dle další definice „odvětvím se chápe skupina podniků, jejichž výrobky mají tak mnoho společných charakteristik, že uspokojují stejné potřeby na stejném základě, tj. soutěží o stejného zákazníka.“ [20, s. 31-32]

Další definice zní „odvětví je definováno jako skupina firem zásobující určitý trh.“ [3, s. 57]

1.1.1 Odvětví textilního a oděvního průmyslu

Historie zhotovování látek a oděvů je jen o pár let kratší než dějiny lidstva, protože člověk se musel oblékat, aby chránil své tělo před okolím a také před nepříznivým počasím. Oblečení umožnilo lidem přežívat a rozvíjet se. Nejprve si člověk vyráběl ošacení sám pro sebe a pro svou rodinu, ale později se výroba stávala složitější a došlo k dělbě práce a specializaci. Z výroby textilií a oděvů se stala samostatná řemesla a později specializovaná výrobní odvětví. Konec 19. století a začátek 20. století se považuje za období rozmachu oděvní průmyslové výroby. V tomto období docházelo k vytváření struktury odvětví oděvní výroby. Tento oděvní průmysl reprezentoval asi tucet velkých výrobců převážně z Prostějova až na pár výjimek. V této době rozmachu oděvní průmyslové výroby ovládali tito velcí výrobci velkou část tuzemské spotřeby, ale také i veškerý vývoz. Dále v tomto odvětví působili malí podnikatelé z textilního a oděvního maloobchodu nebo z dalších krejčovských živností. Od této doby také docházelo k přesouvání konfekcionářů nejen do tradičních výrobních center konfekce, ale také do dalších oblastí, kde bylo hodně obyvatel, a rozvíjel se průmysl. Počátek 20. století je charakteristický kvantitativními, ale i kvalitativními změnami. Mezi kvantitativní přeměny můžeme zařadit narůst podniků různé velikosti a charakteru. Kvalitativní změny spočívaly ve vybavenosti, organizaci pracovního procesu a výrobní specializaci. [17], [1]

Textilní a oděvní průmysl patří mezi „nejstarší klasické tovární odvětví, které zahájilo proces industrializace světového hospodářství. Textilní a oděvní průmysl byly prvními odvětvími operujícími v globálním rozsahu.“ [24, s. 94]

Textilní a oděvní průmysl lze tedy zařadit mezi tradiční výrobní odvětví mnoha zemí světa. Textilní a oděvní průmysl zaznamenal výrazné změny v posledních desetiletích ve své teritoriální struktuře. Výroba se posunula směrem k rozvojovým zemím, kde jsou nižší náklady na pracovní sílu, ale i další příznivé faktory. [85], [24]

Textilní i oděvní průmysl se zařazuje mezi zpracovatelský průmysl. Výroba textilií se člení podle zpracovávané suroviny na bavlnářskou, hedvábnickou, lnářskou a vlnářskou. Výroba oděvů se považuje za náročnou na pracovní síly, protože převažuje velký podíl ruční práce na výrobku. Oděvní výroba je charakteristická tvorbou módních kolekcí na základě požadavků zákazníků, ale také podle ročních období. V České republice převažuje počet zaměstnanců v textilním průmyslu oproti oděvnímu průmyslu, ale počet zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu se od roku 1989 výrazně snížil vlivem globalizace. Globalizace silně zasáhla odvětví textilního i oděvního průmyslu v České republice, zejména dovozem z asijských zemí. [69], [24], [85]

Situace výrobců v asijských zemích

Pracovní podmínky dělníků v Bangladéši, Vietnamu nebo v Indii jsou velmi špatné. Práce dělníků nemá daleko k otrocké práci. Dělníci v těchto zemích šijí oblečení pro mnoho známých značek, které jsou dostupné v České republice. Zaměstnanci ve výše uvedených zemích pracují i šestnáct hodin denně a více a také jsou nuceni k přesčasům a nemají přístup ani k pitné vodě či toaletě. V těchto zemích také zaměstnávají i děti. V Číně je situace o trochu lepší, je více kontrolována zadavateli výroby. V Číně je především problém s ekologií. V poslední době přestává být v Číně vše levné například suroviny i práce se zdražují. Od února roku 2012 vzrostly v Číně náklady na práci o 30 % a náklady na suroviny se zvýšily o více než 20 %. Výrobní procesy, které jsou založené na nízkých technologiích a vysoké intenzitě práce se začaly přesouvat mimo jiné i do Bangladéše, některé italské značky přesunuly výrobu do Turecka a Tuniska. Výrobní procesy se také přesouvají do Kambodži, Vietnamu, Polska a Bulharska, kde jsou levné zdroje výroby. [53], [47], [57]

Podrobnější popis o situaci výrobců v Bangladéši a také o výskytu nebezpečných chemikálií v oděvech z Asie popisuje příloha A.

1.2 Odvětví a jejich klasifikace

Český statistický úřad používá Klasifikaci ekonomických činností (CZ-NACE) podle, které jsou členěny činnosti jednotlivých odvětví. Klasifikace CZ-NACE začala platit od 1. ledna 2008. Tato klasifikace nahradila dříve platnou Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ). [29]

Český statistický úřad dále také používá Klasifikaci produkce (CZ-CPA) podle, které se rozděluje produkce odvětví podle činností. Klasifikace CZ-CPA začala platit od 1. ledna 2008. Klasifikace CZ-CPA nahradila dříve platnou Standardní klasifikaci produkce (SKP). [29]

Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ)

OKEČ se ve statistické praxi začala používat v roce 1994. [5]

„OKEČ byla vytvořena podle pravidel pro tvorbu odvětvových klasifikací v zemích ES na bázi NACE rev. 1. 1, zajišťuje mezinárodní srovnatelnost statistických dat nejen v rámci zemí ES, ale též v rámci OSN, neboť NACE rev. 1. 1 je kompatibilní s mezinárodní standardní klasifikací všech ekonomických činností ISIC rev. 3.“ [5, s. 13]

Předmětem klasifikace OKEČ jsou pracovní činnosti, které vykonávají ekonomické subjekty a jsou určované jejich vývojem. Činnost je všeobecně určená kombinací práce, výrobní techniky, informační sítě, materiálů, výrobků a směřuje k vytvoření specifických výrobků nebo výkonů či služeb. Odvětvová seskupení ekonomických činností lze charakterizovat náplní výsledků těchto činností tedy těmi třídami výrobků, prací a výkonů, ve kterých jsou výsledky pracovních činností z jednotlivých seskupení klasifikovány. Někdy je nezbytné vzít v úvahu i popis činností, protože v některých případech jde o použitý výrobní proces nebo suroviny než o výsledný produkt. [31]

Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ) se skládá ze sekcí, subsekcí, oddílů, skupin, tříd a podtříd. Klasifikace OKEČ zahrnuje 17 sekcí, 16 subsekcí, 62 oddílů, 224 skupin, 513 tříd a 663 podtříd činností. [31]

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), která nahradila OKEČ, byla vytvořena z důvodu změn ve struktuře hospodářství, organizací, ale také vzhledem k technologickým a technickým vývojem, které napomohly k vytvoření nových ekonomických činností. Uvedené změny zapříčinily vytvoření nové Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE), kde došlo k růstu počtu sekcí a oddílů ve srovnání s OKEČ. Počet sekcí vzrostl na 21 z dřívějších 17 a počet oddílů je 88 z původních 62. [30]

„Klasifikace CZ-NACE byla vypracována podle mezinárodní statistické klasifikace ekonomických činností, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým se zavádí statistická klasifikace ekonomických činností NACE Revize 2 a kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3037/90 a některá nařízení ES o specifických statistických oblastech.“ [30]

Klasifikace CZ-NACE umožňuje srovnávání dat v celé Evropské unii, protože všechny členské státy Evropské unie používají klasifikaci NACE a také umožňuje porovnávat údaje se světovými statistikami avšak s nižší mírou podobnosti. [30]

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) se rozčleňuje na sekce, oddíly, skupiny, třídy a podtřídy. CZ-NACE má tedy 21 sekcí, 88 oddílů, 272 skupin, 615 tříd a 160 podtříd. [30]

V následující tabulce 1 je zobrazeno rozdělení odvětví podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na jednotlivé sekce. Z této tabulky je vidět, že tyto dvě klasifikace se v jednotlivých sekcích od sebe odlišují.

Tabulka 1: Rozdělení odvětví dle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na jednotlivé sekce

Klasifikace OKEČ
Sekce A - Zemědělství, myslivost, lesnictví
Sekce B - Rybolov a chov ryb
Sekce C - Těžba nerostných surovin
Sekce D - Zpracovatelský průmysl
Sekce E - Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody
Sekce F - Stavebnictví
Sekce G - Obchod, opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost
Sekce H - Ubytování a stravování
Sekce I - Doprava, skladování a spoje
Sekce J - Finanční zprostředkování
Sekce K - Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti
Sekce L - Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení
Sekce M - Vzdělávání
Sekce N - Zdravotnictví a sociální péče, veterinární činnosti
Sekce O - Ostatní veřejné, sociální a osobní služby
Sekce P - Činnosti domácností
Sekce Q - Exteritoriální organizace a instituce
Klasifikace CZ-NACE
Sekce A - Zemědělství, lesnictví a rybářství
Sekce B - Těžba a dobývání
Sekce C - Zpracovatelský průmysl
Sekce D - Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
Sekce E - Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi
Sekce F - Stavebnictví
Sekce G - Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel
Sekce H - Doprava a skladování
Sekce I - Ubytování, stravování a pohostinství
Sekce J - Informační a komunikační činnosti
Sekce K - Peněžnictví a pojišťovnictví
Sekce L - Činnosti v oblasti nemovitostí
Sekce M - Profesní, vědecké a technické činnosti
Sekce N - Administrativní a podpůrné činnosti
Sekce O - Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení
Sekce P - Vzdělávání
Sekce Q - Zdravotní a sociální péče
Sekce R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
Sekce S - Ostatní činnosti
Sekce T - Činnosti domácností jako zaměstnavatelů, činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu
Sekce U - Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů

Zdroj: upraveno podle [5], [30]

Standardní klasifikace produkce (SKP)

Standardní klasifikace produkce (SKP) byla vypracována na bázi evropského standardu CPA (Classification of Product by Activities). Mezi klasifikací SKP a OKEČ je zajištěna přímá návaznost, SKP se jen nepatrně liší od OKEČ. [33]

Předmětem klasifikace SKP jsou především hmotné výrobky tedy zboží. Do této klasifikace také patří vedlejší produkty, kterými jsou průmyslové a zemědělské odpady, tyto odpady nelze považovat za výrobky, ale vznikají jako záměrný výsledek činnosti. Taktéž se do klasifikace SKP řadí díly průmyslových výrobků, kompletační výrobky a příslušenství průmyslových výrobků. Dále sem patří práce a služby průmyslové, ale i neprůmyslové. Průmyslové práce jsou takové, které směřují k výrobě hmotného výrobku nebo jeho části. Do průmyslových služeb patří opravy, údržby, modernizace, montáže, rekonstrukce, instalace a další, jedná se o úpravy provádějící se na novém výrobku a jsou součástí určité fáze výroby. Do neprůmyslových prací a služeb se řadí takové práce a služby, které se týkají zemědělství, lesnictví, rybářství a také ostatní práce a služby, jako jsou obchodní, právní, zdravotnické, peněžní, poštovní, školské, zprostředkovatelské a veřejných orgánů. [33]

Standardní klasifikace produkce (SKP) se skládá ze sekcí, subsekcí, oddílů, skupin, tříd, kategorií a podkategorií. Klasifikace SKP obsahuje 17 sekcí, 16 subsekcí a 62 oddílů. [33]

Klasifikace produkce (CZ-CPA)

Klasifikace CZ-CPA nahradila SKP a zohledňuje technologický rozvoj a strukturální změny v hospodářství. „CZ-CPA je závazná pro statistická zjišťování, prováděná podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a dále v případech, kdy tak stanoví zvláštní zákon nebo jiný legislativní předpis.“ [32]

Tato klasifikace CZ-CPA se zaměřuje na produkci neboli výsledek ekonomických činností. Přičemž produkce má dvojí charakter. Může se jednat o produkty nebo služby. Ekonomické činnosti jsou uvedeny a členěny v klasifikaci CZ-NACE. Klasifikace CZ-NACE a CZ-CPA na sebe navazují, jen mírně se od sebe odlišují. [32]

Klasifikace CZ-CPA je tvořena sekcemi, oddíly, skupinami, třídami, kategoriemi a subkategoriemi. CZ-CPA obsahuje 21 sekcí, 88 oddílů, 261 skupin, 575 tříd, 1 342 kategorií a 3 142 subkategorií. Celkem tedy tato klasifikace obsahuje 5 429 položek. [32]

1.3 Textilní a oděvní průmysl a jeho vnitřní klasifikace

Podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) se řadí textilní a oděvní průmysl mezi zpracovatelský průmysl. Textilní průmysl nalezneme v sekci D, subsekcí DB a v oddílu 17. Oděvní průmysl je také součástí sekce D, subsekcí DB, ale nalezneme ho v oddílu 18. U textilního a oděvního průmyslu se oddíly dále člení na skupiny, třídy a některé třídy se dále rozdělují na podtřídy. [5]

Podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) patří textilní a oděvní průmysl do sekce C, oddílu 13 a 14. Oddíl 13 zahrnuje výrobu textilií a oddíl 14 výrobu oděvů. Oddíly se u textilního a oděvního průmyslu člení na skupiny a poté na třídy. [30]

V tabulce 2 je uvedeno rozdělení textilního průmyslu podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na oddíly a skupiny a v tabulce 3 je zobrazeno členění oděvního průmyslu podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE také na oddíly a skupiny. Z těchto následujících tabulek 2 a 3 lze zpozorovat, že klasifikace CZ-NACE neodpovídá členění podle OKEČ. Například v tabulce 3 je vidět, že v rámci klasifikace OKEČ je zpracování a barvení kožešin zahrnuto do oděvního průmyslu, ale v rámci klasifikace CZ-NACE již nepatří do oděvního průmyslu. V klasifikaci CZ-NACE je zpracování a barvení kožešin zařazeno až do oddílu 15 - Výroba usní a souvisejících výrobků (kožedělný a obuvnický průmysl), do třídy 15.11 - Činění a úprava usní (vyčiněných kůží), zpracování a barvení kožešin. [30], [31]

Tabulka 2: Rozdělení textilního průmyslu podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na oddíly a skupiny

Klasifikace OKEČ
D - Zpracovatelský průmysl
DB Výroba textilií a textilních výrobků
17 Výroba textilií a textilních výrobků
17.1 Úprava a spřádání textilních vláken
17.2 Tkaní textilií
17.3 Konečná úprava textilií
17.4 Výroba konfekčních textilních výrobků kromě oděvů
17.5 Výroba ostatních textilních výrobků kromě oděvů
17.6 Výroba pletených a háčkových materiálů
17.7 Výroba pletených a háčkových výrobků
Klasifikace CZ-NACE
C - Zpracovatelský průmysl
13 Výroba textilií
13.1 Úprava a spřádání textilních vláken a příze
13.2 Tkaní textilií
13.3 Konečná úprava textilií
13.9 Výroba ostatních textilií

Zdroj: upraveno podle [31], [30]

Tabulka 3: Rozdělení oděvního průmyslu podle klasifikace OKEČ a CZ-NACE na oddíly a skupiny

Klasifikace OKEČ
D - Zpracovatelský průmysl
DB Výroba oděvních výrobků
18 Výroba oděvů, zpracování a barvení kožešin
18.1 Výroba kožených oděvů
18.2 Výroba jiných oděvů a oděvních doplňků
18.3 Zpracování a barvení kožešin, výroba kožešinových výrobků
Klasifikace CZ-NACE
C - Zpracovatelský průmysl
14 Výroba oděvů
14.1 Výroba oděvů, kromě kožešinových výrobků
14.2 Výroba kožešinových výrobků
14.3 Výroba pletených a háčkových oděvů

Zdroj: upraveno podle [31], [30]

Podle Standardní klasifikace produkce (SKP) se řadí textilní a oděvní průmysl mezi zpracovatelský průmysl a nalezneme ho stejně jako v třídění OKEČ v sekci D, subsekcí DB a v oddílu 17 a 18. Oddíly se u textilního a oděvního průmyslu dále člení na skupiny, třídy a dále na kategorie a subkategorie. [33]

Podle Klasifikace produkce (CZ-CPA) se řadí textilní a oděvní průmysl mezi zpracovatelský průmysl a nalezneme ho v sekci C, v oddílu 13 a 14 jako u klasifikace CZ-NACE. Oddíly se u textilního a oděvního také rozdělují jako u klasifikace SKP na skupiny, třídy, kategorie a subkategorie. [32]

V tabulce 4 je uvedeno rozdělení produkce textilního průmyslu podle klasifikace SKP a CZ-CPA na oddíly a skupiny a v tabulce 5 je znázorněno dělení produkce oděvního průmyslu podle klasifikace SKP a CZ-CPA na oddíly a skupiny. Následující tabulky 4 a 5 ukazují, že klasifikace SKP a CZ-CPA se od sebe odlišují. Například v tabulce 4 je vidět, že u klasifikace CZ-CPA došlo u textilního průmyslu ke snížení počtu skupin oproti klasifikaci SKP.

Tabulka 4: Rozdělení produkce textilního průmyslu podle klasifikace SKP a CZ-CPA na oddíly a skupiny

Klasifikace SKP
D - Výrobky zpracovatelského průmyslu
DB Textilie a textilní výrobky
17 Textilie a textilní výrobky, související práce
17.1 Textilní vlákna a příze, tuk z ovčí vlny
17.2 Textilní tkaniny
17.3 Konečná úprava textilií
17.4 Textilní konfekční výrobky kromě oděvů
17.5 Ostatní textilní výrobky kromě oděvů
17.6 Textilie pletené nebo háčkované
17.7 Pletené nebo háčkované výrobky
Klasifikace CZ-CPA
C - Výrobky a služby zpracovatelského průmyslu
13 Textilie, vč. souvisejících služeb a prací
13.1 Textilní vlákna a příze, vč. souvisejících služeb a prací
13.2 Tkaniny, vč. subdodavatelských prací
13.3 Konečná úprava textilií
13.9 Ostatní textilie, vč. subdodavatelských prací

Zdroj: upraveno podle [33], [32]

Tabulka 5: Rozdělení produkce oděvního průmyslu podle klasifikace SKP a CZ-CPA na oddíly a skupiny

Klasifikace SKP
D - Výrobky zpracovatelského průmyslu
DB Oděvní výrobky
18 Oděvy a kožešiny, související práce
18.1 Kožené oděvy
18.2 Ostatní oděvy a oděvní doplňky
18.3 Kožešiny a výrobky z nich
Klasifikace CZ-CPA
C - Výrobky a služby zpracovatelského průmyslu
14 Oděvy, vč. subdodavatelských prací
14.1 Oděvy, kromě kožešinových výrobků, vč. subdodavatelských prací
14.2 Kožešinové výrobky, vč. subdodavatelských prací
14.3 Pletené a háčkované oděvy, vč. subdodavatelských prací

Zdroj: upraveno podle [33], [32]

1.4 Globalizace jako souhrnný výraz změn současné ekonomiky

Pojem globalizace světové ekonomiky je jedním z diskutovaných témat v posledních letech. Tento termín globalizace se objevil v průběhu 80. let vzhledem k novým jevům a procesům, které se projevovaly ve světové ekonomice. Jednalo se o zvýšení mezinárodních toků kapitálu, zboží, služeb, ale také informací a osob. [11]

„Globalizací rozumíme komplexní transformaci tržních vztahů v celosvětovém měřítku, která se zhmotňuje v množství změn, a to jak v ekonomické, tak i mimoekonomické sféře.“ [9, s. VII]

Globalizace není nový jev, ale je pokračováním vývoje, který překonává hranice států a byl donedávna nazýván internacionalizací světového hospodářství. Internacionalizace představuje mezinárodní obchod se zbožím vytvářený organizovanou výrobou v rámci národních hospodářství. V globalizaci nehrají státní hranice již žádnou roli omezení, uvnitř, kterých je výrobní proces uzavřen. Dochází ke vzniku nadnárodních společností. Tyto společnosti využívají výhody lokalizace částí firmy v různých částech světa. Produkce zboží a služeb je prováděna na nadnárodní úrovni. [11]

Globalizace je dlouhodobý vývojový proces ve světové ekonomice. Jevy, které globalizace pojmenovává, existovaly již dříve, ale teprve jejich dynamický vývoj v návaznosti na technickém pokroku, liberalizačních procesech a také zostřeném konkurenčním prostředí vedl k jejich nabytí globálních rozměrů. Mnoho společností začalo působit celosvětově vzhledem k rozvoji a rozšiřování informačních technologií během 90. let 20. století. Vlivem tohoto rozvoje a rozšiřování informačních technologií se vytvořila velká konkurence, docházelo k rychlejšímu přesunu zboží, informací a peněz. Přesuny se nejen urychlily, ale také zlevnily, což mělo za následek růst mezinárodního pohybu kapitálu, zboží, informací, služeb a osob. Svět se začal brát jako jeden propojený celek. [11]

Globalizace výrazně ovlivnila mimo jiné mezinárodní obchod s textilním a oděvním zbožím. Globalizace působí na textilní a oděvní průmysl zhruba od roku 1970 do současnosti. Hlavní globalizační změny se však odehrály od roku 1995 do roku 2005. Proces globalizace ještě není ukončen a bude probíhat i nadále. [85]

2 MEZINÁRODNÍ DOHODY VÝZNAMNÉ PRO TEXTILNÍ A ODĚVNÍ PRŮMYSL

Mezinárodní obchod se zbožím obecně upravovala Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT – General Agreement on Tariffs and Trade), později ji nahradila Světová obchodní organizace (WTO – World Trade Organization), která převzala její funkce. GATT byla dohoda, ale WTO už je organizace, která zahrnuje dohody. [11], [10]

Již řadu desetiletí se vedou spory o ochranu či liberalizaci trhu s textilem a oděvy. Textilní a oděvní průmysl byl a je pro některé země strategickou komoditou. Kolem druhé poloviny dvacátého století se na mezinárodních trzích začaly prosazovat tendence rozvojových států proniknout s textilní a oděvní výrobou na trhy rozvinutých států. Rozvinuté státy se proto snažily o ochranu svých trhů. Bylo tedy uzavřeno Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (MFA) a Dohoda o textilu a ošacení (ATC), které se snažily zpomalovat liberalizaci obchodu s textilem a oděvy a tedy chránit evropské a americké trhy před nekontrolovaným přílivem textilu a oděvů ze třetích zemí. Dohoda ATC však byla více nakloněna liberalizaci ve srovnání s dohodou MFA. [85], [7]

2.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) a vznik Světové obchodní organizace (WTO)

Před vznikem GATT v meziválečném období se pohybovaly celní sazby na dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu přes 40 % v zemích s rozvinutou průmyslovou výrobou. [10]

Dohoda GATT byla podepsána v roce 1947, a to 23 zeměmi, mezi kterými bylo i Československo. Tato dohoda vstoupila v platnost na počátku roku 1948. GATT je všeobecná dohoda o clech a obchodu, která platila jako dočasná právní úprava mnohostranného platebního styku. Cílem této dohody bylo odstraňovat celní překážky, nejprve zahrnovala snížení celních sazeb na obchod se zbožím, ale později i opatření netarifní povahy. Dalším cílem této dohody bylo uplatňovat zásadu nediskriminace v mezinárodním obchodě. Zásada nediskriminace začala být uplatňována tzv. Všeobecnou doložkou nejvyšších výhod a Paritní doložkou. Paritní doložka bývá také nazývána jako zásada parity neboli tzv. národní režim v oboru vnitřních daní a předpisů. [10], [11], [2]

Všeobecná doložka nejvyšších výhod v článku I. GATT stanovuje „Všechny výhody, přednosti, výsady nebo osvobození poskytnuté, kteroukoli smluvní stranou jakémukoli výrobku pocházejícímu z kterékoli země nebo tam určenému budou ihned a bezpodmínečně

přiznány stejnému výrobku pocházejícímu z území všech ostatních smluvních stran nebo tam určenému.“ [2, s. 225] Tato zásada vysvětluje, že není povoleno upřednostňovat některé země a všichni členové musí jednat s ostatními jako se svými důležitými obchodními partnery. [11]

Národní režim v oboru vnitřních daní a předpisů v článku III. GATT hovoří o tom, že „smluvní strany uznávají, že vnitřní daně a ostatní vnitřní dávky, jakož i zákony a jiné předpisy, ovlivňující prodej, nabízení na prodej, nákup, dopravu, distribuci anebo používání výrobků a vnitřní kvantitativní úpravy, předepisující míchání, zpracování anebo používání výrobků v určitém množství anebo v určitém poměru, nemají být uplatňovány na dovážené či domácí výrobky způsobem, jímž by se poskytovala ochrana domácí výrobě. A výrobky území kterékoliv smluvní strany, dovážené na území kterékoliv jiné smluvní strany, nebudou podrobeny, ať přímo či nepřímo, vnitřním daním ani jiným vnitřním dárkám jakéhokoli druhu vyšším než ony, jímž podléhají přímo nebo nepřímo stejné výrobky domácí.“ [2, s. 229] Jinými slovy tato doložka říká, že s dovezeným zbožím se musí zacházet stejně jako se zbožím domácím. Toto zacházení se týká vnitřních předpisů a daní, ale také předpisů, které se týkají distribuce a koupě a prodeje zboží. [11]

V rámci GATT a WTO se od roku 1947 konalo několik celních jednání. V následující tabulce 6 jsou uvedena jednotlivá kola jednání GATT a WTO. Výsledkem kol jednání GATT a WTO byly dohody. [10], [26]

Tabulka 6: Kola jednání GATT a WTO

Období trvání	Počet zemí	Dojednané oblasti	Místo
1947	23	Celní sazby	Ženeva (Švýcarsko)
1949	13	Celní sazby	Annecy (Francie)
1951	38	Celní sazby - oproti roku 1948 pokles v průměru o cca 25 p. b.	Torquay (Velká Británie)
1956	26	Celní sazby	Ženeva (Švýcarsko)
1960 – 1961	26	Celní sazby	Ženeva (Švýcarsko) tzv. Dillonovo kolo
1964 – 1967	62	Celní sazby (pokles v průměru o cca 35 p. b.), antidumpingová opatření	Ženeva (Švýcarsko) tzv. Kennedyho kolo
1973 – 1979	102	Celní sazby (pokles v průměru o cca 35 p. b.), netarifní opatření atd.	Ženeva (Švýcarsko) tzv. Tokijské kolo
1986 – 1994	123	Vytvoření WTO, celní sazby, netarifní opatření, duševní vlastnictví, řešení obchodních sporů, služby, zemědělství atd.	Ženeva (Švýcarsko) tzv. Uruguayské kolo
Od r. 2001	153 (k dubnu 2010)	Celní sazby, služby, investice, vládní zakázky, životní prostředí, rozvoj atd.	Kolo z Dohá, resp. Rozvojový program z Dohá

Zdroj: [10]

Během jednání GATT v rámci Uruguayského kola v Marrakéši byla schválena Dohoda o zřízení WTO. GATT byla nahrazena WTO. WTO vznikla k 1. lednu 1995 a je mezinárodním orgánem, který se zabývá pravidly globálního obchodu mezi státy. WTO přijala principy a dohody, které byly uzavřené v rámci GATT, ale byla jí také udělena pravomoc je dále rozšiřovat. [70]

„Hlavním posláním WTO je podpora fungování mezinárodního obchodu na základě daných pravidel, nestranné urovnávání sporů mezi vládami a organizace obchodních jednání. Základem činnosti WTO jsou dohody, které byly sjednány během tzv. Uruguayského kola, tvořící základ pravidel mezinárodního obchodu.“ [70]

WTO by tedy měla podporovat globalizační procesy a přispívat k řešení problémů spojených s propojováním trhů a umožnit velkému počtu států a subjektů napojení se na světový vývoj. Cílem WTO je liberalizace mezinárodního obchodu. [11]

Počet členů WTO se neustále zvyšuje. V roce 2012 měla WTO cca 157 členů. [84]

Československo patřilo mezi zakládající členy GATT. Po rozdělení Československa na Českou republiku a Slovenskou republiku, patřily obě země mezi členy GATT. Česká republika a Slovenská republika také patří i k zakládajícím členům WTO. [27], [56]

2.2 Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (MFA)

V roce 1973 bylo uzavřeno Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (Multifibre Arrangement). Tato dohoda umožnila, že smluvní strany GATT a později členové WTO mohli mezi sebou využívat množstevní kvóty při dovozu textilních a oděvních výrobků. Mezi smluvní strany GATT prozatím nepatřila například Čína. Čína vstoupila až později do WTO v roce 2001. V roce 1973 mělo GATT cca 83 členů. Cílem této dohody bylo, aby rozvinuté státy získaly čas adaptovat se dovozům textilu, ale také oděvů z rozvojových zemí. Dohoda MFA měla platit pouze v letech 1974 – 1977, ale byla ještě 4x prodloužena a platila až do roku 1994. [7], [85], [83]

Docházelo k tzv. rozrušení trhu, což znamenalo, že docházelo k nárůstu dovozu a tyto importované výrobky se prodávaly za podstatně nižší ceny než srovnatelné výrobky prodávající se na trhu dovozní země. Toto rozrušení trhu následně mohlo vést ke škodě domácích výrobců. Tato škoda se vyhodnocovala podle faktorů, mezi které patří například obrat, podíl na trhu, zisk, výše vývozu a také zaměstnanost. Podle MFA mohla země, do které byly takovéto dovozy směřovány, požádat o konzultace se zemí, která dovozy prováděla a v žádosti mohla uvést množství, na které by měly být dovozy omezeny. Po této žádosti se

čekalo dva měsíce, a pokud se dohoda o omezení vývozu nebo dohoda o jiném vhodném řešení neuzavřela, tak mohla postižená země dovozy zastavit. [7]

Československo, které bylo členem MFA uzavřelo několik takových dohod jako dobrovolně se omezující vývozce. Československo mělo uzavřeno dvoustranné dohody s Evropskou unií, Spojenými státy, Norskem a Kanadou. Vývozy z Československa byly omezeny, ale stále zůstával velký prostor pro vývozy textilu a poskytnuté kvóty nebyly vyčerpány. Dohoda MFA platila do konce Uruguayského kola GATT. [7]

2.3 Dohoda o textilu a ošacení (ATC)

V roce 1994 byla uzavřena dohoda o textilu a ošacení (Agreement on Textiles and Clothing), tato dohoda upravovala ve čtyřech etapách zrušení dovozních kvót mezi všemi členy WTO. Cílem tohoto zrušení dovozních kvót neboli úplné liberalizace trhu s textilem a oděvy bylo zejména pomoci nejméně rozvinutým a rozvíjejícím se zemím. Poslední etapa liberalizace tedy úplné otevření trhu s textilem a oděvy plynoucí z dohody ATC skončila k 1. lednu 2006, i když měla nastat již 1. ledna 2005. Toto ukončení poslední etapy liberalizace se oddálilo až na rok 2006 z důvodu masivního vstupu Číny na světové textilní a oděvní trhy, který umožnil vstup Číny do WTO. [7], [85]

2.4 Vstup Číny do WTO

Vstup Číny do WTO byl zlomem v procesu liberalizace textilního a oděvního průmyslu. 11. prosince 2001 se podařilo Čínské lidové republice po dlouhém jednání vstoupit do WTO. Vstupem Číny do WTO začala na Čínu platit pravidla z dohody ATC a také se na čínské dovozy vztahovala pravidla WTO. To znamenalo, že vývoz čínského zboží do ostatních zemí WTO v oblasti dovozních kvót umožnil významné navýšení exportu Číny do zemí WTO. Čína tohoto využila a chytla se příležitosti a během krátkého období zvýšila exporty textilních a oděvních výrobků na evropský, ale i americký trh. [85]

V roce 1994, když došlo k dohodě o postupném zrušení množstevních kvót, nebyla Čína členem WTO a nebylo možné odhadnout, jaký bude vliv Číny na tento celý proces liberalizace. Později tedy Čína vstoupila do WTO a ukázala, že její vliv na proces liberalizace je velmi významný a znamenal zlomový krok v liberalizaci textilního a oděvního průmyslu. Výsledky uvedených tendencí lze sledovat na změně podílu na trhu textilních a oděvních výrobků v Evropské unii a USA v následující tabulce 7 a 8. [85]

V tabulkách 7 a 8 je vidět, že během deseti let, měl proces liberalizace veliký dopad na trhy EU a USA. Tento dopad se však výrazněji projevil na trhu oděvních výrobků než na trhu textilních výrobků.

Tabulka 7: Podíl na trhu textilních a oděvních výrobků EU v roce 1995 a 2005 (v %)

Podíl na trhu textilních výrobků EU			Podíl na trhu oděvních výrobků EU		
Země	Rok		Země	Rok	
	1995	2005		1995	2005
Čína	10	12	Čína	18	29
Indie	9	11	Indie	6	9
USA a Kanada	8	7	USA a Kanada	8	7
Indonésie	4	5	Bangladéš	3	4

Zdroj: [85]

Tabulka 8: Podíl na trhu textilních a oděvních výrobků USA v roce 1995 a 2005 (v %)

Podíl na trhu textilních výrobků USA			Podíl na trhu oděvních výrobků USA		
Země	Rok		Země	Rok	
	1995	2005		1995	2005
Čína	11	18	Čína	16	50
Indie	5	5	Indie	0	15
EU	16	14	EU	5	0
Mexiko	13	11	Mexiko	10	3

Zdroj: [85]

Na trhu textilních výrobků Evropské unie došlo v roce 2005 oproti roku 1995 k růstu podílu výrobků z Číny o 2 %, z Indie také o 2 %, z USA a Kanady došlo k poklesu o 1 % a podíl výrobků z Indonésie vzrostl o 1 %. Na trhu oděvních výrobků Evropské unie v roce 2005 ve srovnání s rokem 1995 se výrazně zvýšil podíl čínských výrobků o 11 %, podíl výrobků z Indie vzrostl o 3 %, z USA a Kanady došlo k poklesu podílu výrobků o 1 % a z Bangladéše se zvýšil podíl výrobků o 1 %.

Na trhu textilních výrobků USA došlo v roce 2005 oproti roku 1995 ke zvýšení podílu výrobků z Číny o 7 %, Indie si udržovala stejnou úroveň 5 %, podíl výrobků z EU klesl o 2 % a z Mexika poklesl podíl výrobků o 2 %. Na trhu oděvních výrobků USA v roce 2005 oproti roku 1995 se výrazně zvýšil podíl čínských výrobků a dosahoval úrovně 50 % oproti předchozím 16 %, Indie zvýšila podíl svých výrobků na 15 % oproti předchozím 0 %, podíl výrobků z EU zaznamenal pokles na 0 % z předchozích 5 % a podíl výrobků z Mexika poklesl na 3 % z původních 10 %.

3 ANALÝZA VÝVOJE TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU NA ÚZEMÍ ČR

3.1 Struktura a regionální rozložení textilního a oděvního průmyslu v roce 1980

V roce 1980 byly aktivní jednotky textilního a oděvního průmyslu, které jsou uvedené v následujících tabulkách 9 až 13. U tabulek 9 až 13 je uvedena výrobně hospodářská jednotka (VHJ) bavlnářského průmyslu, lnářského průmyslu, vlnářského průmyslu, pletařského průmyslu a také oděvního průmyslu. VHJ byly organizacemi sdružující skupiny podniků. U níže uvedených tabulek je uvedeno i sídlo těchto VHJ. VHJ pod sebou seskupovaly podniky, které jsou také zaznamenány v tabulkách, tyto podniky pak měly své závody a provozy. Každá VHJ měla svůj ústav, tyto ústavy jsou také umístěny v tabulkách. VHJ dělaly pro podniky plány, kontroly a řešily otázky ohledně investic a další úkoly. Podniky neměly mnoho vlastních pravomocí. [54]

Tabulka 9: VHJ bavlnářského průmyslu se sídlem v Hradci Králové v roce 1980

Jednotka	Město	Kraj
Benar	Benešov nad Ploučnicí	Ústecký
Hedva	Moravská Třebová	Pardubický
Jitka	Jindřichův Hradec	Jihočeský
Kolora	Semily	Liberecký
Mileta	Hořice	Královéhradecký
Perla	Ústí nad Orlicí	Pardubický
Rico	Veverská Bítýška	Jihomoravský
Seba	Tanvald	Liberecký
Slezan	Frýdek Místek	Moravskoslezský
Strojtex	Dvůr Králové nad Labem	Královéhradecký
Tepna	Náchod	Královéhradecký
Tiba	Dvůr Králové nad Labem	Královéhradecký
Veba	Broumov	Královéhradecký
Velveta	Varnsdorf	Ústecký
Výzkumný ústav bavlnářský	Ústí nad Orlicí	Pardubický
Výzkumný ústav zušlechťovací	Dvůr Králové nad Labem	Královéhradecký
Orgatex	Česká Skalice	Královéhradecký

Zdroj: upraveno podle [94]

Tabulka 10: VHJ lnářského průmyslu se sídlem v Trutnově v roce 1980

Jednotka	Město	Kraj
Texlen	Trutnov	Královéhradecký
Moravolen	Šumperk	Olomoucký
Technolen	Lomnice nad Popelkou	Liberecký
Českomoravský len	Humpolec	Vysočina
Juta	Dvůr Králové nad Labem	Královéhradecký
Výzkumný ústav lýkových vláken	Šumperk	Olomoucký
Orgalen	Dvůr Králové nad Labem	Královéhradecký

*Zdroj: upraveno podle [94]***Tabulka 11: VHJ vlnářského průmyslu se sídlem v Brně v roce 1980**

Jednotka	Město	Kraj
Přádelny česané příze	Nejdek v Čechách	Karlovarský
Karnola	Krnov	Moravskoslezský
Fezko	Strakonice	Jihočeský
Sukno	Humpolec	Vysočina
Partex	Nová Včelnice	Jihočeský
Textilana	Liberec	Liberecký
Bytex	Vratislavice nad Nisou	Liberecký
Mitop	Mímoň	Liberecký
Retex	Ivančice	Jihomoravský
Vigona	Svitavy	Pardubický
Tonak	Nový Jičín	Moravskoslezský
Vlněna	Brno	Jihomoravský
Mosilana	Brno	Jihomoravský
Incotex	Brno	Jihomoravský
Výzkumný ústav vlnářský	Brno	Jihomoravský
Unitex	Brno	Jihomoravský

*Zdroj: upraveno podle [94]***Tabulka 12: VHJ pletářského průmyslu se sídlem v Písku v roce 1980**

Jednotka	Město	Kraj
Tosta	Aš	Karlovarský
Bonex	Teplice	Ústecký
Pleas	Havlíčkův Brod	Vysočina
Jitex	Písek	Jihočeský
Modeta	Jihlava	Vysočina
Loana	Rožnov pod Radhoštěm	Zlínský
Elite	Varnsdorf	Ústecký
Tylex	Letovice	Jihomoravský
Krajka	Kraslice	Karlovarský
Stap	Vilémov	Ústecký
Závody S. K. Neumanna	Krnov	Moravskoslezský
Výzkumný ústav pletářský	Brno	Jihomoravský
Ústav pro vývoj a výzkum pletářského průmyslu	Písek	Jihočeský

Zdroj: upraveno podle [94]

Tabulka 13: VHJ oděvního průmyslu se sídlem v Prostějově v roce 1980

Jednotka	Město	Kraj
Oděvní průmysl	Prostějov	Olomoucký
Kras	Brno	Jihomoravský
Severka	Cvikov	Liberecký
Otavan	Třeboň	Jihočeský
Pragoděv	Praha	Hlavní město Praha
Triola	Praha	Hlavní město Praha
Šumavan	Vimperk	Jihočeský
Šohaj	Strážnice	Jihomoravský
Knoflíkářský průmysl	Žirovnice	Vysočina
Výzkumný ústav oděvní	Prostějov	Olomoucký

Zdroj: upraveno podle [94]

Mezi další jednotky, které se zabývaly textilním a oděvním průmyslem v roce 1980 patřily Státní výzkumný ústav textilní v Liberci a Ústav bytové a oděvní kultury v Praze. [94]

Ve výše uvedených tabulkách 9 až 13 je tedy vidět, že v roce 1980 byl počet jednotek v bavlnářském průmyslu 17, ve lnářském průmyslu 7, ve vlnářském průmyslu 16 a v pletářském průmyslu 13. Ve stejném roce 1980 bylo v oděvním průmyslu 10 jednotek.

Podle předchozích tabulek 9 až 13 je zpracována matice rozložení jednotek textilního a oděvního průmyslu v krajích ČR v roce 1980 a do této matice jsou také zahrnuty Státní výzkumný ústav textilní v Liberci a Ústav bytové a oděvní kultury v Praze viz příloha B.

V následující tabulce 14 je znázorněn počet jednotek zabývajících se textilním a oděvním průmyslem v roce 1980 v jednotlivých krajích České republiky. V tabulce je také vypočítán průměrný počet jednotek ze všech jednotek, které se soustředily na textilní a oděvní průmysl v České republice. V roce 1980 byl průměr počtu jednotek 5. Mezi nadprůměrné kraje z hlediska počtu jednotek patřil kraj Jihočeský, Liberecký, Královéhradecký a Jihomoravský. Mezi kraje, kde se nacházel průměrný počet jednotek, patřil Ústecký kraj a kraj Vysočina. Do podprůměrných krajů patřil kraj Hlavní město Praha, Karlovarský, Pardubický, Olomoucký, Zlínský a Moravskoslezský. V kraji Středočeském a Plzeňském se nenacházela žádná jednotka, která by se zabývala textilním a oděvním průmyslem.

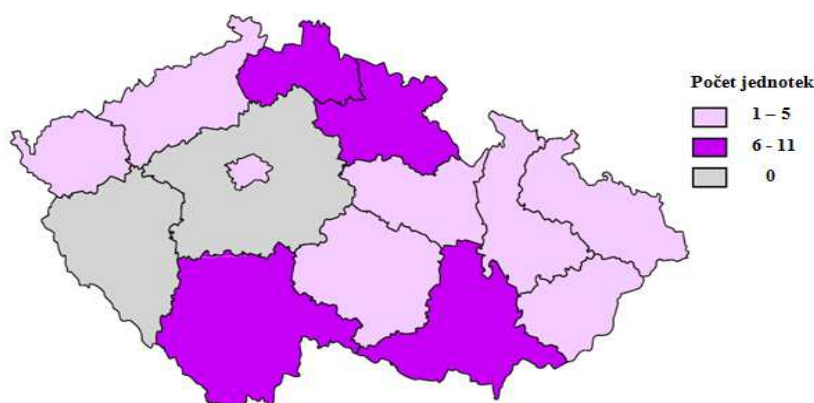

Tabulka 14: Počet a průměr jednotek zabývajících se textilním a oděvním průmyslem v krajích ČR v roce 1980

Kraj	Počet jednotek	Průměr
Hlavní město Praha	3	5
Středočeský	0	
Jihočeský	7	
Plzeňský	0	
Karlovarský	3	
Ústecký	5	
Liberecký	8	
Královéhradecký	10	
Pardubický	4	
Vysočina	5	
Jihomoravský	11	
Olomoucký	4	
Zlínský	1	
Moravskoslezský	4	

Zdroj: vlastní zpracování podle [94]

V následujícím obrázku 1 jsou znázorněny na základě předchozí tabulky 14 jednotlivé kraje ČR z hlediska počtu jednotek, které se zabývaly textilním a oděvním průmyslem v roce 1980. V prvním intervalu jsou znázorněny podprůměrné a průměrné kraje ČR z hlediska počtu jednotek 1 - 5. Druhý interval ukazuje nadprůměrné kraje, které měly počet jednotek 6 - 11.

Obrázek 1: Rozložení jednotek textilního a oděvního průmyslu v krajích ČR v roce 1980

Zdroj: vlastní zpracování podle [94]

3.2 Stav textilního a oděvního průmyslu v roce 2011 a 2012

V roce 2011 a 2012 se v porovnání s rokem 1980 situace u subjektů textilního a oděvního průmyslu výrazně změnila. K datu 31. prosince 2011 byl počet registrovaných subjektů podle klasifikace CZ-NACE oddílu 13 zabývajících se výrobou textilií 4 843, ke konci prosince 2012 jich bylo, ale méně, počet subjektů byl 4 418. Ke stejnému datu 31. prosince 2011 byl

počet subjektů 31 484 podle klasifikace CZ-NACE oddílu 14, který se soustřeďuje na výrobu oděvů, na konci roku 2012 již bylo registrovaných subjektů 32 099. [90], [91]

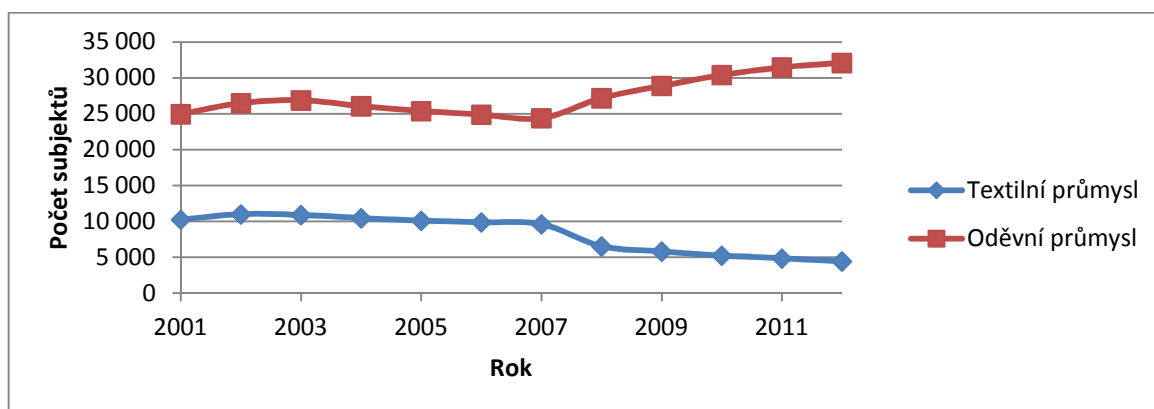
V počtu subjektů zabývajících se textilní a oděvní výrobou dochází neustále ke změnám. V následující tabulce 15, která zobrazuje vývoj registrovaných subjektů od roku 2001 do roku 2012 je vidět, že v textilním průmyslu počet subjektů spíše klesá. Od roku 2001 do roku 2007 počet subjektů v oděvním průmyslu mírně poklesl a od roku 2008 již docházelo ke zvyšování počtu subjektů.¹

Tabulka 15: Vývoj počtu registrovaných subjektů u textilního a oděvního průmyslu v letech 2001 – 2012

Rok	Průmysl	
	Textilní	Oděvní
2001	10 246	24 956
2002	10 993	26 487
2003	10 882	26 878
2004	10 451	26 064
2005	10 094	25 376
2006	9 866	24 882
2007	9 604	24 389
2008	6 531	27 191
2009	5 801	28 891
2010	5 229	30 405
2011	4 843	31 484
2012	4 418	32 099

Zdroj: [89]

Graf 1 znázorňuje vývoj počtu registrovaných subjektů v textilním a oděvním průmyslu během 12 let od roku 2001 až do roku 2012 dle tabulky 15.

Graf 1: Vývoj počtu registrovaných subjektů u textilního a oděvního průmyslu v letech 2001 – 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [89]

¹ Zde je však nutné uvést, že do roku 2007 je uveden počet subjektů u textilního a oděvního průmyslu podle klasifikace OKEČ a od roku 2008 podle klasifikace CZ-NACE, protože klasifikace OKEČ a CZ-NACE se sobě nerovnají.

V níže uvedené tabulce 16 je uveden počet registrovaných subjektů, které se zabývaly výrobou textilií ke dni 31. prosince 2011 a ke dni 31. prosince 2012. U textilního průmyslu došlo v roce 2012 k poklesu o 425 subjektů oproti roku 2011. V tabulce je také vypočítán podíl subjektů, který vyjadřuje procento registrovaných textilních subjektů v jednotlivých krajích České republiky v roce 2011 a 2012. V roce 2011 se tedy nacházelo nejvíce subjektů dle počtu a podílu v % v Moravskoslezském kraji, poté v kraji Hlavní město Praha, na třetím místě byl Jihomoravský kraj a na čtvrtém místě Královéhradecký kraj. Dále následovaly ostatní kraje ČR. V prosinci 2012 bylo nejvíce subjektů v kraji Hlavní město Praha, na druhém místě byl kraj Moravskoslezský, na třetím místě stejně jako v roce 2011 Jihomoravský kraj a poté Královéhradecký kraj.

V této tabulce 16 je také vypočítán průměr počtu subjektů ze všech podniků vyrábějící textil v České republice. Tento průměr za rok 2011 byl 346, to tedy znamená, že kraj Hlavní město Praha, Středočeský, Královéhradecký, Jihomoravský a Moravskoslezský patřil mezi nadprůměrné z hlediska počtu subjektů. Jihočeský kraj se nejvíce přibližoval danému průměru a měl 347 subjektů, ale již patřil tedy mezi nadprůměrné kraje. A naopak podprůměrný byl kraj Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Pardubický, Vysočina, Olomoucký a Zlínský. V roce 2012 klesl průměr počtu subjektů na 316. Nad průměrem počtu subjektů se tedy nacházel kraj Hlavní město Praha, Středočeský, Královéhradecký, Jihomoravský, Moravskoslezský a Pardubický. Pardubický kraj s 317 subjekty se přibližoval k průměru 316 subjektů, ale již patřil do skupiny nadprůměrných krajů. Pod průměrem se nacházel kraj Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Vysočina, Olomoucký, Zlínský a Jihočeský. Jihočeský měl 315 subjektů a přibližoval se k průměru, ale už spadl do kategorie podprůměrných krajů.

Tabulka 16: Počet, podíl a průměr registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilií v roce 2011 a 2012

Kraj	Rok 2011			Rok 2012		
	Počet subjektů	Podíl subjektů (v %)	Průměr	Počet subjektů	Podíl subjektů (v %)	Průměr
Hlavní město Praha	610	12,60	346	604	13,67	316
Středočeský	406	8,38		376	8,51	
Jihočeský	347	7,16		315	7,13	
Plzeňský	195	4,03		179	4,05	
Karlovarský	104	2,15		92	2,08	
Ústecký	196	4,05		187	4,23	
Liberecký	252	5,20		242	5,48	
Královéhradecký	466	9,62		432	9,78	
Pardubický	340	7,02		317	7,18	
Vysočina	194	4,01		176	3,98	
Jihomoravský	492	10,16		446	10,10	
Olomoucký	275	5,68		221	5,00	
Zlínský	308	6,36		277	6,27	
Moravskoslezský	658	13,59		554	12,54	
Celkem	4 843	100	-	4 418	100	-

Zdroj: upraveno podle [90], [91]

Na následujícím obrázku 2 je zobrazen na základě předchozí tabulky 16 počet subjektů zabývajících se výrobou textilií podle jednotlivých krajů ČR v roce 2011. První interval je zvolen do 346, což je vypočítaný průměr a tedy ukazuje podprůměrné kraje s počtem subjektů 104 - 346. Druhý interval ukazuje nadprůměrné kraje v počtu subjektů 347 – 658.

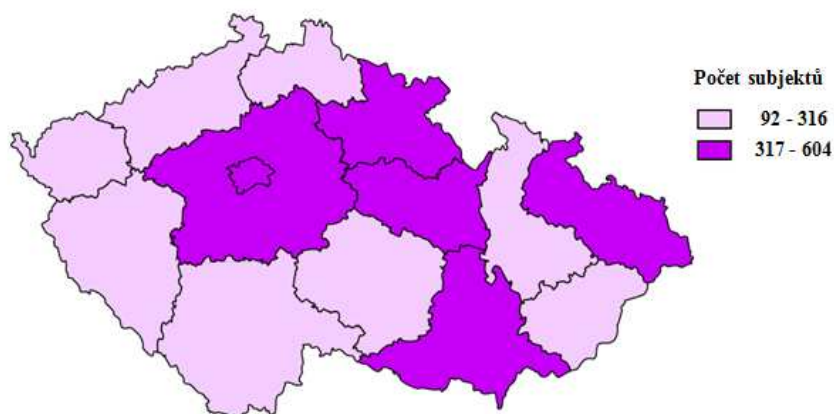

Obrázek 2: Rozložení subjektů vyrábějící textil v jednotlivých krajích ČR v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování podle [90]

Obrázek 3 je zpracován podle tabulky 16 a ukazuje rozložení subjektů textilního průmyslu v jednotlivých krajích ČR v roce 2012. První interval je zvolen do průměru, který byl zjištěn na základě výpočtu a je 316. První interval tedy ukazuje podprůměrné kraje z hlediska počtu

subjektů 92 – 316 zabývajících se výrobou textilu a druhý interval nadprůměrné kraje, které měly počet subjektů 317 – 604.

Obrázek 3: Rozložení subjektů vyrábějící textil v jednotlivých krajích ČR v roce 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [91]

V roce 2011 byl tedy průměr počtu subjektů zabývajících se textilní výrobou 346. V roce 2012 se vlivem poklesu počtu subjektů průměr snížil na 316. Z obrázku 2 a 3 je vidět, že v roce 2011, když byl průměr 346 a v roce 2012 průměr 316 patřily mezi nadprůměrné kraje v počtu subjektů, které vyráběly textil kraj Hlavní město Praha, Středočeský, Jihomoravský, Královéhradecký a Moravskoslezský. V roce 2011 spadal také do nadprůměrných krajů kraj Jihočeský a v roce 2012 kraj Pardubický kraj. Do podprůměrných krajů v roce 2011 při vypočítaném průměru 346 a v roce 2012 při průměru 316 současně spadal kraj Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Vysočina, Olomoucký a Zlínský. V roce 2011 byl navíc kraj Pardubický také podprůměrným krajem z hlediska počtu subjektů a v roce 2012 ještě kraj Jihočeský.

Následující tabulka 17 ukazuje počet, podíl v % a průměr registrovaných subjektů, které se soustředily na výrobu oděvů v jednotlivých krajích ČR v prosinci 2011 a 2012. V roce 2012 se v oděvním průmyslu zvýšil počet subjektů o 615 v porovnání s rokem 2011. Z hlediska počtu i podílu subjektů v % je vidět, že v roce 2011 se nejvíce subjektů nacházelo ve Středočeském kraji, Jihomoravském kraji, kraji Hlavní město Praha a Moravskoslezském kraji. V roce 2012 bylo nejvíce subjektů stejně jako v roce 2011 v kraji Středočeském, Jihomoravském, kraji Hlavní město Praha a Moravskoslezském kraji.

V tabulce 17 je také uveden průměr z celkového počtu subjektů v České republice za rok 2011 a 2012. V roce 2011 byl průměr subjektů 2 249. Mezi kraje, které zahrnovaly nadprůměrný počet subjektů, patřil kraj Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj a Moravskoslezský kraj. Z daných krajů se k vypočítanému průměru vzdáleně přibližoval

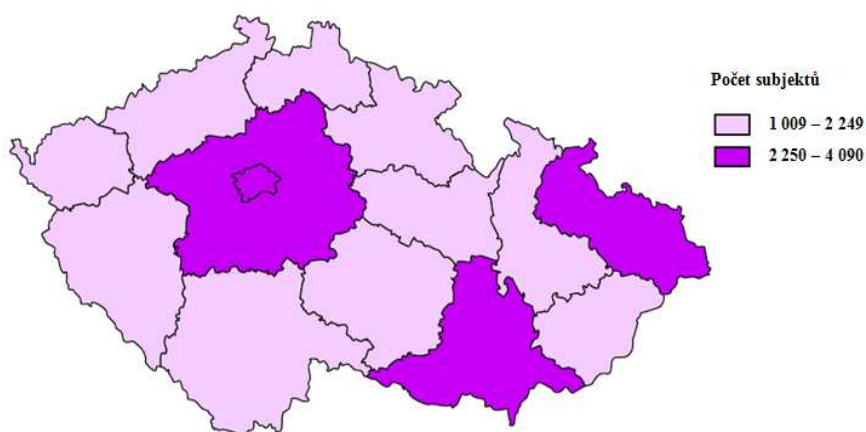
kraj Jihočeský a Olomoucký, které již však spadaly k podprůměrným krajům. Dále pod průměrem byl z hlediska počtu subjektů kraj Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina a Zlínský. V roce 2012 zaujímal průměr subjektů úroveň 2 293. Nad průměrem se nacházely stejné kraje jako v roce 2011 a tedy kraj Hlavní město Praha, Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský. K průměru 2 293 se okrajově blížil Jihočeský, Olomoucký a Zlínský kraj, které již patřily k podprůměrným krajům. Další podprůměrné kraje byly v tomto roce 2012 Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický kraj a Vysočina.

Tabulka 17: Počet, podíl a průměr registrovaných subjektů zabývajících se výrobou oděvů v roce 2011 a 2012

Kraj	Rok 2011			Rok 2012		
	Počet subjektů	Podíl subjektů (v %)	Průměr	Počet subjektů	Podíl subjektů (v %)	Průměr
Hlavní město Praha	3 601	11,44	2 249	3 863	12,03	2 293
Středočeský	4 090	12,99		4 256	13,26	
Jihočeský	2 045	6,50		2 109	6,57	
Plzeňský	1 449	4,60		1 413	4,40	
Karlovarský	1 009	3,20		994	3,10	
Ústecký	1 744	5,54		1 793	5,59	
Liberecký	1 458	4,63		1 500	4,67	
Královéhradecký	1 824	5,79		1 884	5,87	
Pardubický	1 430	4,54		1 471	4,58	
Vysočina	1 811	5,75		1 834	5,71	
Jihomoravský	3 898	12,38		3 975	12,38	
Olomoucký	2 101	6,67		2 015	6,28	
Zlínský	1 981	6,29		2 032	6,33	
Moravskoslezský	3 043	9,67		2 960	9,22	
Celkem	31 484	100		-	32 099	

Zdroj: upraveno podle [90], [91]

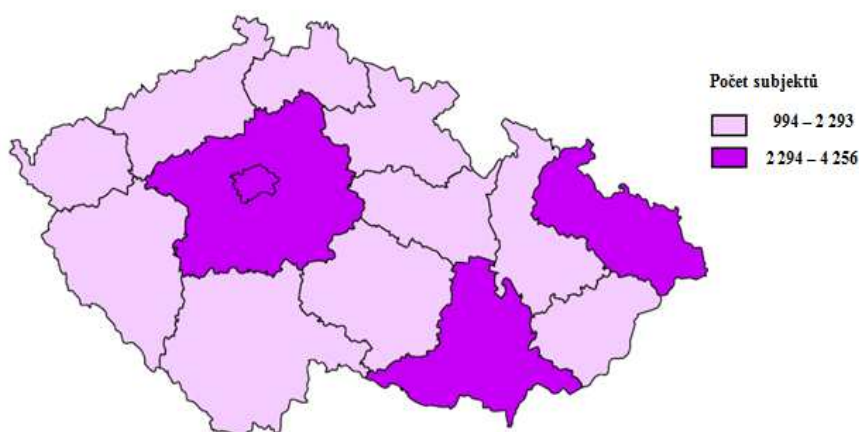
Následující obrázek 4 ukazuje podle předchozí tabulky 17 rozložení subjektů zabývajících se výrobou oděvů podle jednotlivých krajů ČR v roce 2011. První interval je zvolen do průměru 2 249 a ukazuje podprůměrné kraje, které měly počet subjektů 1 009 – 2 249. Druhý interval zobrazuje nadprůměrné kraje s počtem subjektů nad 2 250, interval je tedy 2 250 – 4 090.

Obrázek 4: Rozložení subjektů vyrábějící oděvy v jednotlivých krajích ČR v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování podle [90]

Na obrázku 5 je znázorněn podle tabulky 17 počet subjektů oděvního průmyslu v jednotlivých krajích v roce 2012. První interval zobrazuje podprůměrné kraje, které měly počet subjektů pod průměrem 2 293 a interval je tedy 994 – 2 293. Druhý interval ukazuje nadprůměrné kraje s počtem subjektů v rozmezí 2 294 - 4 256.

Obrázek 5: Rozložení subjektů vyrábějící oděvy v jednotlivých krajích ČR v roce 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [91]

Průměr počtu subjektů v roce 2011, které se zabývaly oděvní výrobou, byl 2 249. V roce 2012 se vzhledem ke zvýšení počtu subjektů zvýšil průměr na 2 293. Na základě obrázku 4 a 5 lze konstatovat, že i když se změnil průměr v roce 2012 na 2 293 z původních 2 249 v roce 2011, byly nadprůměrnými kraji v počtu oděvních subjektů kraj Hlavní město Praha, Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský. Mezi podprůměrné kraje patřily v roce 2011 a 2012, i když se změnil průměr kraj Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, Jihočeský, Olomoucký a Zlínský kraj.

3.3 Porovnání vybraných ekonomických ukazatelů textilního a oděvního průmyslu

3.3.1 Hrubá přidaná hodnota a pracovníci před rokem 1990

„Textilní průmysl ještě v roce 1989 vykryval svým zaměřením tehdy dlouhodobé plánované potřeby národního hospodářství. Toto jako celek pokrývalo zájem o uplatňování vědeckotechnického pokroku mezinárodní dělbu práce, zejména v rámci tak zvané socialistické ekonomické integrace, současný růst kvality práce a efektivnost celého reprodukčního procesu.“ [22, s. II-2]

V následující tabulce 18 jsou uvedeny vybrané ukazatele v textilním a oděvním průmyslu v letech 1970 – 1989.

Tabulka 18: Odvětvová dynamika růstu a struktura hrubé průmyslové výroby v letech 1970 – 1989

Průmysl	Index 1970 = 100%	Průměrný roční růst v %	Hodnota hrubé výroby v % (z celkové hrubé průmyslové výroby)			Pracovní síly v % (z celkového počtu zaměstnanců v průmyslové výrobě)	
			1970	1980	1989	1970	1989
Textilní	188,9	3,4	5,5	5,0	4,3	9,4	7,2
Oděvní	186,9	3,3	1,9	1,7	1,4	4,8	3,1

Zdroj: upraveno podle [16]

Ve druhém sloupci tabulky (Index 1970), kde je brán rok 1970 jako základ - 100 %, je vidět, že textilní průmysl vzrostl mezi roky 1970 a 1989 o 88,9 %. Oděvní průmysl vzrostl o 86,9 %.

Další třetí sloupec tabulky vyjadřuje průměrný roční růst v % mezi roky 1971 až 1989. V textilním průmyslu tedy v průměru meziročně vzrostla produkce mezi výše uvedenými roky o 3,4 % a v oděvním průmyslu o 3,3 %.

Další čtvrtý sloupec tabulky představuje podíl jednotlivých průmyslů na celkové hrubé výrobě. Textilní průmysl zaujímal na celkové hrubé průmyslové výrobě podíl 5,5 % v roce 1970, 5 %, v roce 1980 a 4,3 % v roce 1989. Podobně to platí i pro oděvní průmysl, který zaujímal na celkové hrubé průmyslové výrobě podíl 1,9 %, v roce 1970, 1,7 % v roce 1980 a 1,4 % v roce 1989.

Textilní a oděvní průmysl zaznamenával mezi roky 1970 až 1989 nárůst, ale podíl těchto průmyslů na celkové hrubé průmyslové výrobě klesal. To znamená, že jiné průmysly rostly daleko rychleji, příkladem je strojírenský průmysl a chemický průmysl. [16]

Poslední pátý sloupec tabulky ukazuje podíl pracovníků v textilním a oděvním průmyslu z celkového počtu zaměstnanců pracujících celkem v průmyslové výrobě. Podíl pracovníků v textilním průmyslu v roce 1970 byl vyšší než v roce 1989. V roce 1970 byl podíl pracovníků 9,4 % a v roce 1989 byl tento podíl pracovníků 7,2 %. U oděvního průmyslu je také podobně vidět, že podíl pracovníků v roce 1970 byl vyšší než v roce 1989. V roce 1970 se pohyboval podíl pracovníků kolem 4,8 % a v roce 1989 okolo 3,1 %.

Uvedené hodnoty v tabulce u hrubé výroby v % jsou nižší než hodnoty u pracovní síly v %, to tedy vypovídá o nízké produktivitě práce v textilním a oděvním průmyslu v letech 1970 a 1989.

3.3.2 Produkce v letech 1993 - 2011

„Produkce zahrnuje výrobky vytvořené rezidentskými institucionálními jednotkami během účetního období v procesu výroby. Výroba je činnost prováděná pod řízením a v odpovědnosti institucionální jednotky, která používá vstupy práce, kapitálu, výrobků a služeb za účelem vytvoření výrobků a služeb, a to individuálně, kolektivně nebo ve vlastní režii (pro vlastní konečnou spotřebu nebo tvorbu hrubého kapitálu).“ [34]

Vývoj produkce textilií a oděvů

Český statistický úřad (ČSÚ) sleduje vývoj produkce u vybraných komodit od roku 1993, tato časová řada vývoje produkce textilu a oděvů od roku 1993 do roku 2011 je zaznamenaná po dvou letech v příloze C a D.

V následující tabulce 19 je zobrazena produkce textilu za rok 1993 a 2011.²

Z tabulky 19 lze usoudit, že u vybrané produkce textilního průmyslu došlo k poklesu v roce 2011 oproti roku 1993. Kromě produktu motouzy, šňůry, provazy, lana z juty nebo jiných textilních vláken a položky netkané textilie a výrobky z nich, kde došlo k růstu v roce 2011.

---

² Byly vynechány sledované položky týkající se produktu příze z umělých střížových vláken a výrobku tkaniny ze syntetického hedvábí, protože ČSÚ má u těchto produktů k dispozici jen údaje od roku 2005. V tabulce také chybí položka příze z česané a poločesané vlny nebo jemných zvířecích chlupů a údaj o tkaninách z vlněné příze nebo jemných zvířecích chlupů včetně směsových, protože ČSÚ nezveřejnil tato data za rok 2011 z důvodu ochrany individuálních dat. Tyto položky jsou však zachyceny v příloze C v datech, která byla dostupná.

Tabulka 19: Produkce textilu v roce 1993 a 2011

Produkt	Měřicí jednotka	Rok	
		1993	2011
Bavlněná příze, neupravená pro drobný prodej	t	59 829	7 526
Bavlněné tkaniny (kromě speciálních), vč. směsových	tis. m ²	337 139	57 134
Tkaniny ze lnu (kromě speciálních), vč. směsových	tis. m ²	49 084	819
Přikrývky (jiné než elektricky vyhřívané)	tis. ks	2 169	783
Prádlo ložní	tis. ks t	4 527	1 051
Koberce a ostatní textilní podlahové krytiny	tis. m ²	10 018	4 441
Motouzy, šňůry, provazy, lana z juty nebo jiných textilních vláken	t	9 893	15 223
Netkané textilie a výrobky z nich (kromě oděvů)	t	10 414	139 638
Punčochové kalhoty, podkolenky, punčochy, ponožky	tis. ks	119 178	21 747

Zdroj: upraveno podle [35]

U všech produktů oděvů, jejichž vývoj ČSÚ sleduje, došlo v roce 2011 oproti roku 1994 k výraznému poklesu u vyráběných komodit. Tento pokles je vidět v následující tabulce 20, kde je zobrazena produkce oděvů v roce 1994 a 2011.³

Tabulka 20: Produkce oděvů v roce 1994 a 2011

Produkt	Měřicí jednotka	Rok	
		1994	2011
Oděvy z usní	ks	68 596	9 017
Pracovní oblečení pánské a chlapecké	tis. ks	4 113	1 751
Pracovní oblečení dámské a dívčí	tis. ks	788	291
Oděvy pletené, háčkové	tis. ks	1 062	256
Oděvy nepletené, neháčkové	tis. ks	7 401	669
Prádlo osobní nepletené, neháčkové, vč. kojeneckého	tis. ks	15 949	504
Prádlo osobní pletené, háčkové, vč. kojeneckého	tis. ks	21 904	6 756

Zdroj: upraveno podle [35]

Produkce ve stálých cenách

Ukazatel produkce ve stálých cenách říká, jak roste fyzický objem výroby. V tabulce 21 je zobrazen vývoj produkce textilií a oděvů v % ve stálých cenách v letech 1993 – 2011. Tabulka ukazuje, že u výroby textilií i oděvů se od roku 1993 až do roku 2011 střídá růst a pokles. Docházelo tedy k poklesu výroby v některých letech, ale výroba se snažila růst i přes vlivy globalizace.

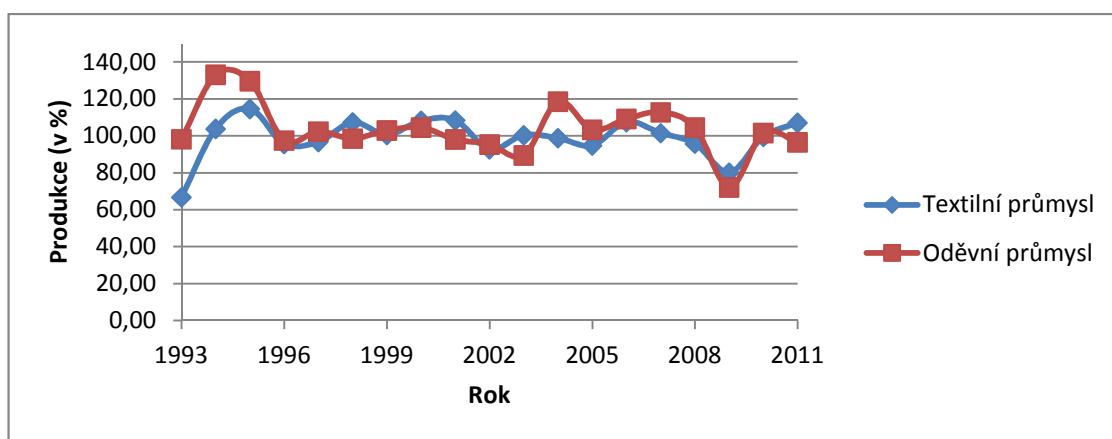
³ V tabulce je uveden jako první rok 1994, protože v roce 1993 není k dispozici údaj u položek pracovní oblečení pánské a chlapecké a pracovní oblečení dámské a dívčí.

Tabulka 21: Vývoj produkce textilií a oděvů v letech 1993 – 2011 (ve stálých cenách)

Rok	Produkce (v %)	
	Textilií	Oděvů
1993	66,80	98,20
1994	103,80	133,10
1995	114,60	129,70
1996	95,70	97,50
1997	96,80	102,40
1998	107,30	98,60
1999	100,60	103,00
2000	108,20	104,50
2001	108,40	98,10
2002	92,80	95,40
2003	100,40	89,50
2004	98,80	118,60
2005	94,80	103,30
2006	107,50	109,20
2007	101,50	112,80
2008	95,80	104,50
2009	80,20	72,10
2010	99,50	101,60
2011	107,10	96,60

Zdroj: [38]

Číselné hodnoty z tabulky 21 vyjadřující vývoj produkce textilií a oděvů v letech 1993 - 2011 jsou znázorněny v grafu 2.

Graf 2: Vývoj produkce textilií a oděvů v letech 1993 - 2011 (ve stálých cenách v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [38]

Hodnota produkce v běžných cenách

V tabulce 22 je znázorněn vývoj hodnoty produkce u textilního, oděvního, zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 v běžných cenách v milionech Kč. Hodnota produkce v textilním průmyslu v letech 1993 až 2001 neustále rostla

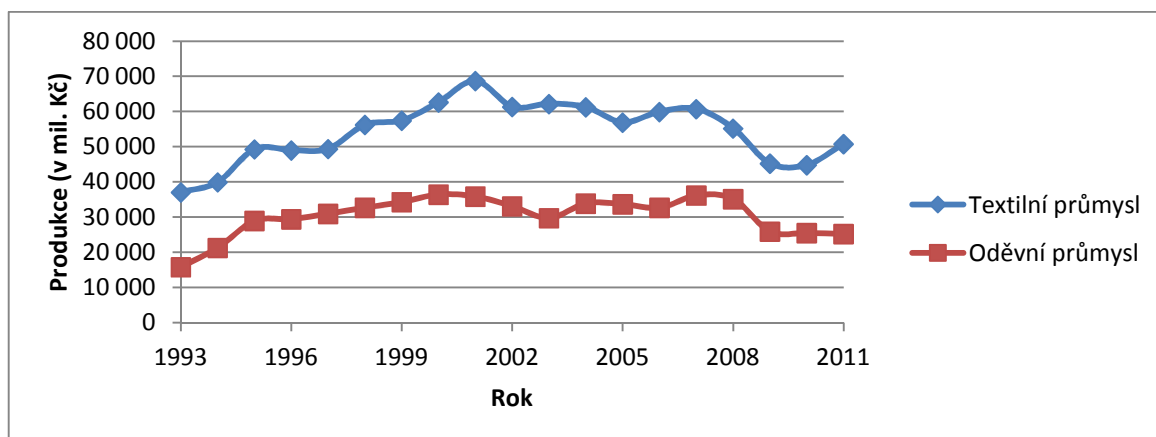
s mírným výkyvem v roce 1996. Poté docházelo ke střídavému růstu a poklesu až do roku 2011. U oděvního průmyslu hodnota produkce vzrůstala až do roku 2000, dále se objevoval pokles i růst do roku 2008 a nadále do roku 2011 hodnota produkce klesala. Hodnota produkce ve zpracovatelském průmyslu od roku 1993 neustále rostla až do roku 2001 a v roce 2002 hodnota produkce poklesla. Od roku 2003 do roku 2007 opět hodnota produkce u zpracovatelského průmyslu vzrostla a v roce 2008 a 2009 mírně poklesla a v dalších letech 2010 až 2011 došlo k jejímu růstu. Od roku 1993 až do roku 2011 hodnota produkce u celkového průmyslu ČR neustále roste, jen v roce 2009 se objevilo snížení. V tabulce byl také spočítán nárůst hodnoty produkce u textilního, oděvního, zpracovatelského a celkového průmyslu ČR v roce 2011 oproti roku 1993. Rok 1993 je brán jako 100 %. V roce 2011 vzrostla hodnota produkce oproti roku 1993 v textilním průmyslu o 36,95 %, v oděvním průmyslu o 59,59 %, ve zpracovatelském průmyslu o 298,09 % a v celkovém průmyslu ČR o 264,73 %. Nejvíce tedy vzrostla hodnota produkce v roce 2011 oproti roku 1993 ve zpracovatelském průmyslu, poté v celkovém průmyslu ČR, oděvním průmyslu a textilním průmyslu.

Tabulka 22: Vývoj hodnoty produkce u textilního, oděvního, zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 (v běžných cenách v mil. Kč)

Rok	Průmysl			
	Textilní	Oděvní	Zpracovatelský	Celkový v ČR
1993	37 092	15 819	910 511	2 654 767
1994	39 932	21 288	988 886	2 966 071
1995	49 313	28 971	1 241 839	3 552 626
1996	49 012	29 457	1 401 119	4 001 774
1997	49 399	30 967	1 624 812	4 450 065
1998	56 245	32 701	1 800 999	4 826 912
1999	57 448	34 316	1 821 316	4 978 577
2000	62 652	36 455	2 086 106	5 494 016
2001	68 690	35 901	2 341 851	5 977 340
2002	61 349	33 102	2 324 253	6 154 425
2003	62 168	29 748	2 404 622	6 547 983
2004	61 242	33 910	2 752 067	7 162 337
2005	56 897	33 722	2 950 321	7 611 835
2006	59 922	32 691	3 356 731	8 507 426
2007	60 750	36 192	3 655 388	9 379 629
2008	55 214	35 160	3 648 707	9 742 514
2009	45 255	25 928	3 001 601	8 895 618
2010	44 826	25 501	3 323 801	9 292 547
2011	50 797	25 245	3 624 661	9 682 823
Nárůst v roce 2011 oproti roku 1993 v (%)	36,95	59,59	298,09	264,73

Zdroj: upraveno podle [36], [37]

Vývoj hodnoty produkce u textilního a oděvního průmyslu v letech 1993 – 2011 z předchozí tabulky 22 je zachycen v následujícím grafu 3.

Graf 3: Vývoj hodnoty produkce u textilního a oděvního průmyslu v letech 1993 – 2011 (v běžných cenách v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle [36]

Podíl hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na hodnotě produkce zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR

Data v tabulce 23 byla vypočítána na základě tabulky 22. Tabulka 23 znázorňuje podíl hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na hodnotě produkce zpracovatelského průmyslu v %, ale také jsou zde spočítány údaje týkající se podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na hodnotě produkce celkového průmyslu ČR v %.

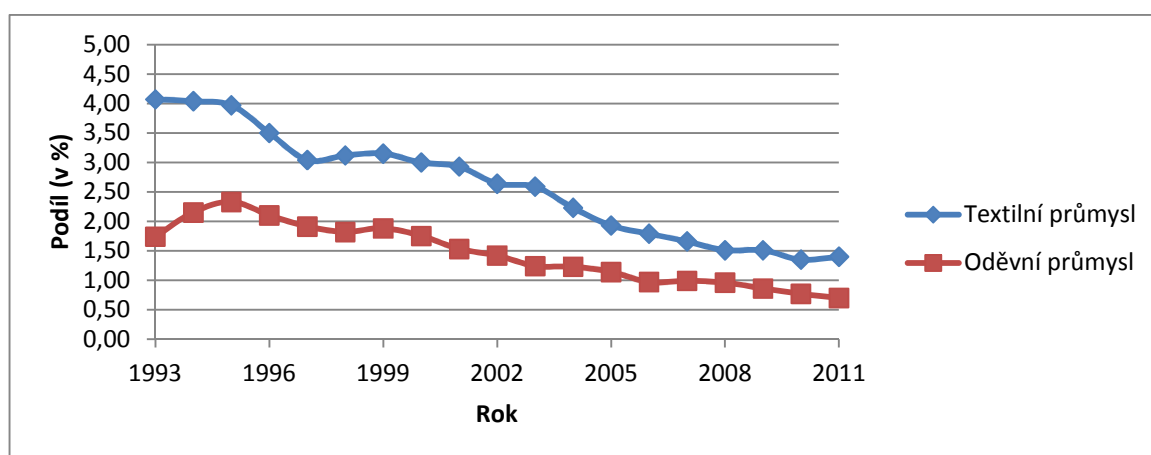
Tabulka 23 ukazuje, že podíl hodnoty produkce textilního průmyslu na hodnotě produkce zpracovatelského průmyslu od roku 1993 klesá, jen v letech 1998, 1999 a 2011 došlo k mírným vzrůstům. Podíl hodnoty produkce oděvního průmyslu na produkci zpracovatelského průmyslu rostl do roku 1995, ale od této doby už jen tato hodnota podílu klesá, výjimkou je rok 1999 a 2007, kdy došlo k mírnému zvýšení. Podíl hodnoty produkce textilního průmyslu na hodnotě produkce celkového průmyslu ČR do roku 2002 střídavě rostl i klesal a od roku 2003 do roku 2010 již jen klesal a v roce 2011 vzrostl. Podíl hodnoty produkce oděvního průmyslu na hodnotě produkce celkového průmyslu ČR stoupal do roku 1995, poté klesal až do roku 2011, jen v roce 1999, 2004 a 2007 mírně vzrostl.

Tabulka 23: Vývoj podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na zpracovatelském průmyslu a na celkovém průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 (v %)

Rok	Podíl na zpracovatelském průmyslu		Podíl na celkovém průmyslu ČR	
	Textilní průmysl	Oděvní průmysl	Textilní průmysl	Oděvní průmysl
1993	4,07	1,74	1,40	0,60
1994	4,04	2,15	1,35	0,72
1995	3,97	2,33	1,39	0,82
1996	3,50	2,10	1,22	0,74
1997	3,04	1,91	1,11	0,70
1998	3,12	1,82	1,17	0,68
1999	3,15	1,88	1,15	0,69
2000	3,00	1,75	1,14	0,66
2001	2,93	1,53	1,15	0,60
2002	2,64	1,42	1,00	0,54
2003	2,59	1,24	0,95	0,45
2004	2,23	1,23	0,86	0,47
2005	1,93	1,14	0,75	0,44
2006	1,79	0,97	0,70	0,38
2007	1,66	0,99	0,65	0,39
2008	1,51	0,96	0,57	0,36
2009	1,51	0,86	0,51	0,29
2010	1,35	0,77	0,48	0,27
2011	1,40	0,70	0,52	0,26

Zdroj: vlastní zpracování podle [36], [37]

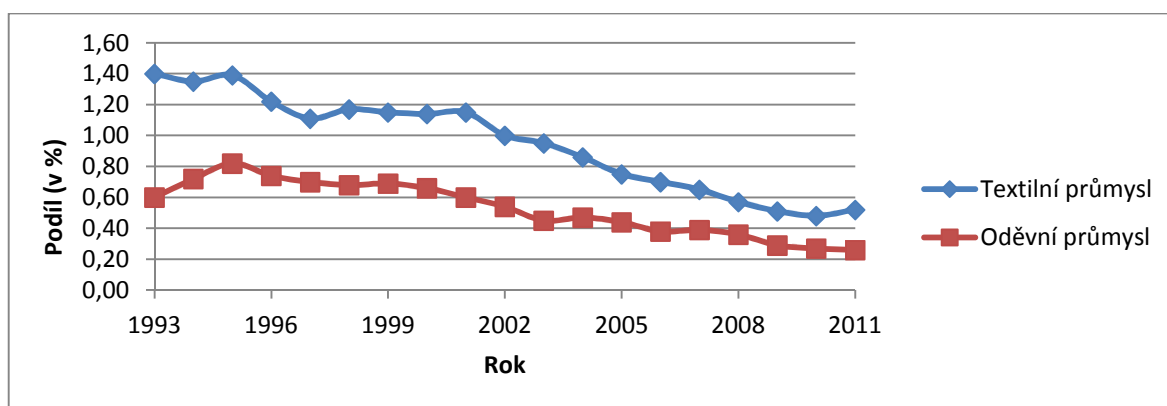
Následující graf 4 znázorňuje na základě tabulky 23 podíl hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na zpracovatelském průmyslu v letech 1993 – 2011.

Graf 4: Vývoj podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na zpracovatelském průmyslu v letech 1993 – 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [36], [37]

Níže uvedený graf 5 zobrazuje podíl hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na celkovém průmyslu v České republice v letech 1993 – 2011 dle výše uvedené tabulky 23.

Graf 5: Vývoj podílu hodnoty produkce textilního a oděvního průmyslu na celkovém průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [36]

3.3.3 Hrubá přidaná hodnota v letech 1993 – 2011

„Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje nově vytvořenou hodnotu, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit. Je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách. Počítá se za odvětví nebo za institucionální sektor / sub-sektory.“ [39]

V této podkapitole je ověřována platnost hypotézy – Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH oděvního průmyslu a současně vývoj HPH textilního i oděvního průmyslu je bližší vývoji HPH zpracovatelského průmyslu než celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011.

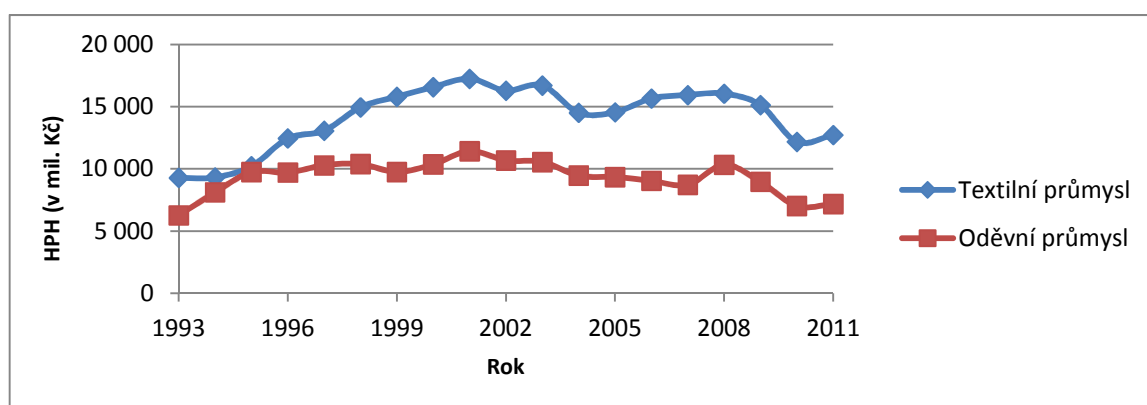
V následující tabulce 24 je zobrazen vývoj HPH u textilního, oděvního, zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 v běžných cenách v milionech Kč. Z tabulky je vidět, že se HPH v letech 1993 -2001 zvyšovala u textilního průmyslu a pak v dalších letech docházelo střídavě k poklesu, ale i k jejímu růstu. U oděvního průmyslu se objevují mezi roky 1993 – 2011 nepravidelné poklesy i růst. Ve zpracovatelském průmyslu se od roku 1993 neustále zvyšuje HPH, výjimkou je rok 2002, 2008 a 2009, kdy došlo k poklesu. U celkového průmyslu České republiky se od roku 1993 HPH neustále zvyšuje, pouze v roce 2009 se snížila. V této tabulce je také spočítán nárůst HPH v roce 2011 oproti roku 1993 u textilního, oděvního, zpracovatelského a celkového průmyslu ČR. V případě, že rok 1993 je brán jako 100 %, HPH vzrostla v roce 2011 oproti roku 1993 v textilním průmyslu o 37,12 %, v oděvním průmyslu o 14,66 %, ve zpracovatelském průmyslu o 252,23 % a v celkovém průmyslu ČR o 237,41 %. Největší růst HPH zaznamenal v roce 2011 oproti roku 1993 zpracovatelský průmysl, dále celkový průmysl ČR, textilní průmysl a oděvní průmysl.

Tabulka 24: Vývoj HPH u textilního, oděvního, zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 (v běžných cenách v mil. Kč)

Rok	Průmysl			
	Textilní	Oděvní	Zpracovatelský	Celkový v ČR
1993	9 275	6 263	234 101	1 026 194
1994	9 315	8 118	272 898	1 190 191
1995	10 206	9 742	321 803	1 393 380
1996	12 445	9 704	393 324	1 596 983
1997	13 059	10 279	441 353	1 715 384
1998	14 948	10 384	470 202	1 877 931
1999	15 789	9 748	487 680	1 948 554
2000	16 571	10 361	534 988	2 065 001
2001	17 234	11 414	577 504	2 229 610
2002	16 284	10 681	576 324	2 344 012
2003	16 702	10 552	586 401	2 454 457
2004	14 503	9 461	667 761	2 644 465
2005	14 543	9 339	716 877	2 807 821
2006	15 653	9 041	776 768	3 037 204
2007	15 931	8 721	848 243	3 304 348
2008	16 040	10 326	846 306	3 479 922
2009	15 119	8 964	764 613	3 390 231
2010	12 172	7 016	786 305	3 428 965
2011	12 718	7 181	824 567	3 462 434
Nárůst v roce 2011 oproti roku 1993 (v%)	37,12	14,66	252,23	237,41

Zdroj: upraveno podle [40], [41]

Číselné hodnoty z tabulky 24 týkající se vývoje HPH u textilního a oděvního průmyslu v letech 1993 – 2011 ilustruje následující graf 6.

Graf 6: Vývoj HPH u textilního a oděvního průmyslu v letech 1993 - 2011 (v běžných cenách v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle [40]

Na základě tabulky 24 je ověřována platnost hypotézy - Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH oděvního průmyslu a současně vývoj HPH textilního i oděvního průmyslu je bližší vývoji HPH zpracovatelského průmyslu než celkového průmyslu ČR

v letech 1993 – 2011. Hypotéza byla takto stanovena, protože je předpokládáno, že mezi vývojem HPH textilního průmyslu a vývojem HPH oděvního průmyslu existuje závislost, protože jsou to blízká odvětví. Také je domněváno, že existuje závislost vývoje HPH textilního průmyslu i oděvního průmyslu s vývojem HPH zpracovatelského průmyslu a celkového průmyslu ČR. Dále je předpokládáno, že tato závislost je větší u vývoje HPH textilního a oděvního průmyslu se zpracovatelským průmyslem, ke kterému mají průmysly blíže než k celkovému průmyslu ČR. Tato hypotéza je testována na základě výpočtu korelačního koeficientu, který je vypočítán v programu Microsoft Excel pomocí funkce CORREL.

Korelační koeficient určuje, do jaké míry se vzájemně mění dvě měřené proměnné. Korelační koeficient se používá k testování dvojic měřených proměnných a zjištění zda existuje závislost ve vývoji mezi dvěma měřenými proměnnými. Korelační koeficient nabývá hodnot od -1 do 1 včetně těchto hodnot. Závislost znamená, že vysoké hodnoty jedné proměnné odpovídají vysokým hodnotám druhé proměnné, v tomto případě se jedná o kladnou korelaci. Nebo také závislost znamená, že nízké hodnoty jedné proměnné odpovídají vysokým hodnotám druhé proměnné a jedná se o zápornou korelaci. V případě, že jsou hodnoty obou proměnných nezávislé, bude korelační koeficient blízký 0. [68]

V následující tabulce 25 jsou uvedeny korelační koeficienty pro jednotlivé průmysly k ověření platnosti hypotézy. V tabulce je také zobrazeno, které korelace se mezi uvedenými průmysly potvrdily a zda se jedná o zápornou či kladnou korelaci, a to silnou, střední nebo slabou. Kladné korelace je dosaženo v případě kladného korelačního koeficientu a záporné korelace v případě záporného korelačního koeficientu. Za slabou korelaci je považován korelační koeficient od 0,45 do 0,63, za střední korelaci od 0,64 do 0,82, za silnou korelaci od 0,83 do 1. Hranice, od které hodnoty korelují, byla zvolena 0,45, protože v případě testování 19 hodnot, je až tento korelační koeficient považován za významnější.

Tabulka 25: Výpočet korelačních koeficientů a potvrzení korelace u jednotlivých průmyslů

Průmysl	Korelační koeficient	Korelace
Textilní vs. oděvní	0,68	Kladná a střední
Textilní vs. zpracovatelský	0,57	Kladná a slabá
Textilní vs. celkový	0,50	Kladná a slabá
Oděvní vs. zpracovatelský	-0,02	Žádná
Oděvní vs. celkový	-0,09	Žádná

Zdroj: vlastní zpracování podle [40], [41]

Na základě vypočtených korelačních koeficientů ve výše uvedené tabulce 25 byla hypotéza zčásti potvrzena. Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH oděvního průmyslu v letech 1993 - 2011 a jedná se o kladnou střední korelaci. Mezi vývojem

HPH textilního průmyslu a vývojem HPH oděvního průmyslu existuje závislost a tyto dva průmysly měly ve vývoji HPH v letech 1993 – 2011 částečně podobný vývoj. Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH zpracovatelského průmyslu v letech 1993 – 2011 a jde o kladnou slabou korelaci. Ve vývoji HPH textilního průmyslu a HPH zpracovatelského průmyslu se nevyskytuje výrazná závislost v letech 1993 – 2011. Také vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 a jedná se o kladnou slabou korelaci. Mezi vývojem HPH textilního průmyslu a HPH celkového průmyslu také neexistuje výrazná závislost v letech 1993 – 2011. Vývoj HPH textilního průmyslu je bližší vývoji HPH zpracovatelského průmyslu než celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011. Vývoj HPH oděvního průmyslu nekoreluje s vývojem HPH zpracovatelského průmyslu v letech 1993 – 2011, vývoj HPH oděvního průmyslu a HPH zpracovatelského průmyslu byl nezávislý. Vývoj HPH oděvního průmyslu také nekoreluje s vývojem HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 a tedy vývoj HPH oděvního průmyslu a HPH celkového průmyslu ČR byl také nezávislý.

Podíl HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu a na HPH celkového průmyslu ČR

Na základě tabulky 24 byla vypočítána následující data, která jsou uvedena v tabulce 26. Tato tabulka zobrazuje podíl HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu a podíl HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH celkového průmyslu ČR v %.

Z tabulky 26 vyplývá, že podíl HPH textilního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu spíše klesá, i přesto, že v některých letech se zvyšuje hodnota. Jiné průmysly tedy mohly růst rychleji a tak zaujímat větší podíl na HPH zpracovatelského průmyslu. Obdobně toto platí i u oděvního průmyslu. Nejvyšší podíl v hodnotě 3,96 % zaujímala HPH textilního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu v roce 1993, této hodnoty už v žádném dalším roce nedosáhl. HPH u oděvního průmyslu dosáhla nejvyššího podílu na HPH zpracovatelského průmyslu v roce 1995, později se již pohybovala pod hodnotou 3 %. Z tabulky je také vidět, že podíl HPH u textilního a oděvního průmyslu na HPH celkového průmyslu v České republice spíše klesá od roku 1993, jak u textilního, tak i u oděvního průmyslu. U podílu HPH textilního průmyslu na HPH celkového průmyslu došlo mezi roky 1993 až 1999 k mírným poklesům a zvýšením, ale poté začala hodnota klesat a v roce 2011 se mírně zvýšila a zaujímala hodnotu 0,37 %. HPH oděvního průmyslu na HPH celkového průmyslu v letech 1993 – 1995 stoupala, ale poté až do roku 2000 klesala. V dalších

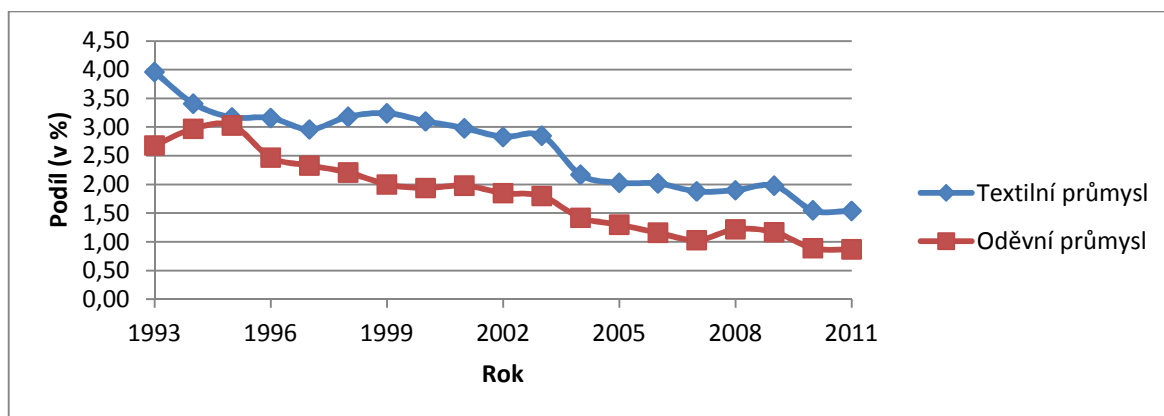
následujících letech podíl HPH oděvního průmyslu již jen klesal. Výjimka byla v roce 2001, 2008 a 2011, kdy došlo u podílu HPH oděvního průmyslu k malému vzrůstu.

Tabulka 26: Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu a na HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 (v %)

Rok	Podíl na zpracovatelském průmyslu		Podíl na celkovém průmyslu ČR	
	Textilní průmysl	Oděvní průmysl	Textilní průmysl	Oděvní průmysl
1993	3,96	2,68	0,90	0,61
1994	3,41	2,97	0,78	0,68
1995	3,17	3,03	0,73	0,70
1996	3,16	2,47	0,78	0,61
1997	2,96	2,33	0,76	0,60
1998	3,18	2,21	0,80	0,55
1999	3,24	2,00	0,81	0,50
2000	3,10	1,94	0,80	0,50
2001	2,98	1,98	0,77	0,51
2002	2,83	1,85	0,69	0,46
2003	2,85	1,80	0,68	0,43
2004	2,17	1,42	0,55	0,36
2005	2,03	1,30	0,52	0,33
2006	2,02	1,16	0,52	0,30
2007	1,88	1,03	0,48	0,26
2008	1,90	1,22	0,46	0,30
2009	1,98	1,17	0,45	0,26
2010	1,55	0,89	0,35	0,20
2011	1,54	0,87	0,37	0,21

Zdroj: vlastní zpracování podle [40], [41]

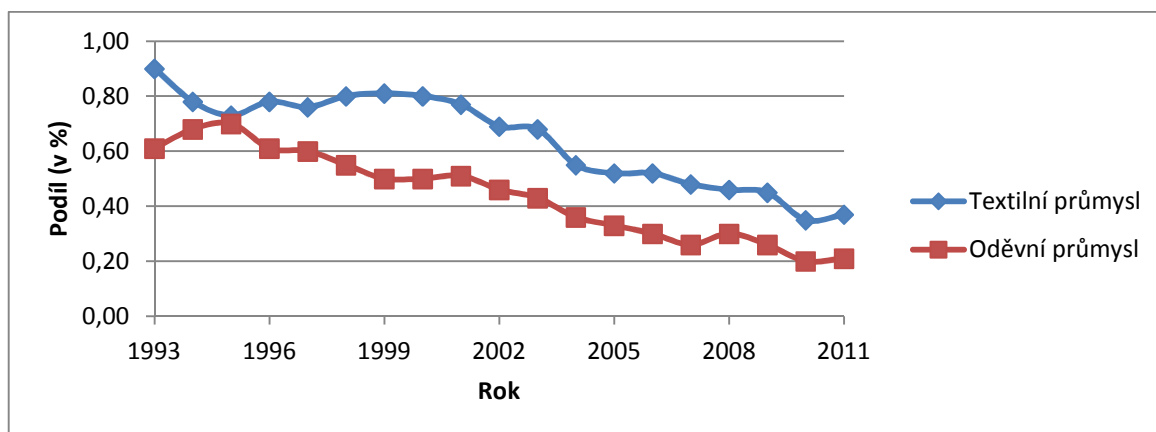
Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu v letech 1993 – 2011 je zakreslen v grafu 7 dle tabulky 26.

Graf 7: Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH zpracovatelského průmyslu v letech 1993 - 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [40], [41]

V následujícím grafu 8 je znázorněn na základě tabulky 26 vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH celkového průmyslu České republiky v letech 1993 – 2011.

Graf 8: Vývoj podílu HPH textilního a oděvního průmyslu na HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [40]

Podíl textilního a oděvního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty jednotlivých krajů ČR

Tabulka 27 ukazuje, jak se podílí textilní a oděvní průmysl na tvorbě hrubé přidané hodnoty v % v krajích ČR. V tabulce jsou uvedeny pro porovnání vývoje dva roky, rok 2002 a rok 2011.

Tabulka 27: Podíl textilního a oděvního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v krajích ČR v roce 2002 a 2011 (v %)

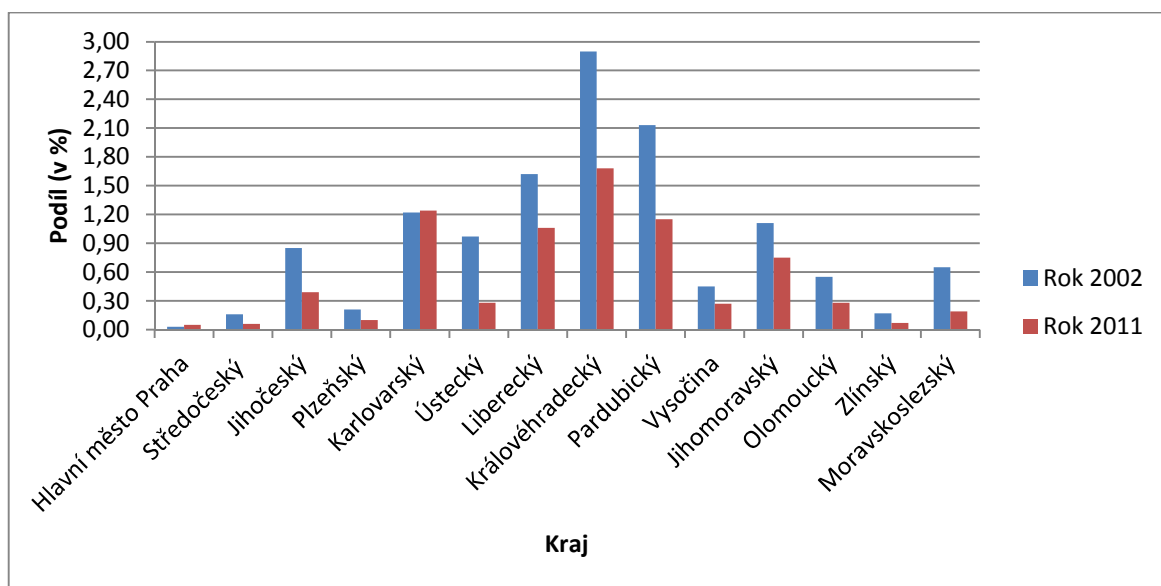
Kraj	Rok 2002		Rok 2011	
	Textilní průmysl	Oděvní průmysl	Textilní průmysl	Oděvní průmysl
Hlavní město Praha	0,03	0,09	0,05	0,07
Středočeský	0,16	0,19	0,06	0,11
Jihočeský	0,85	0,77	0,39	0,36
Plzeňský	0,21	0,36	0,10	0,12
Karlovarský	1,22	0,63	1,24	0,41
Ústecký	0,97	0,32	0,28	0,17
Liberecký	1,62	0,24	1,06	0,23
Královéhradecký	2,90	0,61	1,68	0,19
Pardubický	2,13	0,58	1,15	0,27
Vysočina	0,45	1,34	0,27	0,84
Jihomoravský	1,11	0,45	0,75	0,19
Olomoucký	0,55	1,61	0,28	0,41
Zlínský	0,17	0,71	0,07	0,33
Moravskoslezský	0,65	0,41	0,19	0,19

Zdroj: [92]

V následujícím grafu 9 a 10 jsou znázorněny hodnoty z tabulky 27, která znázorňuje podíl textilního a oděvního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v jednotlivých krajích České republiky v roce 2002 a 2011.

V grafu 9 je vidět, že textilní průmysl se v roce 2002 podílel nejvíce na tvorbě hrubé přidané hodnoty v kraji Královéhradeckém (2,90 %), Pardubickém (2,13 %) a Libereckém (1,62 %) a poté následovaly ostatní kraje. V roce 2011 přispěl textilní průmysl na tvorbu hrubé přidané hodnoty zejména v kraji Královéhradeckém (1,68 %), Karlovarském (1,24 %) a Pardubickém (1,15 %). Liberecký kraj (1,06 %) byl tedy až na čtvrtém místě oproti roku 2002, kdy patřil ke třem největším.

V roce 2011 se v porovnání s rokem 2002 textilní průmysl podílel na tvorbě hrubé přidané hodnoty převážně ve všech krajích ČR v menším rozsahu. Výjimkou je kraj Karlovarský, kde došlo v roce 2011 ke zvýšení podílu na tvorbě hrubé přidané hodnoty na 1,24 % z původních 1,22 % v roce 2002 a také je výjimkou Hlavní město Praha, kde se zvýšil podíl na tvorbě hrubé přidané hodnoty v roce 2011 na 0,05 % z původních 0,03 % v roce 2002.

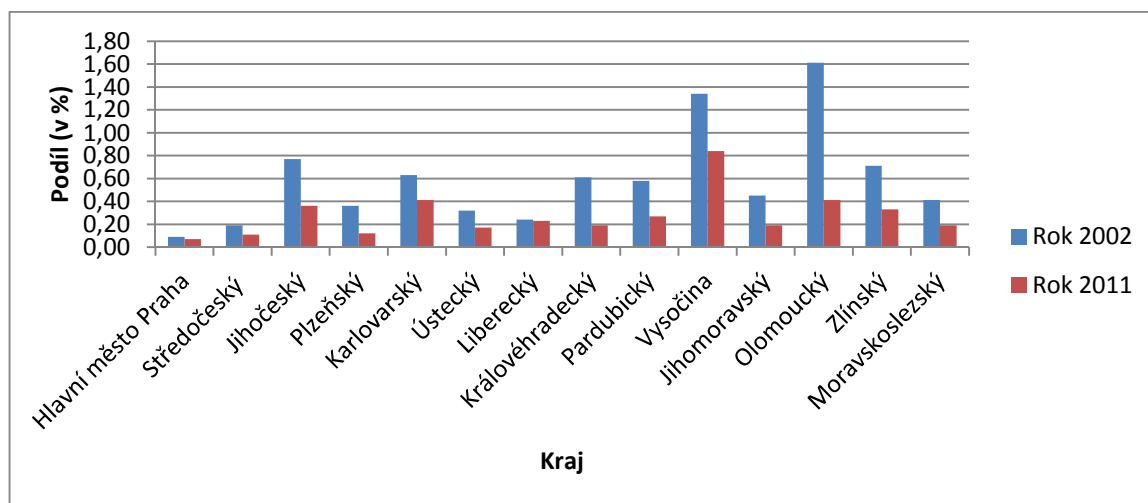

Graf 9: Podíl textilního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v krajích ČR v roce 2002 a 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [92]

V grafu 10 je znázorněno, že oděvní průmysl se v roce 2002 podílel na tvorbě hrubé přidané hodnoty především v kraji Olomouckém (1,61 %), Vysočina (1,34 %) a Jihočeském (0,77 %) a poté v dalších krajích ČR. V roce 2011 přispěl oděvní průmysl na tvorbu hrubé přidané hodnoty zejména v kraji Vysočina (0,84 %), poté stejně v kraji Karlovarském (0,41) a Olomouckém (0,41) a na čtvrtém místě byl kraj Jihočeský (0,36 %).

V roce 2011 se oděvní průmysl na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílel méně ve všech krajích ČR oproti roku 2002.

Graf 10: Podíl oděvního průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v krajích ČR v roce 2002 a 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování podle [92]

V roce 2011 přispíval textilní a oděvní průmysl na tvorbu hrubé přidané hodnoty v krajích ČR méně než v roce 2002 kromě kraje Hlavní město Praha a Karlovarského, kde textilní průmysl pomáhal tvorbě hrubé přidané hodnoty o trochu více než v roce 2002.

3.3.4 Tržby v letech 1975 – 2011

Tržby vyjadřují peněžní částky, které podniky získávají za prodej zboží. V následující tabulce 28 je zobrazeno, jak se vyvíjely tržby v textilním, ale i oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011.

Z tabulky 28 je vidět, že tržby u textilního i oděvního průmyslu mezi roky 1975 – 1985 rostly. V roce 1993 došlo u textilního průmyslu k poklesu tržeb ve srovnání s rokem 1991, ale u oděvního průmyslu v malé míře tržby vzrostly. V roce 1995 tržby v textilním průmyslu oproti roku 1993 poklesly. Tržby v oděvním průmyslu se v roce 1995 oproti roku 1993 mírně zvýšily. V roce 1997 v porovnání s rokem 1995 došlo ke zvýšení tržeb v textilním průmyslu, ale u oděvního průmyslu byly tržby o něco nižší. Dále v roce 2001 tržby v textilním průmyslu vzrostly, v dalších letech 2002 - 2007 docházelo střídavě k poklesu i růstu a po roce 2007 už jen klesaly až do roku 2010, poté v roce 2011 opět mírně vzrostly. V roce 2001 se tržby v oděvním průmyslu zvýšily vzhledem k roku 1997. V roce 2002 si oděvní průmysl udržel stejnou úroveň tržeb jako v roce 2001. Tržby v oděvním průmyslu po roce 2002 už jen nadále klesaly, výjimkou je rok 2011, kdy se objevilo mírné zlepšení.

V roce 2001 dosáhly tržby v textilním i oděvním průmyslu celkem 76 mld. Kč, což naznačovalo setrvalou poptávku po textilním, ale i oděvním zboží na zahraničních trzích, ale i na domácím trhu a to se pak pozitivně projevilo v podnikových tržbách. V textilním průmyslu dosáhly tržby 56 mld. Kč a v oděvním průmyslu 20 mld. Kč. V tomto roce 2001 vzrostla výroba ložního prádla, punčochových kalhot, podkolenek a ponožek, ale naopak snížení výroby bylo u výroby kobereců, dámských halenek a nepletených košil.

V roce 2002 mírně poklesly tržby v textilním průmyslu na 55,5 mld. Kč a v oděvním průmyslu zůstávaly tržby oproti předchozímu roku 2001 na stejné na úrovni 20 mld. Kč. Výsledky byly v tomto roce ovlivněny vlivem silné koruny. Toto postihlo podniky tím, že nedokázaly včas reagovat na danou situaci. Silná koruna oslabovala postavení domácích výrobců na vnitřním trhu, protože zlevňovala dovozy.

Rok 2003 zaznamenal pokles tržeb v průmyslu textilním i oděvním celkem oproti roku 2002. V roce 2003 zaujímaly tržby v textilním průmyslu úroveň 48,2 mld. Kč a v oděvním průmyslu 15 mld. Kč. V tomto roce 2003 vzrostla výroba ložního prádla, tkanin z vlněné příze včetně směsových, naopak pokles výroby se projevilo u výroby punčových kalhot, podkolenek, ponožek a nepletených pánských nebo chlapeckých košil. V tomto roce 2003 docházelo k poklesu poptávky, které se projevilo především na trhu Evropské unie a Německa tedy u největších obchodních partnerů textilního a oděvního průmyslu. Došlo k poklesu počtu zakázek, který byl zapříčiněn i slabým americkým dolarem, který zlevňoval dovozy nejen do České republiky, ale i na trhy Evropské Unie. Při exportu do nejsilnějších teritorií využíval textilní a oděvní sektor výhody ze silného eura.

V roce 2004 textilní sektor dosáhl tržeb 49 mld. Kč a oděvní sektor 12 mld. Kč. V tomto roce 2004 vzrostla výroba dámských a dívčích halenek, ale také nepletených košil, podkolenek, ponožek, punčových kalhot, ale pokles výroby se projevilo u podlahových krytin, výroby ložního prádla a bavlněných tkanin včetně směsových. V tomto roce čelil textilní i oděvní průmysl problémům týkajících se poklesu poptávky a silné koruny. Stále bylo silné euro a americký dolar zlevňoval dovozy, a tak klesaly zakázky.

V dalším roce 2005 byly tržby v textilním průmyslu 44,8 mld. Kč a v oděvním průmyslu 11,8 mld. Kč. V tomto roce se potýkal průmysl textilní i oděvní s dopady liberalizace trhu, které se projevily poklesem poptávky. Obchodní partneři totiž vyčkávali na dovozní možnosti z Asie.

V roce 2006 se pohybovaly tržby v textilním průmyslu na úrovni 45 mld. Kč a v oděvním průmyslu 9,7 mld. Kč. Na těchto výsledcích se podílel především dovoz z asijských zemí,

ale i posilování koruny k euru. Zdražování elektrické energie a plynu vedlo k omezování a zastavování výroby.

V nadcházejícím roce 2007 byly vyčísleny tržby v textilním průmyslu 46,3 mld. Kč a v oděvním 8,5 mld. Kč. Posilování koruny vzhledem k euru stále snižovalo ekonomickou efektivnost sektoru. Výsledek dosažený u tržeb textilního průmyslu souvisel s oživením evropského, ale především německého trhu. Dále byla omezována a zastavována výroba, protože se nedařilo snižovat dopady zvýšení elektrické energie a plynu.

Následující rok 2008 se projevil v obou průmyslech snížením tržeb. Textilní průmysl měl tržby 39 mld. Kč a oděvní 7 mld. Kč. V tomto roce docházelo k dramatickému posilování koruny k euru a americkému dolaru a stále docházelo k růstu cen energie.

V příštím roce 2009 poklesly tržby oproti roku 2008 v textilním a oděvním průmyslu celkem, tento pokles odpovídal ekonomické situaci v České republice, ale i situaci evropského textilního a oděvního průmyslu. V textilním průmyslu dosáhly tržby 33,7 mld. Kč a v oděvním průmyslu 7,3 mld. Kč.

Rok 2010 zaznamenal vzrůst tržeb v textilním a oděvním průmyslu celkem. Na tomto zvýšení se podílel textilní průmysl vzhledem k oživení poptávky především z Německa. Textilní průmysl měl tržby 35,2 mld. Kč a oděvní průmysl 6,5 mld. Kč.

A v posledním uvedeném roce 2011 byly tržby v textilním průmyslu 39,6 mld. Kč a v oděvním průmyslu 6,6 mld. Kč.⁴

---

⁴ Informace týkající se vývoje tržeb v letech 2001 – 2011 byly zpracovány podle [88].

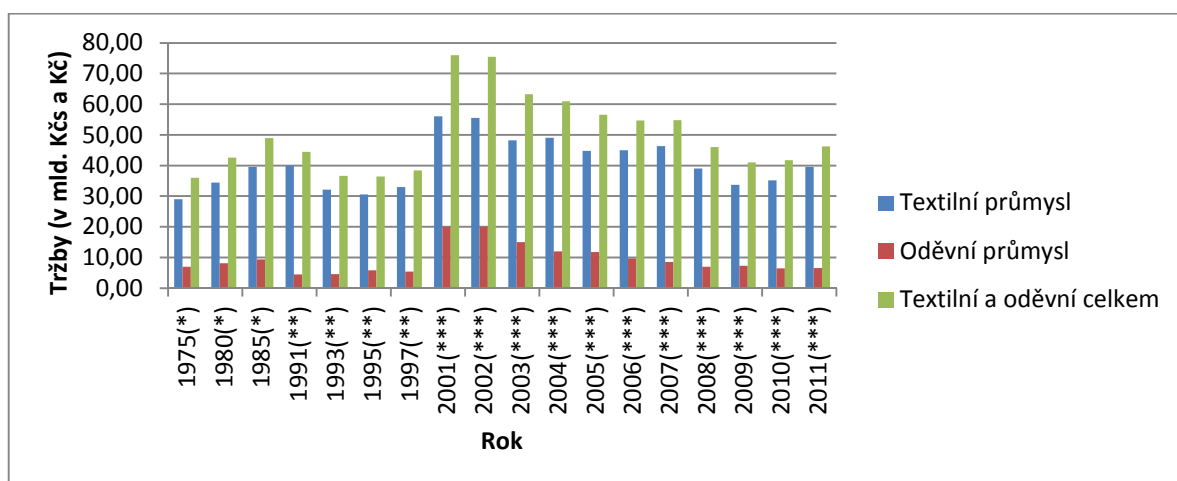
Tabulka 28: Vývoj tržeb textilního a oděvního průmyslu v letech 1975 – 2011 (v mld. Kčs a Kč)

Rok	Průmysl		
	Textilní	Oděvní	Textilní a oděvní celkem
1975	29,03	6,94	35,97
1980	34,42	8,12	42,54
1985	39,55	9,37	48,92
1991	39,93	4,51	44,44
1993	32,13	4,54	36,67
1995	30,53	5,88	36,41
1997	32,95	5,44	38,39
2001	56,00	20,00	76,00
2002	55,50	20,00	75,50
2003	48,20	15,00	63,20
2004	49,00	12,00	61,00
2005	44,80	11,80	56,60
2006	45,00	9,70	54,70
2007	46,30	8,50	54,80
2008	39,00	7,00	46,00
2009	33,70	7,30	41,00
2010	35,20	6,50	41,70
2011	39,60	6,60	46,20

Pozn.: data z let 1975, 1980 a 1985 byla sledována za všechny podniky bez ohledu na počet zaměstnanců. U těchto údajů o tržbách se jedná se o odbyty ve vstupních cenách. Údaje uvedené v roce 1991, 1993, 1995 a 1997 byly zachyceny u podniků s počtem 100 a více zaměstnanců. Vybraná data z let 1975 - 1997 jsou převedena a zaokrouhlena na miliardy. Tržby uvedené v letech 2001 – 2011 zahrnují podniky, které měly 20 a více pracovníků. V letech 1975, 1980, 1985 jsou uvedené tržby v mld. Kčs. V letech 1991- 2011 jsou uvedeny tržby v mld. Kč.

Zdroj: upraveno podle [23], [86], [88]

Zaznamenané hodnoty z předchozí tabulky 28 ukazující vývoj tržeb v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011 jsou zakresleny v grafu 11.

Graf 11: Vývoj tržeb textilního a oděvního průmyslu v letech 1975 – 2011 (v mld. Kčs a Kč)

- * Výrobní subjekty bez ohledu na počet zaměstnanců
- ** Výrobní subjekty s počtem zaměstnanců 100 a více
- *** Výrobní subjekty s počtem zaměstnanců 20 a více

Zdroj: vlastní zpracování podle [23], [86], [88]

Mezi 10 největších textilních a oděvních podniků v roce 2011 z hlediska tržeb patřily podniky uvedené v tabulce 29. Největší tržby v roce 2011 dosáhla JUTA a. s. v hodnotě 4,96 mld. Kč poté PEGAS NONWEVENS s. r. o. ve výši 4,20 mld. Kč a na třetím místě byla KORDÁRNA Plus a. s. s celkovou tržbou 2,77 mld. Kč a dále následovaly ostatní podniky.

Tabulka 29: Největší textilní a oděvní podniky dle tržeb v roce 2011 (v mld. Kč)

Podnik	Sídlo	Tržby
JUTA a. s.	Dvůr Králové nad Labem	4,96
PEGAS NONWOVENS s. r. o.	Znojmo	4,20
KORDÁRNA Plus a. s.	Velká nad Veličkou	2,77
Nová Mosilana, a. s.	Brno	2,66
VEBA, textilní závody a. s.	Broumov	1,81
JOHNSON CONTROLS FABRICS	Strakonice	1,50
P L E A S a. s.	Havlíčkův Brod	0,91
Mehler Technologies s. r. o.	Lomnice nad Popelkou	0,89
DEKORA-Jeníček, a. s.	Ždírec nad Doubravou	0,83
LANEX a. s.	Bolatice	0,77

Zdroj: upraveno podle [78]

3.3.5 Zaměstnanost v letech 1975 – 2011

Zaměstnanost vyjadřuje počet pracujících osob, které vykonávají pro zaměstnavatele práci za mzdu. Zaměstnanost také zahrnuje počet osob samostatně výdělečných, které mají příjmy z podnikání či jiné samostatně výdělečné činnosti. Vývoj počtu pracovníků v textilním a oděvním průmyslu od roku 1975 do roku 2011 je zachycen v tabulce 30.

Na základě následující tabulky 30 lze říci, že v roce 1975 zaměstnával textilní a oděvní průmysl velký počet pracovníků. V roce 1975 byl počet zaměstnanců v textilním průmyslu 213 970 a v oděvním průmyslu 56 500. Poté došlo ke snížení počtu zaměstnanců do roku 1989 u textilního a oděvního průmyslu. Od roku 1989 se počet zaměstnanců začal u obou průmyslů ještě výrazněji snižovat. Výjimkou je u textilního průmyslu rok 2001, kdy došlo k malému zvýšení počtu zaměstnanců. V oděvním průmyslu byl výjimkou rok 1997 a 1998, kdy se zvýšil počet zaměstnanců. V roce 1989 dosahoval počet zaměstnaných lidí v textilním průmyslu 194 000, ale v roce 2011 už jich bylo jen 21 800. Podobně je na tom i oděvní průmysl, který v roce 1989 zaměstnával 52 000 lidí a v roce 2011 pouhých 12 300. V roce 1989 celkově v průmyslu textilním a oděvním pracovalo 246 000 pracovníků, v roce 2011 tento velký počet klesl na 34 100 zaměstnanců. Tento pokles zaměstnanců zapříčinila především konkurence, kterou globalizace umožnila. Vlivem globalizace se začalo dovážet více textilu a oděvů. Pokles zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu je tedy jeden z dopadů, který globalizace zapříčinila. Tento pokles pracovníků způsobily i jiné vlivy, například v roce 2006, 2007, 2008 se potýkal textilní a oděvní průmysl s problémy zdražování

některých nákladů jako je energie a plyn, a to také vedlo k zastavování a omezování výroby, a tím snižování pracovníků v textilním a oděvním průmyslu ČR.

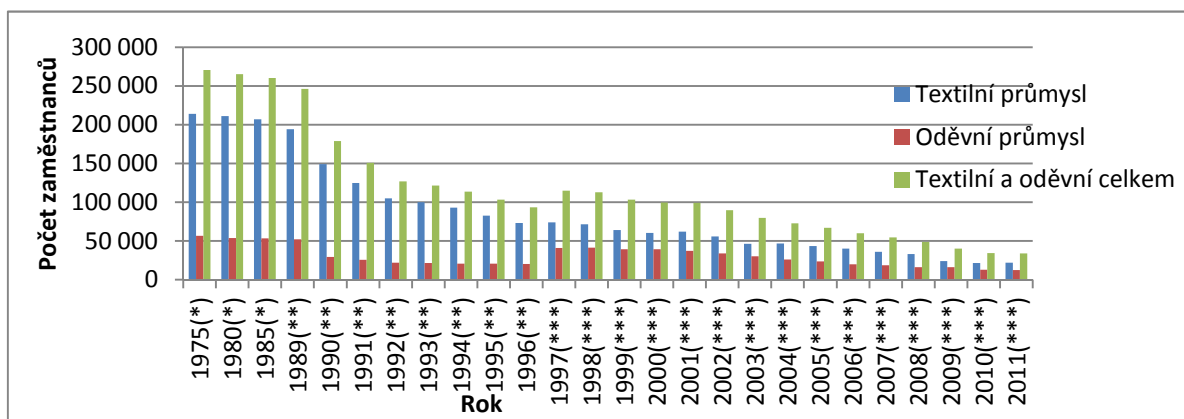
Tabulka 30: Vývoj počtu zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011

Rok	Průmysl		
	Textilní	Oděvní	Textilní a oděvní celkem
1975	213 970	56 500	270 470
1980	211 200	53 800	265 000
1985	206 750	53 550	260 300
1989	194 000	52 000	246 000
1990	149 309	29 435	178 744
1991	124 822	25 809	150 631
1992	104 938	22 007	126 945
1993	100 120	21 460	121 580
1994	92 826	20 619	113 445
1995	82 844	20 537	103 381
1996	73 038	20 403	93 441
1997	73 948	40 918	114 866
1998	71 592	41 398	112 990
1999	63 901	39 255	103 156
2000	60 287	39 351	99 638
2001	62 113	37 049	99 162
2002	55 764	34 008	89 772
2003	49 504	30 356	79 860
2004	46 637	26 220	72 857
2005	43 328	23 438	66 766
2006	40 000	20 000	60 000
2007	36 000	18 500	54 500
2008	33 000	16 000	49 000
2009	24 000	16 000	40 000
2010	21 700	12 800	34 500
2011	21 800	12 300	34 100

Pozn.: údaje o počtu pracovníků od roku 1975 do roku 1985 jsou uvedené za všechny existující výrobní subjekty bez ohledu na počet zaměstnanců. Data od roku 1989 do roku 1996 zahrnují subjekty s počtem zaměstnanců 100 a více. Od roku 1997 jsou vypsány údaje, které byly sledovány u organizací s 20 a více pracovníky.

Zdroj: upraveno podle [87], [88]

Vývoj počtu zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 - 2011 na základě tabulky 30 ilustruje graf 12.

Graf 12: Vývoj počtu zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011

* Výrobní subjekty bez ohledu na počet zaměstnanců, ** Výrobní subjekty s počtem zaměstnanců 100 a více, *** Výrobní subjekty s počtem zaměstnanců 20 a více

Zdroj: vlastní zpracování podle [87], [88]

V tabulce 31 je uvedeno 32 textilních podniků a jejich sídla, které patřily v prosinci v roce 2011 k největším z hlediska počtu zaměstnanců. V tabulce jsou zobrazeny podniky s počtem zaměstnanců 200 a více. V roce 2011 mezi největší podniky z hlediska počtu zaměstnanců patřil například VLNAP a. s., JUTA a. s. a Hedva a. s.

Tabulka 31: Největší textilní podniky z hlediska počtu zaměstnanců v roce 2011

Podnik	Sídlo
VLNAP a. s.	Nejdek
Tessitura Monti Cekia s. r. o.	Borovnice
JUTA a. s.	Dvůr Králové nad Labem
SVITAP J. H. J. spol. s r. o.	Svitavy
PERLA, bavlnářské závody, a. s.	Ústí nad Orlicí
SCHOELLER LITVÍNOV k. s.	Litvínov
Kümpers Textil s. r. o.	Těchonín
Nejdecká česárna vlny, a. s.	Nejdek
Dietfurt, s. r. o.	Letohrad
PEGAS NONWOVENS s. r. o.	Znojmo
LANEX a. s.	Bolatice
VELVETA a. s.	Varnsdorf
Seba T, a. s.	Tanvald
SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Fabrics s. r. o.	Litomyšl
VEBA, textilní závody a. s.	Broumov
Schoeller Křešice s. r. o.	Křešice
DEKORA-Jeníček, a. s.	Ždírec nad Doubravou
Toray Textiles Central Europe s. r. o.	Prostějov
RETEX a. s.	Moravský Krumlov
STAP a. s.	Vilémov
Mehler Technologies s. r. o.	Lomnice nad Popelkou
PEGA – VEL, a. s.	Krnov
LANEX Packaging a. s.	Bolatice
Car Trim k. s.	Kraslice
Fibertex, a. s.	Svitavy
JOHNSON CONTROLS FABRICS STRAKONICE a. s.	Strakonice
Nová Mosilana, a. s.	Brno
KORDÁRNA Plus a. s.	Velká nad Veličkou
Tepna, a. s.	Náchod
MILETA a. s.	Hořice
DINA - HITEX, spol. s r. o.	Bučovice
Hedva, a. s.	Moravská Třebová

Zdroj: upraveno podle [93]

V následující tabulce 32 jsou zaznamenány oděvní podniky, které patřily mezi 32 největších z hlediska zaměstnaných lidí v prosinci v roce 2011. V tabulce jsou zahrnuty podniky s počtem zaměstnanců 100 a více. Dále jsou zde uvedena města, kde podniky sídlí. Mezi největší oděvní podniky dle počtu zaměstnanců se řadil v roce 2011 například OTAVAN Třeboň a. s., TIMO s. r. o. a také Oděvní podnik, a. s.

Tabulka 32: Největší oděvní podniky z hlediska počtu zaměstnanců v roce 2011

Podnik	Sídlo
DRUPO výrobní družstvo	Horní Cerekev
LOANA, a. s.	Rožnod pod Radhoštěm
JITEX COMFORT s. r. o.	Písek
Oděvní podnik, a. s.	Prostějov
Pomněnka Overall s. r. o.	Přelouč
MODETA STYLE s. r. o.	Jihlava
Triola a. s.	Praha
VESPA Prostějov, spol. s r. o.	Prostějov
ALTREVA spol. s r. o.	Třebíč
P L E A S a. s.	Havlíčkův Brod
KALAS Sportswear, s. r. o.	Tábor
Výrobní družstvo VKUS Frýdek-Místek	Frýdek-Místek
Helsa, spol. s r. o.	Příbram
DITA výrobní družstvo invalidů	Tábor
Deva F-M s. r. o.	Frýdek-Místek
TONAK a. s.	Nový Jičín
MAXIS a. s.	Praha
KROK CZ, v. o. s.	Hranice
OTAVAN Třeboň a. s.	Třeboň
Rudolf Skřivan - LITEX	Litomyšl
ČESDA, s. r. o.	Libavské Údolí
Anita Moravia s. r. o.	Herálec
Moravské oděvní závody k. s.	Břeclav
BF shops, s. r. o.	Český Krumlov
TIMO s. r. o.	Praha
Iris Textil, s. r. o.	Praha
EVONA a. s.	Chrudim
MOIRA CZ, a. s.	Praha
MODĚVA oděvní družstvo Konice	Konice
TRIAS a spol., spol. s r. o.	Havířov
VÝVOJ, oděvní družstvo v Třešti	Třešť
Košulenka, s. r. o.	Strážnice

Zdroj: upraveno podle [93]

3.3.6 Dovoz a vývoz České republiky v letech 1999 a 2012

Textilní a oděvní průmysl se řadí mezi odvětví čelící na globálním trhu velké konkurenci především ze třetích zemí světa. Textilní, ale i oděvní průmysl České republiky je proexportně orientovaný. Podle údajů Ministerstva obchodu a průmyslu v roce 2011 celkové tržby v textilním průmyslu tvořily téměř ze 70 % tržby z přímého vývozu. Stejně je na tom i oděvní průmysl, kde tržby z přímého vývozu v roce 2011 také zaujímaly cca 70 % z celkových tržeb. [69]

Podle databáze zahraničního obchodu Českého statistického úřadu byly zpracovány následující tabulky 33 až 38 týkající se dovozů textilního a oděvního zboží z různých kontinentů a zemí do České republiky a také vývozu z České republiky do vybraných kontinentů a zemí. Dovozy a vývozy jsou uvedené v tisících Kč v roce 1999 a 2012.

Dovoz a vývoz textilního zboží

ČSÚ sleduje zahraniční obchod týkající se textilu pod značením SITC 65. V tabulce 33 je zobrazeno, jak se změnil u textilního zboží dovoz do České republiky a vývoz z České republiky u vybraných kontinentů v tisících Kč v roce 2012 oproti roku 1999. Tyto kontinenty jsou seřazeny podle největších vývozu a dovozu v roce 2012. V příloze E a F je uvedena celá časová řada vývoje dovozu a vývozu textilního zboží České republiky v letech 1999 – 2012 v tisících Kč.

Podle tabulky 33 lze tedy říci, že u dovozu do ČR došlo k nárůstům v roce 2012 oproti roku 1999 z Evropy, Asie, Ameriky, Afriky i z Oceánie a Polární oblasti. Nejvýrazněji však vzrostly dovozy z Asie, ale prozatím Evropa dovážela textil za nejvíce Kč do České republiky. Česká republika v roce 2012 oproti roku 1999 vyvážela textil za více Kč do Evropy, Afriky a Asie. Do Ameriky a Oceánie a Polární oblasti však vývozy poklesly v roce 2012 ve srovnání s rokem 1999. Textilní zboží za nejvíce Kč vyvezla Česká republika v roce 2012 do Evropy, poté do Afriky a Ameriky.

Tabulka 33: Dovoz a vývoz textilního zboží ČR u vybraných kontinentů v roce 1999 a 2012 (v tis. Kč)

Dovoz		
Kontinent	Rok	
	1999	2012
Evropa	35 120 398	35 359 377
Asie	2 938 305	7 635 174
Amerika	630 193	818 241
Afrika	127 123	255 367
Oceánie a Polární oblasti	4 390	181 190
Vývoz		
Kontinent	Rok	
	1999	2012
Evropa	35 687 642	44 900 399
Afrika	98 813	2 086 231
Amerika	1 614 369	1 351 252
Asie	458 331	727 373
Oceánie a Polární oblasti	111 476	60 978

Zdroj: upraveno podle [42]

Do tabulky 34, která ukazuje vývoz a dovoz ČR v tisících Kč u zvolených zemí, byly vybrány země, které přesahovaly v dovozu a vývozu textilního zboží hodnotu 1 miliardy Kč v roce 2012. Tyto země jsou seřazeny podle hodnoty největších dovozu a vývozu v roce 2012. Z tabulky je možno vypořadovat, z jakých zemí stoupl nebo poklesl dovoz textilního zboží v Kč do ČR v roce 2012 v porovnání s rokem 1999. Například u Číny je vidět, že v roce 1999 nebyla hodnota dovozu do České republiky tak vysoká jako v roce 2012. To samé platí pro Itálii, Belgii, Turecko, Francii, Spojené království, Indii, Polsko a Nizozemsko. Naopak v roce 2012 poklesl dovoz do ČR z Německa, Rakouska a Slovenska vzhledem k roku 1999,

přesto tyto země patří k největším dovozcům textilu do České republiky. Do České republiky se v roce 2012 dovezlo textilní zboží za nejvyšší částky v Kč z Německa, Itálie a následně z Číny a poté následovaly zbývající uvedené země. V této tabulce je také uvedeno, jak se změnila hodnota vývozu z ČR do jednotlivých zemí v roce 2012 v tisících Kč. Vývozy se zvýšily v roce 2012 v porovnání s rokem 1999 do Itálie, Polska, Slovenska, Francie, Rakouska, Nizozemska, Spojeného království, Belgie, Rumunska a Turecka. K poklesu vývozu z České republiky došlo v roce 2012 u Německa a Spojených států. Česká republika vyvážela textilní zboží za vysoké částky v Kč v roce 2012 do Mali v Africe, v roce 1999 ČSÚ neuvádí hodnotu vývozu, tudíž není možné porovnání, zda se vývoz zvýšil či snížil. V roce 2012 se tedy za nejvíce Kč vyvezlo textilní zboží z České republiky do Německa, Itálie a Polska a potom do dalších uvedených zemí.

Tabulka 34: Dovoz a vývoz textilního zboží ČR u zvolených zemí v roce 1999 a 2012 (v tis. Kč)

Země	Rok	
	1999	2012
Dovoz		
Německo	18 439 867	14 115 084
Itálie	2 553 396	4 219 513
Čína	331 824	3 581 916
Belgie	2 011 206	2 412 822
Turecko	350 799	1 845 844
Francie	1 147 209	1 489 234
Spojené království	1 296 375	1 474 327
Rakousko	1 652 310	1 414 270
Indie	820 681	1 281 337
Polsko	537 134	1 270 888
Nizozemsko	861 729	1 239 530
Slovensko	1 938 530	1 024 027
Vývoz		
Země	Rok	
	1999	2012
Německo	14 912 300	13 309 072
Itálie	2 427 167	5 759 057
Polsko	2 586 863	3 869 143
Slovensko	2 908 597	3 280 564
Francie	1 275 740	2 341 217
Rakousko	1 773 685	2 088 399
Nizozemsko	973 076	1 772 256
Spojené království	1 022 043	1 566 062
Belgie	1 052 154	1 367 112
Rumunsko	314 241	1 078 411
Turecko	275 071	1 019 330
Spojené státy	1 357 938	1 012 169
Mali	-	1 004 707

Zdroj: upraveno podle [42]

Ze zemí, které jsou uvedené v předchozí tabulce 34, byly vybrány shodné země, do kterých Česká republika vyvážela, a které do České republiky dovážely. A v následující

tabulce 35 je proveden výpočet, zda jsme byly vůči jednotlivým zemím v roce 1999 a 2012 čistými vývozci.

Tabulka 35: Výpočet pozice čistého vývozce textilního zboží v roce 1999 a 2012 (v tis. Kč)

Země	Rok	
	1999	2012
Německo	-3 527 567	- 806 012
Itálie	-126 229	1 539 544
Belgie	-959 052	-1 045 710
Turecko	-75 728	-826 514
Francie	128 531	851 983
Spojené království	-274 332	91 735
Rakousko	121 375	674 129
Polsko	2 049 729	2 598 255
Nizozemsko	111 347	532 726
Slovensko	970 067	2 256 537

Zdroj: vlastní zpracování podle [42]

Na základě výpočtu ve výše uvedené tabulce 35 je ukázáno, že v roce 1999 byla Česká republika čistým vývozcem textilního zboží do Francie, Rakouska, Polska, Nizozemska a Slovenska a v roce 2012 do Itálie, Francie, Spojeného Království, Rakouska, Polska, Nizozemska a Slovenska.

Dovoz a vývoz oděvního zboží

ČSÚ zachycuje zahraniční obchod s oděvním zbožím pod značením SITC 84. V tabulce 36 je uvedeno za kolik Kč v tisících se dovezlo do České republiky a vyvezlo z České republiky oděvů v roce 1999 a 2012 z jednotlivých kontinentů. Kontinenty jsou seřazeny od největších dovozů a vývozu uskutečněných v roce 2012. Časovou řadu znázorňující vývoj vývozu a dovozu oděvního zboží ČR v letech 1999 - 2012 v tisících Kč ukazuje příloha G a H.

Na základě tabulky 36 je vidět, že v roce 2012 došlo k růstu dovozů do ČR z Asie, Evropy, Afriky a Oceánie a Polární oblasti. Dovoz z Ameriky v roce 2012 mírně poklesl. Nejvýraznější růst u dovozu do ČR v roce 2012 oproti roku 1999 byl zaznamenán z Asie. Vývozy z ČR vzrostly v roce 2012 do Evropy, Asie, Afriky a Oceánie a Polární oblasti. Do Ameriky však vývozy poklesly.

Tabulka 36: Dovoz a vývoz oděvního zboží ČR u vybraných kontinentů v roce 1999 a 2012 (v tis. Kč)

Dovoz		
Kontinent	Rok	
	1999	2012
Asie	4 444 691	22 356 596
Evropa	9 643 237	13 741 220
Afrika	348 591	1 087 093
Amerika	220 516	201 554
Oceánie a Polární oblasti	3 813	6 903
Vývoz		
Kontinent	Rok	
	1999	2012
Evropa	22 792 434	26 720 421
Asie	110 466	326 117
Amerika	267 343	129 688
Afrika	30 488	72 213
Oceánie a Polární oblasti	9 763	11 027

Zdroj: upraveno podle [42]

V tabulce 37 jsou zaznamenány vývozy z ČR a dovozy do ČR u zemí, které přesáhly 1 miliardu Kč v roce 2012. Tyto země jsou seřazeny od největší hodnoty dovozu či vývozu u země v roce 2012. Tabulka ukazuje, jak se změnil u oděvů dovoz do ČR a vývoz z ČR v tisících Kč u zvolených zemí. V roce 2012 vzhledem k roku 1999 došlo k výraznému zvýšení dovozu oděvního zboží do ČR z Číny, k růstu dovozu došlo také z Turecka, Bangladéše, Itálie i Indie. V roce 2012 se však hodnota dovozu z Německa snížila. V roce 2012 se oděvní zboží dovezlo do ČR za vysoké částky v Kč z Číny, Turecka a Bangladéše. Vývoz z ČR vzrostl v roce 2012 v porovnání s rokem 1999 na Slovensko, do Polska, Itálie, Francie a Spojeného království. Naopak vývoz poklesl do Německa a Rakouska. Z tabulky je také vidět, že země dovozu a vývozu se liší. Pouze Německo a Itálie patří mezi země, které hodně v Kč dovážely do ČR, ale do těchto zemí také ČR ve velkých částkách Kč vyvážela.

Tabulka 37: Dovoz a vývoz oděvního zboží ČR u zvolených zemí v roce 1999 a 2012 (v tis. Kč)

Dovoz		
Země	Rok	
	1999	2012
Čína	2 361 219	13 557 217
Turecko	388 852	3 697 068
Bangladéš	125 960	3 251 952
Německo	3 195 630	2 638 792
Itálie	1 097 181	2 351 023
Indie	313 802	1 171 291
Vývoz		
Země	Rok	
	1999	2012
Německo	13 791 685	6 915 792
Slovensko	1 113 650	3 925 783
Polsko	186 884	2 807 958
Itálie	677 439	2 578 337
Francie	591 312	1 821 425
Rakousko	2 339 872	1 073 141
Spojené království	984 094	1 040 728

Zdroj: upraveno podle [42]

Na základě zemí, které jsou vypsány v předchozí tabulce 37, byly vybrány dvě země Německo a Itálie, které do České republiky dovážely, a do kterých Česká republika vyvážela. V následující tabulce 38 byl proveden výpočet, aby bylo zjištěno, do jakých zemí byla Česká republika čistým vývozcem v roce 1999 a 2012.

Tabulka 38: Výpočet čistého vývozce oděvního zboží v roce 1999 a 2012(v tis. Kč)

Země	Rok	
	1999	2012
Německo	10 596 055	4 277 000
Itálie	-419 742	227 314

Zdroj: vlastní zpracování podle [42]

Na základě výpočtu z tabulky 38 je vidět, že do Německa byla Česká republika v roce 1999 i v roce 2012 čistým vývozcem oděvního zboží. Do Itálie byla Česká republika čistým vývozcem pouze v roce 2012, v roce 1999 převažovaly dovozy z Itálie do České republiky.

Na základě předchozích dat lze tedy usoudit, že se dovoz v Kč zvýšil v posledních letech vlivem globalizace a také zvyšováním cen textilního a oděvního zboží. Ale i přes vlivy globalizace lze poznamenat, že Česká republika se snaží vyvážet.

3.4 Zhodnocení působení globalizace na textilní a oděvní průmysl v ČR

Proces globalizace a tedy jeho snaha o liberalizaci obchodu otevíráním trhů a eliminováním překážek obchodu výrazně ovlivnil nárůst mezinárodního obchodu s textilním a oděvním zbožím. [85]

V rámci dohod GATT a později WTO, které obecně upravovaly mezinárodní obchod s cílem liberalizace obchodu a nastavení společných celosvětových pravidel mezinárodního obchodu, měl textilní a oděvní průmysl významné postavení. Na textilní a oděvní průmysl se v rámci dohod GATT a následně WTO pohlíželo jako na strategický průmysl, protože měl schopnost udržovat velké množství zaměstnanců a tím udržovat vysokou zaměstnanost. Z tohoto důvodu pro textilní a oděvní průmysl bylo uzavřeno Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (MFA) v roce 1973, které bylo platné až do roku 1994 a poté byla uzavřena Dohoda o textilu a ošacení (ATC), která MFA nahradila následně po jejím skončení v roce 1994. MFA a ATC se snažily zpomalovat liberalizaci obchodu s textilem a oděvy a tím dočasně chránit evropské a americké trhy před nekontrolovaným přílivem textilu a oděvů ze třetích zemí. Liberalizace obchodu pak probíhala v textilním a oděvním průmyslu pozvolněji a v delším časovém horizontu vzhledem k těmto dohodám. Dohoda ATC však byla více nakloněna liberalizaci oproti dohodě MFA. Poslední etapa liberalizace, která plynula z dohody ATC byla ukončena až v roce 2006, i když měla nastat již v roce 2005. [85]

Velký zlom v procesu liberalizace způsobil vstup Číny do WTO v roce 2001, který se Číně podařil po dlouhém jednání. Po tomto vstupu do WTO Čína využila příležitosti a během krátkého období zvýšila své vývozy textilního a oděvního zboží na evropský i americký trh. Úplné otevření trhu s textilem a oděvy bylo dokončeno v roce 2006. [85]

3.4.1 Dopady globalizace na textilní a oděvní průmysl ČR

V České republice došlo v textilním a oděvním průmyslu k poklesu výroby v některých letech v období od roku 1993 do roku 2011, ale Česká republika se snaží stále vyrábět i přes zvyšující se dovoz textilií a oděvů zejména z Asie. Vývoj fyzického objemu výroby textilního a oděvního zboží v % v letech 1993 – 2011 je uveden v tabulce 21 a grafu 2 v kapitole 3.3.2. [38]

Mezi dopady globalizace na textilní a oděvním průmysl ČR, lze zařadit:

Nárůst dovozů

Mezi dopad globalizace patří nárůst dovozů levného textilního a oděvního zboží především z Asie. Vývoj dovozů textilního a oděvního zboží v tisících Kč z vybraných kontinentů v letech 1999 a 2012 je zachycen v kapitole 3.3.6. a v příloze E a G je uvedena celá časová řada dovozů textilního a oděvního zboží v letech 1999 – 2012 v tisících Kč.

Do České republiky se textilní zboží dováží za nejvíce Kč z Evropy a poté z Asie již od roku 1999 až do roku 2012. Z Evropy se v roce 2012 dovezlo textilní zboží za vysoké částky Kč z Německa a Itálie, poté pak z Asie z Číny. [42]

Od roku 1999 do roku 2008 byla Evropa na prvním místě v dovozu oděvů do České republiky za největší částky Kč a poté až Asie. Od roku 2008 se však dováží oděvní zboží ve velkých částkách Kč nejvíce z Asie a dále následuje dovoz oděvního zboží z Evropy. V roce 2012 se dovezly oděvy ve vyšších částkách Kč především z Číny, Turecka, Bangladéše a z Německa a Itálie. [42]

Pokles tržeb

Zvýšení dovozů levného textilního a oděvního zboží zejména z Asie, ke kterému došlo vlivem působení globalizace, zapříčinilo, že u některých textilních a oděvních podniků došlo k poklesu tržeb.

Vývoj tržeb v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011 je uveden v tabulce 28 a grafu 11 v kapitole 3.3.4. V letech 1975 – 2001 tržby v textilním a oděvním průmyslu střídavě rostly a klesaly. V roce 2001 dosáhly tržby v textilním i oděvním průmyslu nejvyšší

úrovně. Textilní průmysl měl v roce 2001 tržby v hodnotě 56 mld. Kč a oděvní průmysl 20 mld. Kč. Od roku 2002 dochází v textilním průmyslu střídavě k růstu a poklesu tržeb, ale spíše mají tržby tendenci klesat a v roce 2011 byly tržby 39,60 mld. Kč. V oděvním průmyslu byly tržby v roce 2002 na stejné úrovni jako v roce 2001 a od roku 2003 tržby neustále klesají, až v roce 2011 se mírně zlepšily a zaujímaly 6,60 mld. Kč. Tržby v letech 1975, 1980, 1985 jsou uvedené za všechny podniky bez ohledu na počet zaměstnanců, v letech 1991, 1993, 1995 a 1997 za podniky se 100 a více zaměstnanci a v letech 2001 – 2011 za podniky s 20 a více zaměstnanci. [23], [86], [88]

Český textilní a oděvní průmysl získává své tržby především z přímého vývozu. Z celkových tržeb zaujímaly tržby z přímého vývozu téměř 70 % v roce 2011. [69]

Snížení počtu podniků zabývajících se textilní a oděvní výrobou

Zvýšení dovozů levného textilního a oděvního zboží převážně z Asie a následný pokles tržeb v podnicích způsobilo, že některé české textilní a oděvní firmy zbankrotovaly nebo se dostaly do konkursu. Například Tepna, a. s. se sídlem v Náchodě zkrachovala a Oděvní podnik, a. s., se sídlem v Prostějově je v konkursu.

Počet registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilního zboží od roku 2002 až do roku 2012 neustále klesá. Subjekty soustředěné na výrobu oděvního zboží v jednotlivých letech 2001 – 2008 střídavě klesaly a rostly. Od roku 2008 již dochází u oděvních podniků ke zvyšování. Tento vývoj počtu registrovaných subjektů textilního a oděvního průmyslu v letech 2001 – 2012 je zachycen podle klasifikace OKEČ do roku 2007 a od roku 2008 dle klasifikace CZ-NACE v tabulce 15 a grafu 1 v kapitole 3.2. Tyto klasifikace OKEČ a CZ-NACE se však sobě přesně nerovnají. V současné době se české textilní a oděvní firmy stále více spoléhají na vývoz, který je však náročnější, protože výrobci se musí stále hodně snažit, aby uspěli ve světové konkurenci. [89], [69]

Výrazné snížení zaměstnanosti

Dopady globalizace lze také ukázat na velkých ztrátách zaměstnanosti. Zvýšení dovozů textilu a oděvů zejména z Asie způsobilo pokles tržeb v podnicích a také snižování počtu textilních a oděvních podniků, které zavinilo propouštění pracovníků. Vývoj počtu zaměstnanců v textilním a oděvním průmyslu v letech 1975 – 2011 ukazuje tabulka 30 a graf 12 v kapitole 3.3.5. V roce 1975 měl textilní průmysl 213 970 zaměstnanců a oděvní průmysl 56 500. V roce 2011 zaměstnával textilní průmysl pouhých 21 800 pracovníků a oděvní průmysl 12 300 u sledovaných podniků, které měly počet zaměstnanců 20 a více. [87], [88]

4 ANALÝZA ODVĚTVÍ

„V rámci odvětvové analýzy se analyzují především odbytové možnosti, stav nasycenosti domácího a zahraničního trhu, importní náročnost což však nemusí být a zpravidla nejsou finanční informace, a využívají se tedy v širším kontextu.“ [18, s. 15]

Důležitou charakteristikou jsou v analýze odvětví investiční náročnost, citlivost na technologické změny, koncentrace kapitálu uvnitř odvětví včetně struktury majetkových vztahů, ale také citlivost na vnější vliv. Analýza odvětví je velmi důležitá pro srovnání firem mezi sebou. [18]

4.1 Porterův model pěti sil (strukturální analýza odvětví)

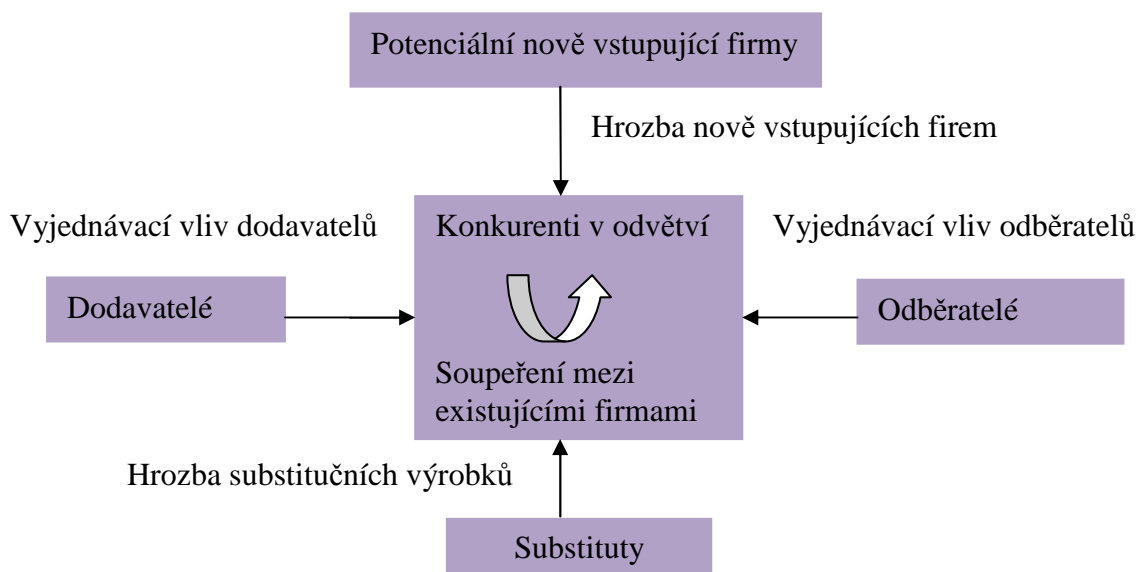
Tuto analýzu zachytil Porter ve své knize *Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors*, která byla vydána v roce 1980 [15]. Tento zdroj je využit v následujícím textu, který vysvětluje pojem strukturální analýza a popisuje pět konkurenčních sil. Některé pojmy byly také čerpány z přeložené knihy Portera *Konkurenční strategie: Metody pro analýzu odvětví a konkurentů*, jejímž překladatelem je Karel Kvapil a byla vydána v roce 1994 [14]. Porterův model pěti sil bude v následující podkapitole aplikován na textilní a oděvní průmysl České republiky.

„Strukturální analýza se zaměřuje na konkurenci ze široka, daleko přesahuje rámec stávajících soupeřů, a tím by měla snížit potřebu diskusí na téma, kudy by měly vést hranice odvětví. Každá definice je v zásadě volbou, kudy vést dělicí čáru mezi zavedenými konkurenty a substituty, mezi existujícími firmami a potenciálními vstupujícími, a mezi existujícími firmami a dodavateli a odběrateli. Vedení těchto dělicích čar je otázkou přístupu, kudy by měly vést hranice odvětví.“ [15, s. 32]

Strukturální analýza je považována za východisko pro formulaci konkurenční strategie. Strukturální analýza se používá při rozboru odvětvové konkurence na mezinárodním trhu nebo v jakékoliv zemi. Cílem podnikatelských subjektů v oblasti konkurenční strategie je nalézt v odvětví postavení, v kterém bude moci podnik nejlépe čelit konkurenčním silám nebo působení těchto sil obrátit ve svůj prospěch.

Struktura odvětví má veliký význam na určování konkurenčních pravidel hry, stejně také i při stanovení strategií ve firmě. Důležité jsou také vnější vlivy mimo odvětví, které obvykle působí na všechny firmy v odvětví. Významnou roli zde hraje schopnost firem vyrovnat se s těmito vlivy.

Konkurence v odvětví vyrůstá z jeho ekonomické struktury. V odvětví je úroveň konkurence závislá na pěti základních konkurenčních silách. Mezi těchto pět sil patří hrozba nově vstupujících firem, nebezpečí substitučních výrobků nebo služeb, vyjednávací vliv odběratelů, vyjednávací vliv dodavatelů a také soupeření mezi existujícími firmami. Společné působení uvedených sil určuje potenciál konečného zisku v odvětví. Potenciál konečného zisku se měří z hlediska dlouhodobé návratnosti investovaného kapitálu. Tento potenciál se u různých odvětví liší.

Obrázek 6: Porterův model pěti sil

Zdroj: [15]

Strukturální činitelé podmiňující intenzitu konkurence

Zákazníci, dodavatelé, substituty a potenciální nově vstupující firmy představují konkurenty firem v odvětví. Všech pět konkurenčních sil dohromady ovlivňuje ziskovost a intenzitu odvětvové konkurence. Největší síly získají veliký vliv a stávají se rozhodujícími při definování strategie. Uvedené konkurenční síly je třeba odlišovat od krátkodobých faktorů, které mohou ovlivňovat konkurenceschopnost a ziskovost jen přechodně po určité období. Lze sem zařadit například kolísání v ekonomických podmínkách, které se odehrává během podnikatelského cyklu a ovlivňuje krátkodobě ziskovost firem v mnoha odvětvích. Například nedostatkem materiálu, stávkami nebo prudkým zvýšením poptávky. Strukturální analýza se musí tedy soustředit na rozpoznání základních a podstatných charakteristik odvětví, které spočívají v jeho ekonomice a technologii. Tyto charakteristiky určují arénu, pro kterou musí být konkurenční strategie vypracována. Každá firma má tedy svoje přednosti a slabiny při srovnávání svých kroků se strukturou odvětví, avšak tato struktura se může časem měnit

a mění se. Ekonomické a technické charakteristiky odvětví jsou rozhodující pro sílu konkurenčního tlaku.

4.1.1 Ohrožení ze strany nově vstupujících firem

Nové firmy, které vstoupí do odvětví, přináší novou kapacitu a snaží se získat určitý podíl na trhu a často velké množství zdrojů. Důsledkem toho může být, že dojde ke stlačení cen nebo růstu nákladů, ale také ke snížení ziskovosti.

Hrozbu vstupu nových firem do odvětví ovlivňují existující překážky vstupu s reakcí stávajících účastníků. Pokud jsou překážky vstupu vysoké, nebo když nový účastník očekává ostřejší reakci od stávajících konkurentů, pak je hrozba nových vstupů malá.

Překážky vstupu do odvětví

Úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu se týkají snížení jednotkové ceny produktu při zvyšování celkového objemu produkce za určité období. Úspory z rozsahu odrazují nové účastníky od vstupu do odvětví. V případě, že nová firma přijde s velkým rozsahem výroby, tak riskuje silnou reakci od stávajících firem. Pokud bude nová firma produkovat malý rozsah výroby, tak bude cenově znevýhodněna. V obou případech by to bylo pro firmu nežádoucí.

Diferenciace produktu

Zavedené firmy již mají své zavedené značky a získanou určitou věrnost zákazníků vlivem předchozí reklamy, servisu zákazníkům nebo díky tomu, že byly mezi prvními v odvětví.

Diferenciace vytváří bariéru, protože nutí nově vstupující firmy, aby vynaložily vysoké výdaje na překonání existující věrnosti zákazníků.

Kapitálová náročnost

Investování velké finanční částky vytváří vstupní překážku, zejména pokud je kapitál třeba investovat do riskantní a nenávratné počáteční reklamy nebo výzkumu do vývoje. Kapitál není nutný nejen na nákup výrobních zařízení, ale také na nákup zásob či krytí počátečních ztrát.

Přechodové náklady

Jsou jednorázové náklady, které vznikají kupujícímu, který přechází od jednoho dodavatele k jinému. Tyto náklady mohou zahrnovat vynaložení finančních prostředků na přeškolení zaměstnanců nebo nákup jiného doplňkového vybavení. V případě, že jsou

náklady přechodu vysoké, musí vstupující firmy nabídnout zlepšení v ceně či kvalitě, aby zákazník byl ochoten změnit dodavatele.

Přístup k distribučním kanálům

Překážkou vstupu pro nově vstupující firmy může být i nutnost zajištění distribuce vlastní produkce. Nová firma musí zajistit, aby distribuční kanály přijaly její produkty pomocí cenových rabatů nebo prostřednictvím podpory společné reklamy.

Nákladové znevýhodnění nezávislé na rozsahu

Zavedené firmy mohou mít zvýhodnění v nákladech, kterého nemohou dosáhnout nově vstupující firmy bez ohledu na jejich velikost. Mezi tyto výhody patří vlastnictví lepší výrobní technologie, příznivá poloha firem nebo přístup k levnějším surovinám.

Vládní politika

Vláda může limitovat či uzavřít vstup do odvětví pomocí nástrojů, kterými jsou například udělování licencí nebo omezení přístupu k surovinám.

4.1.2 Soupeření mezi stávajícími konkurenty

Soupeření mezi konkurenty může probíhat v podobě cenových válek, reklamní kampaně nebo zlepšeného servisu zákazníkům. K soupeření mezi firmami dochází z důvodu, kdy jeden nebo více konkurentů vidí příležitost k vylepšení své vlastní pozice nebo se cítí ohroženi. Soupeření mezi konkurenty v podobě cenové konkurence vedou nejčastěji ke zhoršení ziskovosti celého odvětví. Intenzitu soupeření ovlivňuje několik faktorů.

Početni nebo vyrovnání konkurenti

Při existenci mnoha firem dochází k jednání na vlastní pěst. Firmy si myslí, že jejich chování projde bez povšimnutí. U mnoha odvětví tvoří významnou roli zahraniční konkurenti, kteří působí buď jako exportéři nebo se účastní prostřednictvím zahraničních investic.

Pomalý růst odvětví

V případě, že je růst odvětví pomalý, konkurence se změní v hru o podíl na trhu zejména pro firmy, které se snaží o expanzi. Tato snaha získat podíl na trhu je mnohem proměnlivější než situace, kdy rychlý růst odvětví přináší firmám příležitosti zlepšení výsledků, pokud udrží krok s vývojem odvětví a také jejich finanční a řídicí zdroje se smějí vyčerpat v rámci rozvoje v odvětví.

Vysoké fixní nebo skladovací náklady

Tyto náklady tvoří tlak na firmu, aby naplnily kapacitu. Toto zvýšení kapacity následně vede k snižování cen, existuje-li přebytečná kapacita. Snižování cen se týká i základních surovin a materiálů.

Nedostatečná diferenciací nebo přechodové náklady

U produktů, které mají povahu komodity, se zákazník při výběru soustředí na cenu a úroveň poskytovaných služeb a snaží se usilovat o co nejvýhodnější podmínky.

Diferenciací produkce utváří izolační vrstvy proti konkurenci, protože zákazník zůstává věrný určitému prodejci.

Rozšíření kapacity ve velkých přírůstcích

V situaci, kdy úspory z rozsahu určují rozšíření kapacity ve větších přírůstcích, může dojít k tomu, že tento růst kapacity bude mít rozkladný vliv na rovnováhu poptávky a nabídky. Tento vliv na rovnováhu poptávky a nabídky nastane zejména v situaci, kdy hrozí, že se rozšířené kapacitou budou hromadit.

Různorodost konkurentů

Konkurenti se odlišují strategií, původem, silou osobnosti, ale také vztahem ke svým mateřským společnostem. Konkurenti mají rozdílné cíle a metody v přístupu ke konkurentům. Pro konkurenty je těžké odhadnout navzájem své záměry a určit daná pravidla hry v odvětví. Strategická volba, která je vhodná pro jednoho konkurenta, nemusí být přijatelná pro ostatní.

Vysoké strategické záměry

Soupeření mezi konkurenty se stává stále proměnlivějším, pokud se větší počet firem vyčlení na dosažení úspěchu vysoké částky.

Vysoké překážky výstupu

Vysoké výstupní překážky jsou faktory ekonomické, strategické, emocionální, které vybízí konkurující společnosti ke konkurenci v odvětví, i když je výnos z investovaného kapitálu nízký nebo negativní.

4.1.3 Tlak ze strany náhradních výrobků – substitutů

Firmy v odvětví soupeří s odvětvími, které vyrábějí substituty. Tyto substituty limitují potenciální výnosy v odvětví, protože určují cenové stropy, které si ziskové firmy mohou

účtovat. Čím více je atraktivnější cenová alternativa nabídnuta substituty, tím je pevnější strop nad ziskovostí odvětví.

Vyhledávání jiných produktů je identifikování substitutů, které mohou plnit stejnou funkci jako produkt daného odvětví. Někdy je hledání složitý úkol a zavede analytiku až do oborů vzdálených od původních.

Situace tváří v tvář substitutům může být i součástí kolektivní akce odvětví. Reklama jedné firmy nedokáže upevnit postavení odvětví vůči konkrétnímu substitutu, ale intenzivní reklama všech podniků může vést k posílení pozice odvětví.

Mezi substituční produkty, které jsou zajímavé, patří především ty, které se cenou přibližují produkci odvětví nebo jsou vyráběny odvětvími, které dosahují vysokého zisku. V dalším případě se často objeví substituty v případě, kdy se zostří konkurence v odvětví a vyvolá snížení cen nebo zlepšení výkonů.

4.1.4 Vyjednávací vliv odběratelů

Odběratelé usilují o snížení cen, zvýšení kvality a lepší služby a staví konkurenty navzájem proti sobě a to na úkor ziskovosti. Vliv skupiny odběratelů závisí na řadě charakteristických rysů tržní situace, ale také na důležitosti nákupů v odvětví v poměru k jejich celkovým objemům prodeje.

Skupina odběratelů je silná, pokud platí uvedené podmínky:

Odběratelé nakupují malé množství z hlediska dodavatelova celkového objemu produkce a tím se stávají pro dodavatele důležití.

Produkty, které odběratelé nakupují v daném odvětví, představují podstatnou část nákladů. Odběratelé vyhledávají nákup za výhodné ceny a své dodavatele si vybírají.

Odběratelé nakupují standardní a nediferencované produkty a tak mohou snadno nalézt jiného dodavatele s podobnými produkty.

Pokud nehrozí žádné či malé přechodové náklady je silnější pozice odběratele při vyjednávání podmínek.

Odběratel, který dosahuje nízkého zisku, bude usilovat o snížení vstupních nákladů.

Odběratelé představují hrozbu zpětné integrace, tím, že pohrozí, že si určitý díl vyrobí sami. Tato hrozba může vést k požadování ústupků od dodavatele.

V případě, že kvalita produktu odvětví není důležitá z hlediska kvality odběratelovy produkce, je pro odběratele důležitější cena než kvalita.

Plná informovanost odběratele o tržních cenách a dodavatelských nákladech zvyšuje jeho vyjednávací pozici.

4.1.5 Vyjednávací vliv dodavatelů

Dodavatelé jsou schopni uplatňovat převahu při vyjednávání s ostatními účastníky. Tuto převahu mohou uplatňovat hrozbou, že zvýší ceny nebo sníží kvalitu statků a služeb.

Skupina dodavatelů má převahu, pokud platí následující okolnosti:

Nabídka je ovládána jen málo společnostmi a je koncentrovanější než odvětví, do kterého dodává.

Dodavatelé produktů nemusí čelit substitučním produktům.

Odvětví, do kterého dodavatel prodává, nepatří mezi důležitých zákazníků, protože dodavatel má několik odběratelů.

Dodavatelův produkt představuje důležitý vstup pro odběratelovo podnikání.

Dodavatelé mají diferencovanou produkci a přechodové náklady. [14], [15]

4.2 Aplikace Porterova modelu pěti sil na textilní a oděvní průmysl ČR

4.2.1 Soupeření mezi stávajícími konkurenty

Textilní a oděvní průmysl patří mezi odvětví, která jsou vystavena vysokému konkurenčnímu tlaku. Pro Českou republiku u textilního průmyslu představují prozatím největší konkurenci země z Evropy a Asie již od roku 1999 až do roku 2012. Dle dat za rok 2012 Českého statistického úřadu se dovezlo textilní zboží do České republiky za nejvíce Kč z Německa a Itálie z Evropy a dále z Číny tedy z kontinentu Asie. Oděvní průmysl má velkou konkurenci především ze třetích zemí světa, které dovážejí levné zboží do České republiky z důvodu levné pracovní síly a zdrojů výroby, ale konkurenci tvoří také kontinent Evropa. Do roku 2007 byl největší dovoz oděvního zboží v Kč do České republiky ze zemí z Evropy, od roku 2008 je největší dovoz v Kč z Asie a poté až z Evropy. Na základě dat Českého statistického úřadu z roku 2012 o dovozu oděvního zboží v tisících Kč do České republiky prozatím dominuje dovoz především z Číny a poté z Turecka a Bangladéše ze světadílu Asie. V Číně dochází od roku 2012 k postupnému zvyšování mezd a výroba se přesouvá i do jiných

zemí například Bangladéše. V roce 2012 byl dovoz oděvního zboží do České republiky v KČ největší z Evropy z Německa a Itálie. [42]

V České republice byl ke konci roku 2012 počet registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilií 4 843 a subjektů, které se soustřeďují na výrobu oděvů 32 099. V České republice mají tedy podniky, které vyrábí oděvy více konkurentů než podniky vyrábějící textil. Ale v současné době jsou české podniky více ohroženi dovozem než konkurencí mezi sebou v rámci České republiky. Mezi 10 největších podniků u textilního a oděvního průmyslu podle tržeb, které si v roce 2011 konkurovaly, patří JUTA a. s., PEGAS NONWOVENS s. r. o., KORDÁRNA plus a. s., Nová Mosilana, a. s., VEBA, textilní závody a. s., JOHNSON CONTROLS FABRICS STRAKONICE a. s., P L E A S a. s., Mehler Technologies s. r. o., DEKORA-Jeníček, a. s., LANEX a. s. Tržby těchto podniků jsou uvedené v tabulce 29 a v kapitole 3. 3. 4. [91], [78]

4.2.2 Hrozba substitutů

Riziko substitutů v textilním průmyslu může být v nadcházejících letech velké. U oděvního průmyslu může být hrozba substitutů také velká, ale již v menší míře než u textilního průmyslu. V textilním průmyslu je možné využívat při výrobě výrobků více jiných náhradních surovin oproti oděvnímu průmyslu. V oděvním průmyslu je důležité, aby oblečení bylo zdravotně nezávadné, protože dochází k přímému kontaktu s pokožkou člověka. Především je nezbytná zdravotní nezávadnost zejména u dětských a kojeneckých oděvů. U oděvů z Asie se objevují nebezpečné chemické látky, které způsobují rakovinu nebo ovlivňují hormonální funkce lidí. Chemické látky ohrožující zdraví člověka by nemělo oblečení obsahovat. Více informací o těchto nebezpečných chemikáliích v oděvech z Asie je uvedeno v příloze A. [55]

V textilním průmyslu je možná náhrada výrobků například u ručníků, osušek, utěrek a kapesníků za papírenský průmysl. Stolní ubrusy a prostírání z látky by mohly být nahrazeny igelitovými. Možným substitutem u textilních sedaček v tramvajích, autech, ale i u bytových sedacích souprav mohou být plastové sedačky, které jsou lépe omyvatelné, a tudíž tolik nezadržují různé nečistoty a prach. [65]

V oděvním průmyslu je možné, že se oblečení bude vyrábět z velké části z recyklovaných PET lahví. V současné době se už začalo oblečení z tohoto materiálu vyrábět. Například značka Levi's už vyrábí džíny a bundy z PET lahví. Tato firma Levi's uvádí, že použije 8 lahví na výrobu jednoho kusu džínových kalhot, které se pak smíchají s ostatními tradičními bavlněnými vlákny. Obsah recyklovaných plastových lahví tvoří 20 % u těchto džínových

kalhot. V budoucnu by mohl oděvní průmysl více využívat PET lahve a bavlněná vlákna by mohla tvořit v oděvech ještě menší část než v současnosti. Oděvy se budou stále vyrábět, protože člověk se musí oblékat, je však otázkou, které materiály budou v budoucnu při výrobě preferovány. [66], [76]

Je možné, že textilní i oděvní průmysl v příštích letech objeví další jiné možné suroviny, které by nahradily používané klasické textilní materiály.

4.2.3 Vyjednávací síla odběratelů

Zákazník se sám rozhoduje o koupi textilního a oděvního zboží. V České republice v odvětví textilního a oděvního průmyslu je mnoho konkurentů i vlivem zesilující konkurence dovozu textilu a oděvů. Zákazník si tedy může vybírat mezi konkurenty podle výhodné ceny, pokud hledá textil nebo oděvy za nejnižší ceny. Kupující se také mohou rozhodovat podle kvality, protože někteří upřednostňují kvalitu a cena u nich nehraje žádnou roli.

Podle výše uvedených okolností v podkapitole 4.1.4, které popisují, kdy má skupina odběratelů vyjednávací sílu, lze konstatovat, že vyjednávací síla odběratelů textilního a oděvního průmyslu je vysoká. Pro odběratele je snadné nalézt jiného dodavatele se stejným zbožím. Zákazníkovi také nehrozí žádné velké přechodové náklady ke konkurenci. Textilního a oděvního zboží je dostatek, zákazník má velké možnosti výběru.

4.2.4 Vyjednávací síla dodavatelů

Dodávky vstupů do textilního a oděvního průmyslu zajišťují dodavatelé příze, tkanin, bavlny, vlny, lnu, hedvábí a další. Tedy dodavatelem vstupů do textilního a oděvního průmyslu je zejména zemědělství, ale také živočišná výroba.

V roce 2011 se zdražila textilní vlákna a příze, protože vzrostla cena polymerů a chemických a přírodních vláken. Od roku 2010 se také zvyšuje cena bavlny, na počátku roku 2011 již dosáhla bavlna nejvyšší ceny za poslední roky. Farmáři na jaře v roce 2011 oseli větší plochu a tak od dubna 2011 cena bavlny klesá. Dochází také k nárůstu ceny u vlny, která se používá především pro výrobu tkanin na pánské obleky. V roce 2011 byla cena vlny stejně jako u bavlny na nejvyšší úrovni za poslední léta. Příčinou tohoto zdražení byly velké výkyvy počasí u největších producentů v Austrálii a na Novém Zélandu. Cena nejspíše dále poroste a zůstane vysoká i v příštích letech než farmáři zvýší počet chovaných ovcí. Výrobci textilu se vzhledem k vysoké ceně vlny snaží nahrazovat její využívání levnějšími syntetickými vlákny. Avšak cena syntetických vláken se během posledních let také zvyšuje vlivem růstu cen ropy. [69]

Do budoucna se používané materiály v textilním a oděvním průmyslu, jako je vlna, bavlna, textilní vlákna a příze, mohou začít více nahrazovat jinými levnějšími materiály vzhledem k zvyšování jejich cen. Například u některého textilního zboží, jako jsou ručníky, utěrky a další, mohou být textilní materiály nahrazeny papírenským průmyslem. V příštích letech mohou být také textilní ubrusy a prostírání vyráběny ve větší míře z igelitových materiálů. U oblečení je však méně možností nahrazování používaných surovin, ale může se změnit složení těchto přírodních materiálů a ve větší míře budou například již používané recyklované PET lahve.

Na základě výše uvedených podmínek v podkapitole 4.1.5, které uvádějí, kdy má skupina dodavatelů vyjednávací sílu, lze říci, že vyjednávací síla dodavatelů vstupů do textilního a oděvního průmyslu není příliš velká. U textilního a oděvního průmyslu dodavatelé surovin sice mohou ovlivnit cenu, avšak čelí substitutům.

4.2.5 Ohrožení ze strany nově vstupujících firem

Je pravděpodobné, že v České republice nebude v příštích letech docházet k výrazně zvyšujícímu se počtu vzniku dalších tuzemských firem zabývajících se výrobou textilu a oděvů. Spíše předpokládáný je vznik dalších nových textílek v asijských či jiných zemích, kde by mohly být ještě nižší náklady na výrobu textilu a oděvů a výrobní procesy by se tam přesunuly. Tím by poté docházelo k dalšímu zvýšení dovozu textilního a oděvního zboží do České republiky. Český textilní a oděvní průmysl je proexportně zaměřený a v roce 2011 měl tržby téměř ze 70 % z přímého vývozu. V budoucnu je možné, že český textilní a oděvní průmysl bude mít ještě větší tržby z přímého vývozu a v České republice se bude nejvíce prodávat textil i oděvy z asijských či jiných zemí. Od roku 1999 vývoz textilního a oděvního zboží z České republiky spíše roste do všech kontinentů (Evropa, Afrika, Amerika, Asie a Oceánie a Polární oblasti) viz příloha F a H. Dovoz do České republiky se od roku 1999 neustále zvyšuje ze všech kontinentů (Evropa, Afrika, Amerika, Asie a Oceánie a Polární oblasti) viz příloha E a G. Pokud by s růstem dovozu, také rostl i vývoz, pak by úspěch z vývozu eliminoval ohrožení ze strany nově vstupujících firem. [69], [42]

5 FINANČNÍ DIAGNOSTIKA PODNIKU (BANKROTNÍ A BONITNÍ MODELŮ)

Úkolem finančních analytiků je nejen analýza minulosti, ale také předpovídání budoucnosti podniku. Analytici by se měli snažit především určit schopnost podniku přežít, v tomto případě klasická finanční analýza využívající poměrových ukazatelů nebo jejich skupin není příliš vhodný přístup. Jednotlivé skupiny ukazatelů zachycují pouze dílčí aspekty při diagnostice finančního zdraví podniku a velký počet využívaných ukazatelů pak celkové hodnocení spíše komplikuje. Byla tedy realizována spousta studií se snahou nalézt syntetický ukazatel, který by soustředil veškeré silné a slabé stránky finančního zdraví podniku a signalizoval by schopnost nebo neschopnost podniku, aby zabránil úpadku. [12]

Již existují určité ukazatelé, které se snaží identifikovat finanční zdraví nejen z pohledu minulého a současného vývoje, ale především se soustřeďují na budoucí vývoj. Tyto ukazatelé jsou soustředěny do jednoho koeficientu nebo indexu a jedná se o predikční modely neboli systémy včasného varování. Predikční modely jsou oblíbenou disciplínou finanční analýzy, protože představa, že se soustředí celá analýza podniku do jednoho výstupního údaje, je velmi atraktivní. Do těchto modelů řadíme bankrotní a bonitní modely. [12]

Bankrotní a bonitní modely se řadí do účelově vybraných ukazatelů. Bankrotní a bonitní modely mají za cíl přiřadit firmě jednu číselnou charakteristiku, na základě, které se posoudí finanční zdraví firmy. Rozdíl mezi těmito dvěma ukazateli je v účelu, ke kterému byly vytvořeny. [18]

Bankrotní modely mají za úkol „informovat uživatele o tom, zda je v dohledné době firma ohrožena bankrotem. Vychází se totiž, z faktu, že každá firma, která je ohrožena bankrotem, již určitý čas před touto událostí vykazuje symptomy, které jsou pro bankrot typické. K těm nejčastějším patří problémy s běžnou likviditou, s výší čistého pracovního kapitálu, s rentabilitou celkového vloženého kapitálu.“ [18, s. 72]

Bonitní modely „jsou založeny na diagnostice finančního zdraví firmy, což znamená, že si kladou za cíl stanovit, zda se firma řadí mezi dobré, či špatné firmy.“ [18, s. 72]

K výpočtu bankrotních a bonitních modelů se využívají finanční informace z účetních výkazů a tedy z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přehledu o peněžních tocích. Rozvaha a výkaz zisku a ztráty jsou součástí účetní závěrky. K účetním výkazům se v rámci účetní závěrky přidává také příloha, její součástí jsou další doplňující informace k rozvaze a výkazu

zisku a ztráty. Účetní závěrka také může obsahovat i přehled o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu. Rozvaha je účetní výkaz, který zachycuje stav aktiv a pasiv k určitému časovému datu. Rozvaha se sestavuje k poslednímu dni každého roku. V rozvaze jde o získání věrného obrazu z hlediska tří oblastí. Jedná se o majetkovou situaci podniku, zdroje financování podniku a finanční situaci podniku. V některých ekonomikách je nazývána rozvaha také jako výkaz o finanční pozici (Statement of Financial Position). Výkaz zisku a ztráty je přehledem o veškerých výnosech a nákladech, ale také výsledku hospodaření za určité období. Sestavuje se v ročních i kratších intervalech. V tomto výkazu lze získat informaci o tom, jak jednotlivé položky ve výkazu zisku a ztráty ovlivňují hospodářský výsledek. V některých zemích se také nazývá jako Výkaz o příjmech (Income Statement). Výkaz o peněžních tocích⁵ je v jiných ekonomikách nejčastěji nazván stejně jako v České republice výkaz o peněžních tocích (Cash Flow Statement) a poskytuje informace o peněžních tocích během účetního období. Výkaz se dělí na tři části provozní činnost, investiční činnost a finanční činnost. Cash flow z provozní činnosti zahrnuje například tržby za prodej zboží a platby dodavatelům a zaměstnancům. Cash flow z investiční činnosti ukazuje výdaje na pořízení aktiv a také příjmy z prodeje investičního majetku. Cash flow z finanční činnosti zahrnuje především pohyb dlouhodobého kapitálu, a to splácení a přijímání úvěrů, ale také vyplácení dividend a zvyšování vlastního jmění. [18], [8], [4], [25]

Mezi bankrotní modely patří například Altmanův model, Tafflerův model, model IN – Index důvěryhodnosti (IN95, IN99, IN01 a IN05). Mezi bonitní modely se řadí například Kralickův Quicktest, bilanční analýza podle Rudolfa Douchy a Tamariho model. [19], [18]

Dále je pozornost zaměřena na vybraný bankrotní model Index důvěryhodnosti, Tafflerův model a bonitní model bilanční analýzy podle Rudolfa Douchy. Tyto modely Index důvěryhodnosti a bilanční analýza Rudolfa Douchy byly vybrány vzhledem k preferenci českých modelů, které zohledňují českou realitu. Tafflerův model byl dále zvolen, aby byl využit i jiný než český model pro ověření platnosti výsledků. Uvedené modely jsou následně aplikovány na Oděvní podnik, a. s. a je ověřováno, zda platí hypotéza - Stav insolvence mohl Oděvní podnik, a. s. předvídat na základě využití bankrotních a bonitních modelů.

---

⁵ Za peněžní toky se považují příjmy a výdaje peněžních prostředků a také peněžních ekvivalentů. Peněžní prostředky jsou peníze v hotovosti včetně cenin, ale také peněžní prostředky na účtu a peníze na cestě. Za peněžní ekvivalent je považován krátkodobý likvidní majetek, který je možné s nízkými transakčními náklady přeměnit na peněžní částku. [18]

5.1 Bankrotní modely

5.1.1 Model IN – Index důvěryhodnosti

Tento model zpracovali manželé Inka a Ivan Neumaierovi. Sestavili 4 indexy (IN95, IN99, IN01 a IN05) umožňující posouzení finanční výkonnosti a důvěryhodnosti českých podniků. V tomto modelu jsou zařazeny poměrové ukazatele zadluženosti, rentability, likvidity a aktivity. [13]

U jednotlivých indexů IN95, IN99, IN01 a IN05 se ve vzorcích objevují následující zkratky:

A	Aktiva	
CZ	Cizí zdroje	
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním	
Ú	Nákladové úroky	
VÝN	Výnosy	
OA	Oběžná aktiva	
KZ	Krátkodobé závazky	
KBÚ	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	
ZPL	Závazky po lhůtě splatnosti	[13]

IN95

Tento model bere v úvahu specifika jednotlivých odvětví v případě hodnocení firem. V modelu IN95 se k ukazatelům přiřazuje váha (V1 – V6) tedy podle odvětví. Tyto váhy podle autorů Neumaierových pro jednotlivá odvětví podle klasifikace OKEČ jsou uvedeny v příloze I pro ukazatele A/CZ, EBIT/A, VÝN/A a ZPL/VÝN, pro ukazatel EBIT/Ú platí pro všechny OKEČ váha rovna 0,11 a pro OA/KZ+KBÚ je váha stejná na úrovni 0,10. [13]

Tento index IN 95 byl ověřován na datech u tisíců českých firem. Index vykázal velmi dobrou vypovídací schopnost pro odhad finanční tísně. Úspěšnost IN 95 je větší než 70 %. [13]

$$IN95 = V1 \cdot \frac{A}{CZ} + V2 \cdot \frac{EBIT}{Ú} + V3 \cdot \frac{EBIT}{A} + V4 \cdot \frac{VÝN}{A} + V5 \cdot \frac{OA}{KZ + KBÚ} - V6 \cdot \frac{ZPL}{VÝN} \quad (1) \quad [13]$$

Hodnocení výsledků IN95

Firmy, které mají hodnotu IN95 vyšší než 2, jsou schopné bezproblémově platit své závazky. Pokud je IN95 v rozmezí hodnot 1 – 2 tedy v šedé zóně, pak jsou firmy rizikové a mohou u nich nastat problémy s placením závazků. V případě, že hodnota IN95 nedosáhne ani hodnoty 1 existují problémy a firmy nejsou dostatečně schopné plnit své závazky. [13]

IN99

Tento model IN99 zdůrazňuje pohled vlastníka. Byla použita diskriminační analýza pro určení důležitosti ukazatelů IN z pohledu vytváření hodnoty. Pomocí tohoto postupu pak byly revidovány váhy používaných ukazatelů v IN95, které jsou platné pro ekonomiku České republiky s ohledem na jejich význam pro dosažení kladné hodnoty ekonomického zisku (EVA). Váhy v tomto modelu se používají stejné pro všechny firmy. Úspěšnost odhadnout situaci firmy je u indexu IN99 větší než 85 %. [13]

$$IN99 = -0,017 \cdot \frac{A}{CZ} + 4,573 \cdot \frac{EBIT}{A} + 0,481 \cdot \frac{VÝN}{A} + 0,015 \cdot \frac{OA}{KZ+KBÚ} \quad (2) \quad [13]$$

Hodnocení výsledků IN99

Pokud IN99 je větší než 2,07, pak má firma kladnou hodnotu ekonomického zisku. Je-li IN99 pod hodnotou 0,684, představuje to dosahování záporné hodnoty ekonomického zisku. Interval šedé zóny je pásmo, kdy není situace firmy jednoznačná, avšak signalizuje nějaké problémy. [13]

Při ověřování indexu se zobrazila tři pásma v rámci intervalu 0,684 a 2,07. Pokud firma dosahuje IN99 1,420 až 2,07, pak na tom není špatně. V případě hodnot 1,089 až 1,420 je situace nerozhodná, firma má sice své přednosti, ale i výrazné problémy. Pásmo 0,684 až 1,089 znamená již jen převažující problémy. [13]

IN01

Index IN01 spojuje předchozí dva indexy IN95 a IN99. Bylo vybráno 1 915 podniků, které byly rozděleny na skupinu 583 podniků tvořících hodnotu, 503 podniků v bankrotu nebo těsně před ním a také 829 dalších ostatních podniků. Pomocí diskriminační analýzy pak byl vytvořen index IN01. [13]

$$IN01 = 0,13 \cdot \frac{A}{CZ} + 0,04 \cdot \frac{EBIT}{Ú} + 3,92 \cdot \frac{EBIT}{A} + 0,21 \cdot \frac{VÝN}{A} + 0,09 \cdot \frac{OA}{KZ+KBÚ} \quad (3) \quad [13]$$

Hodnocení výsledků IN01

V případě, že IN01 dosáhne větší hodnoty než 1,77, pak podnik vytváří hodnotu. Je-li index IN01 menší než 0,75, pak podnik směřuje k bankrotu. Mezi hodnotami 0,75 až 1,77 se nachází šedá zóna. [13]

IN05

Index IN05 byl sestaven jako poslední v řadě. Tento index je aktualizací indexu IN01 na základě testů na datech průmyslových podniků, které byly provedeny v roce 2004. [19]

$$IN05 = 0,13 \cdot \frac{A}{CZ} + 0,04 \cdot \frac{EBIT}{\dot{U}} + 3,97 \cdot \frac{EBIT}{A} + 0,21 \cdot \frac{V\dot{Y}N}{A} + 0,09 \cdot \frac{OA}{KZ+KB\dot{U}} \quad (4) \quad [19]$$

Hodnocení výsledků IN05

Pokud je hodnota IN05 větší než 1,6, pak je předvídána uspokojivá finanční situace. V případě, že se nachází IN05 mezi hodnotami 1,6 a 0,9, pak je podnik v šedé zóně. Hodnota nižší než 0,9 představuje ohrožení firmy vážnými finančními problémy. [19]

5.1.2 Tafflerův model

Dalším modelem je Tafflerův model, který také sleduje riziko bankrotu společnosti. Tafflerův model byl vyvinut pro analýzu britských společností v roce 1977 a jeho autorem je profesor Taffler. Tento model existuje v základním a modifikovaném tvaru. Podle jeho tvaru se pak interpretují vypočítané hodnoty ukazatelů, ale také celkové bodové hodnocení. Popis je dále specializován na modifikovaný tvar, který je v následující podkapitole využit k finanční diagnostice Oděvního podniku, a. s. [18]

Modifikovaná verze Tafflerova modelu

$$ZT(z) = 0,53 \cdot \frac{EBT}{KD} + 0,13 \cdot \frac{OA}{CZ} + 0,18 \cdot \frac{KD}{CA} + 0,16 \cdot \frac{T}{CA} \quad (5) \quad [18]$$

kde:

EBT	Zisk před zdaněním	
KD	Krátkodobé dluhy (krátkodobé závazky + běžné bankovní úvěry + krátkodobé finanční výpomoci)	
OA	Oběžná aktiva	
CZ	Cizí zdroje	
CA	Celková aktiva	
T	Tržby	[18]

Hodnocení modifikované verze Tafflerova modelu:

Je-li výsledek nižší než 0,2, představuje to velkou pravděpodobnost bankrotu.

Pokud je výsledek větší než 0,3, znamená to malou pravděpodobnost bankrotu. [18]

5.2 Bonitní modely

5.2.1 Bilanční analýza podle Rudolfa Douchy

Existují tři typy bilančních analýz podle Rudolfa Douchy. Jedná se o soustavy ukazatelů sestavené tak, aby bylo možné provést analýzu v jakémkoliv podniku bez ohledu na jeho

velikost. Soustavy bilančních analýz podle Rudolfa Douchy umožňují ověřit rychlým testem fungování podniku. Tyto soustavy byly vytvořeny v podmínkách České republiky. [18]

Dále je pozornost soustředěna pouze na bilanční analýzu I, která bude dále aplikována na Oděvní podnik, a. s. [18]

Bilanční analýza I

Tato analýza se skládá ze čtyř základních oblastí a jednoho celkového ukazatele. Tato analýza ukazuje orientační pohled na situaci v podniku. [18]

$$\text{Oblast stability } S = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{stálá aktiva}} \quad (6)$$

$$\text{Oblast likvidity } L = \frac{(\text{finanční majetek} + \text{pohledávky})}{2,17 \cdot \text{krátkodobé dluhy}} \quad (7)$$

$$\text{Oblast aktivity } A = \frac{\text{výkony}}{2 \cdot \text{pasiva celkem}} \quad (8)$$

$$\text{Oblast rentability } R = \frac{8 \cdot \text{EAT}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (9)$$

kde: EAT je čistý zisk (zisk po zdanění a odečtení úroků)

Celkový ukazatel se za celý systém vypočte následujícím způsobem:

$$\text{Celkový ukazatel } C = \frac{(2 \cdot S + 4 \cdot L + 1 \cdot A + 5 \cdot R)}{12} \quad (10) \quad [18]$$

Hodnocení bilanční analýzy I

Pokud hodnota dosáhne nad 1, je systém považován za dobrý. Hodnoty mezi 0,5 a 1 se považují za únosné a pod 0,5 za špatné. [18]

5.3 Oděvní podnik, a. s.

Na Oděvním podniku, a. s. se sídlem v Prostějově lze ukázat dopady globalizace, které zasáhly textilní a oděvní průmysl ČR. Oděvní podnik, a. s. se vlivem dovozu levného textilu a oděvů z Asie dostal do problémů a později také do insolvenčního řízení, které bylo nakonec řešeno konkursem. Za insolvenční řízení, do kterého se Oděvní podnik, a. s. dostal, však nejspíše nemohl pouze dovoz tohoto levného textilu a oděvů, ale i další problémy včetně špatného finančního řízení firmy, kdy vedení si bralo neustále další a další úvěry. Tržby Oděvního podniku, a. s. po roce 2005 neustále klesaly. Nakonec pak došlo k velkému zadlužení podniku. Vzhledem k této situaci, do které se podnik dostal, musel propustit mnoho svých zaměstnanců. [44]

5.3.1 Vznik a stručná charakteristika podniku

„Oděvní průmysl patří k moravskému Prostějovu tak neodmyslitelně jako ke Zlínu přídomek město bot. Už od druhé poloviny 19. století se stal Prostějov jedním z největších center výroby konfekce v Evropě. Mezi výrobci zejména za první republiky dominovala vedle Jana Nehery firma Rolný, která svou historii začala psát už v roce 1862.“ [51]

V Prostějově byla firma Rolný prvním českým výrobcem oděvů. Dříve patřily továrny především německo-židovským podnikatelům. V Prostějově založil první továrnu na výrobu konfekce Maier Mandl již v roce 1858, jednalo se o první továrnu na výrobu konfekce v Evropě. Později mezi velké výrobce v Prostějově patřili Arnošt Rolný a Jan Nehera. Po druhé světové válce byly firmy v Prostějově znárodněny a byla založena společnost Oděvní závody Jiřího Wolкера, která byla později přejmenována na Oděvní průmysl Prostějov. Oděvní průmysl Prostějov patřil ke konfekčnímu výrobcí, který zajišťoval 80 % oděvní výroby v Československu, ale také byl významným exportérem. Společnost Oděvní průmysl Prostějov, která byla státním podnikem, se v roce 1991 přeměnila na akciovou společnost. O rok později byla společnost privatizována managementem, tato privatizace byla dokončena ve druhé vlně kuponové privatizace v roce 1994. Poté společnost Oděvní průmysl Prostějov ovládl Oděvní podnik, s. r. o., který založil bývalý management společnosti. Poté byla právní forma společnosti změněna na společnost s ručením omezením, název byl tedy Oděvní podnik, s. r. o. A v roce 1998 došlo k další změně právní formy tentokrát na akciovou společnost a vznikl tedy dnes již známý Oděvní podnik, a. s. [44], [51]

Oděvní podnik, a. s. se sídlem v Prostějově patřil mezi největší českou oděvní firmu. Oděvní podnik, a. s. byla výrobně obchodní společnost, která je v současné době v konkursu. Činnost této společnosti byla zaměřena zejména na výrobu a prodej dámské a pánské konfekce. Předmětem činnosti byla výroba svrchních oděvů a obchodní činnost. [63]

Z hlediska své obchodní činnosti provozovala společnost síť vlastních firemních prodejen. V roce 2008 tuto síť tvořilo ještě celkem 117 prodejen rozmístěných v České republice a zahraničí. Poté už docházelo k neustálému rušení těchto prodejen. Na začátku ledna 2010 jich bylo už jen cca 84. [63], [77]

Mezi značky Oděvního podniku, a. s. patří zejména OP Profashion, která je považována za nejznámější současně se značkou William & Delvin, což je značka jeansové kolekce. Dále sem patří značka WAW, Fabrizio, Freeway, La Boutique de Claudette, NERO, COPELLINI a BERNHARD. Ve firemních prodejnách prodával Oděvní podnik, a.s. zejména svoje zboží, ale také doplňkový sortiment od externích dodavatelů. Prodejny byly zaměřené buď

na vybraný sortiment nebo zboží a doplňky nebo se soustředily na širší okruh zboží. Všechny prodejny měly jednotný vzhled. [63]

5.3.2 Vývoj insolvenčního řízení podniku

Od ledna 2010 je Oděvní podnik, a. s. v insolvenčním řízení. Management uvedl, že za situaci, do které se Oděvní podnik, a. s. dostal, může dovoz levného textilu a oděvů z Asie. Tomuto dovozu z Asie nebyl podnik schopen konkurovat svými cenami. Odbory dávají, ale vinu bývalému vedení firmy a kritizují, že si bralo neustále další a další úvěry. [44]

V roce 2008 dosáhl Oděvní podnik, a. s. ztrátu přes 1 miliardu korun. Krize pokračovala i v roce 2009, kdy však podnik snížil ztrátu na 363 milionů korun. [71]

Počátkem roku 2010 požádal Oděvní podnik, a. s. soud o předinsolvenční moratorium tedy ochranu před věřiteli, ve kterém by firmě v případě souhlasu soudu tři měsíce nehrozil konkurs, a mohla by se dále soustředit na zlepšení svého hospodaření. Tato lhůta by mohla být ještě o měsíc prodloužena. Souhlas by však musely udělit i banky tedy věřitelé, ale bohužel se tak nestalo. Souhlas udělila pouze Česká spořitelna, ale bylo nutné získat souhlas nejméně dvou bank. Oděvní podnik, a. s. byl a stále je velkým dlužníkem České spořitelny, Raiffeisenbank a Citibank. V lednu 2010 měl Oděvní podnik, a. s. dluhy kolem 1,5 miliardy korun. Pohledávku Raiffeisenbank později v květnu 2010 koupila společnost Pyrghos Lefkos, která sídlí v Praze. [64], [61], [75], [77]

18. ledna 2010 podal Oděvní podnik, a. s. návrh na zahájení insolvenčního řízení, protože byl předlužený. Insolvenční řízení způsobuje omezení chodu firem a může následně skončit konkursem. Během této lhůty mohou společnosti podnikat jako dříve. Společnosti však nesmějí nakládat se svým majetkem nad rámec svého obvyklého hospodaření. Na základě rozhodnutí Krajského soudu v Brně byl podnik dne 25. ledna 2010 poslán do úpadku. Dne 2. března 2010 se konala schůze věřitelů, kde byl schválen návrh České spořitelny na reorganizaci společnosti. Na této schůzi věřitelé uvedli, že jsou schopni pracovat nebo se dohromady podílet na zpracování reorganizačního plánu. Poté soud 5. března 2010 rozhodl na základě schůze věřitelů, že způsob řešení úpadku bude reorganizací. [72], [62]

Reorganizace znamená „způsob řešení dlužníkovy úpadku, při kterém dlužník může i nadále vyvíjet podnikatelskou činnost avšak pouze v mezích tzv. reorganizačního plánu, které sleduje mj. ozdravení provozu dlužníkovy podniku a uspořádání vzájemných vztahů mezi dlužníkem a jeho věřiteli.“ [52]

Do 120 dnů měl následně dlužník předložit reorganizační plán. Podnik však podáním ze dne 24. března 2010 oznámil insolvenčnímu soudu, že nepředloží reorganizační plán, protože nezískal od bank peníze na provozní financování. Podnik by tedy nebyl schopen uskutečnit reorganizaci, díky, které by přežil. Česká spořitelna nechtěla Oděvnímu podniku, a. s. půjčit peníze, protože nebyla soudem vybrána do věřitelského výboru a tak ztratila možnost reorganizaci ovlivňovat. Soud nechtěl Českou spořitelnu vybrat do věřitelského výboru, aby jako dominantní věřitel nemohl ovládat celý proces. Česká spořitelna poté podala námitku za podjatost soudu, ale soud žádosti nevyhověl. Do výboru byla vybrána Raiffeisenbank, která však o zachraňování podniku nestála a hlasovala proti reorganizaci. Soud vyzval poté další věřitele, aby do 21. dubna 2010 doručili sdělení, zda jsou schopni a ochotni vypracovat do 120 dnů reorganizační plán. Insolvenční soud však neobdržel žádné sdělení. Poté na schůzi věřitelů 26. dubna 2010 také nikdo nepředložil reorganizační plán. 3. května 2010 vyhlásil Krajský soud v Brně konkurs, protože nikdo neměl zájem provést reorganizaci. [73], [62]

Řešení úpadku konkursem „spočívá v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají.“ [52]

V prosinci 2010 zrušil Krajský soud v Brně konkurs na Oděvní podnik, a. s. Podnik byl poslán do konkursu v květnu 2010 soudcem Kozákem, protože nebyl předložen reorganizační plán. Ale v prosinci 2010 soudkyně Krčmářová konkurs zrušila na základě žaloby České spořitelny pro zmatečnost, podle které insolvenční řízení bylo soudci Kozákovi přiděleno v rozporu se zákonem o soudech a soudcích. Tímto rozhodnutím se opět podnik vrátil do fáze reorganizace. Byly zastaveny veškeré rozprodeje, ale také zpeněžování majetku. Na začátku května předseda Krajského soudu v Brně rozhodl, že insolvenční řízení povede místo soudce Kozáka jeho kolegyně soudkyně Čuprová. Od května 2011 je znovu Oděvní podnik, a. s. v konkursu na základě rozhodnutí soudkyně z důvodu nesestavení reorganizačního plánu v předem stanovené lhůtě. [74], [43], [73]

Majetek Oděvního podniku, a. s. se tedy rozprodává. V dubnu 2013 byl zahájen prodej hlavního areálu, který by měl trvat několik měsíců. Ostatní nemovitosti jsou již prodané. Tímto prodejem hlavního areálu tedy skončí historie Oděvního podniku, a. s. [48], [67]

Sériová výroba podniku již byla ukončena v srpnu 2010. Mezi poslední fungující část ještě patřila do června 2012 výroba obleků na míru tzv. měřenky. Měřenky tedy byly poslední životaschopnou částí krachujícího Oděvního podniku, a. s. Poté Oděvní podnik, a. s. chtěl

prodat tuto výrobu obleků a chtěl na tom utržit. Tato výroba na míru je považována za velmi cennou, ale ani prodej měřenek nepokryl dluhy podniku. V červnu 2012 koupila prostějovská společnost AMF Reece poslední fungující část Oděvního podniku, a. s. tedy výrobu na míru. AMF Reece vyrábí průmyslové šicí stroje. Firma chce zachovat výrobu obleků na míru pro zahraniční trh, ale také se chce zaměřit i na český trh. Oděvní podnik, a. s. měl k červnu 2012 celkové dluhy přes dvě miliardy. [43], [28], [80], [79]

5.3.3 Vybrané ukazatele ekonomiky podniku

Zaměstnanost podniku

Počet zaměstnanců v Oděvním podniku, a. s. je uveden v následující tabulce 39. V tabulce je zachycen vývoj počtu pracovníků od roku 2001 do roku 2011. Z tabulky je vidět, že počet zaměstnanců se mírně snížil v roce 2002 oproti roku 2001. Poté počet zaměstnanců klesal do roku 2004, v roce 2005 se zvýšil počet zaměstnanců o 18 vzhledem k předchozímu roku 2004. Po roce 2005 již jen počet zaměstnanců neustále klesal až do roku 2011. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán v roce 2010, kdy se společnost dostala do insolvenčního řízení. V březnu 2010 měl podnik ještě kolem 1900 zaměstnanců, v červenci 740 pracovníků a v září už jen pouhých 490. V roce 2011 měl Oděvní podnik, a. s. 401 zaměstnanců, kdy ještě fungovala výroba na míru.

Tabulka 39: Vývoj počtu zaměstnanců Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 - 2011

Rok	Počet zaměstnanců
2001	5 535
2002	5 474
2003	5 220
2004	5 074
2005	5 092
2006	4 574
2007	3 792
2008	2 750
2009 (březen)	2 000
2010 (březen)	1900
2010 (červenec)	740
2010 (září)	490
2011 (duben)	401

Pozn.: data z let 2001 – 2008 byla získána z veřejně dostupných výročních zpráv Oděvního podniku, a. s. Údaje z roku 2009- 2011 byly sestaveny na základě článků zveřejněných na internetu.

Zdroj: upraveno podle [63], [46], [45], [81], [60]

Tržby podniku

V následující tabulce 40 jsou uvedeny tržby Oděvního podniku, a. s. od roku 2001 až do roku 2009. Na základě tabulky lze říci, že tržby se od roku 2001 do roku 2004

zvyšovaly. V roce 2005 byly na stejné úrovni jako v roce 2004. Dále už jen po roce 2005 klesaly a v roce 2009 se dostaly na úroveň 1,13 mld. Kč.

Tabulka 40: Vývoj tržeb Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 – 2009 (v mld. Kč)

Rok	Tržby
2001	3,17
2002	3,35
2003	3,31
2004	3,55
2005	3,55
2006	3,22
2007	2,57
2008	1,96
2009	1,13

Pozn.: data z let 2001 – 2008 byla získána z veřejně dostupných výročních zpráv. Byly sečteny tržby za prodej zboží, tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, tržby z dlouhodobého majetku a materiálu a tržby z prodeje cenných papírů. Údaj z roku 2009 byl čerpán z internetového článku.

Zdroj: upraveno podle [63], [81]

Hospodářský výsledek podniku

Níže uvedená tabulka 41 ukazuje vývoj hospodářského výsledku Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 – 2008. Oděvní podnik, a. s. dosahoval v roce 2001 a 2002 záporného hospodářského výsledku. V letech 2003 – 2007 se situace podniku zlepšila a dosahoval kladného hospodářského výsledku. Ale v roce 2008 se výrazně hospodářský výsledek snížil a dosahoval vysoké záporné hodnoty.

Tabulka 41: Vývoj hospodářského výsledku Oděvního podniku, a. s. v letech 2001 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	Hospodářský výsledek
2001	-73 552
2002	-132 560
2003	3 626
2004	27 428
2005	16 932
2006	25 590
2007	13 745
2008	-1 085 732

Zdroj: [63]

5.4 Finanční diagnostika Oděvního podniku, a. s.

V této podkapitole je ověřována výše stanovená hypotéza - Stav insolvence mohl Oděvní podnik, a. s. předvídat na základě využití bankrotních a bonitních modelů.

Data použitá ve výpočtech byla získána z veřejně dostupných výročních zpráv Oděvního podniku, a. s. z let 2001 – 2008, které jsou k dispozici na webových stránkách www.justice.cz. Výroční zpráva za rok 2009 není zveřejněna, a tudíž nebyl rok 2009 zahrnut do výpočtu.

Hodnoty jsou v těchto výročních zprávách uvedeny v tisících Kč. Použité hodnoty ukazatelů, které byly použity do vzorců k výpočtu bankrotních a bonitních modelů jsou uvedeny příloze J.

5.4.1 IN – Index důvěryhodnosti

V následujících tabulkách 42, 43 a 44 jsou vypočteny indexy IN99, IN01 a IN05 v letech 2001 – 2008.

IN95

Tento index IN95 nebyl počítán z důvodu nedostupnosti interních dat ohledně závazků po splatnosti.

IN99

Tabulka 42 ukazuje výpočet vývoje hodnot IN99 podle vzorce (2) v letech 2001 – 2008.

Tabulka 42: Vývoj indexu IN99 v letech 2001 - 2008

Váha · Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
$-0,017 \cdot (A/CZ)$	-0,02	-0,02	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	-0,02
$4,573 \cdot (EBIT/A)$	0,15	0,06	0,08	0,12	0,09	0,15	0,10	-2,64
$0,481 \cdot (VÝN/A)$	0,49	0,61	0,57	0,64	0,62	0,57	0,52	0,64
$0,015 \cdot [OA/(KZ+KBÚ)]$	0,02	0,04	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,02
IN99	0,64	0,69	0,67	0,77	0,72	0,74	0,64	-2,00

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

Podle IN99 byl podnik v roce 2001 pod hodnotu 0,684 a tedy firma dosahovala záporné hodnoty ekonomického zisku. V roce 2002 se podnik pohyboval nad hranicí 0,684 a byl tedy v pásmu hodnot, kde převažují určité problémy v podniku. V roce 2003 se dostal opět do zóny dosahování záporného ekonomického zisku. Od roku 2004 až do roku 2006 se situace podniku mírně zlepšila, ale stále se nacházel v zóně, kde převládaly nějaké problémy. Roky 2007 a 2008 byly charakteristické dosahováním záporného ekonomického zisku.

IN99 od roku 2001 střídavě klesal a rostl až do roku 2008. Na výši IN99 se podílel nejvíce ukazatel VÝN/A. Záporná hodnota indexu IN99 v roce 2008 byla dosažena působením ukazatelů A/CZ a EBIT/A.

IN01

IN01 je vypočítán podle vzorce (3) v letech 2001 – 2008 v tabulce 43.

Tabulka 43: Vývoj indexu IN01 v letech 2001 - 2008

Váha · Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0,13 · (A/CZ)	0,16	0,15	0,21	0,21	0,21	0,21	0,22	0,14
0,04 · (EBIT/Ú)	0,03	0,01	0,03	0,05	0,04	0,07	0,04	-0,59
3,92 · (EBIT/A)	0,13	0,05	0,07	0,11	0,08	0,13	0,09	-2,26
0,21 · (VÝN/A)	0,22	0,27	0,25	0,28	0,27	0,25	0,23	0,28
0,09 · [(OA/(KZ+KBÚ))]	0,11	0,25	0,29	0,22	0,27	0,28	0,28	0,12
IN01	0,65	0,73	0,85	0,87	0,87	0,94	0,86	-2,31

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

IN01 ukazuje, že podnik v letech 2001 a 2002 dosahoval indexu menšího než 0,75 a tudíž směřoval k bankrotu. Od roku 2003 až do roku 2007 se situace zlepšila vzhledem k roku 2001 a 2002, podnik již měl index nad 0,75 a nacházel se tudíž v šedé zóně. V roce 2008 se však dostal do záporných hodnot a je vidět, že pravděpodobnost bankrotu byla velká.

IN01 od roku 2001 do roku 2004 tedy rostl. V roce 2005 byl index stejný jako v roce 2004. V roce 2006 index vzrostl a dosahoval nejvyšší hodnoty v období let 2001 – 2008. Po roce 2006 index klesal a v roce 2008 již dosáhl záporné hodnoty způsobenou ukazatelem EBIT/Ú a EBIT/A.

Ukazatel VÝN/A se opět podílel nejvíce na výši indexu IN01.

IN05

Následující tabulka 44 ukazuje vývoj hodnot IN05 podle vzorce (4) v letech 2001 – 2008.

Tabulka 44: Vývoj indexu IN05 v letech 2001 - 2008

Váha · Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0,13 · (A/CZ)	0,16	0,15	0,21	0,21	0,21	0,21	0,22	0,14
0,04 · (EBIT/Ú)	0,03	0,01	0,03	0,05	0,04	0,07	0,04	-0,59
3,97 · (EBIT/A)	0,13	0,05	0,07	0,11	0,08	0,13	0,09	-2,29
0,21 · (VÝN/A)	0,22	0,27	0,25	0,28	0,27	0,25	0,23	0,28
0,09 · [(OA/(KZ+KBÚ))]	0,11	0,25	0,29	0,22	0,27	0,28	0,28	0,12
IN05	0,65	0,73	0,85	0,87	0,87	0,94	0,86	-2,34

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

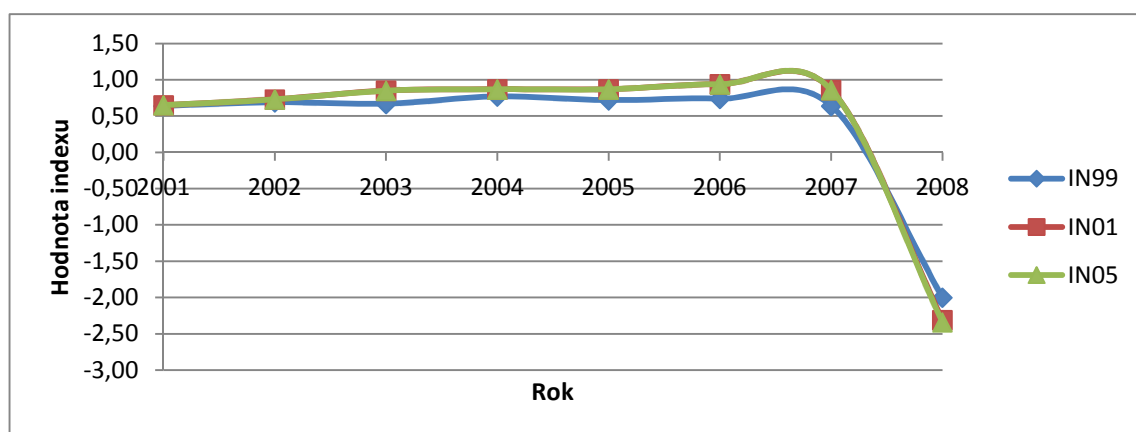
Tento ukazatel je pouze aktualizací IN01. Jsou změněny váhy pouze u ukazatele EBIT/A a je přísnější hodnocení výsledků toho indexu IN05. Při zaokrouhlování na dvě desetinná místa, je však vidět, že hodnoty jsou stejné jako v IN01, jen u ukazatele EBIT/A v roce 2008 je jiná hodnota.

Na základě výsledků z IN05 lze říci, že ve většině let 2001 – 2008 podnik byl ohrožen vážnými finančními problémy. Výjimkou byl rok 2006, kdy se podnik nacházel v šedé zóně.

Index IN05 se od roku 2001 do roku 2006 mírně zvyšoval. Od roku 2007 IN05 už jen klesal a v roce 2008 dosáhl záporné hodnoty vlivem ukazatelů EBIT/Ú a EBIT/A.

Na výši indexu IN05 se podílel ukazatel VÝN/A stejně jako u IN99 a IN01.

Následující graf 13 znázorňuje vývoj hodnot vypočtených indexů IN99, IN01 a IN05 z výše uvedených tabulek 42, 43 a 44. V roce 2008 již naznačovaly všechny indexy směřování podniku k bankrotu.

Graf 13: Vývoj hodnot IN99, IN01 a IN05 v letech 2001 – 2008

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

5.4.2 Tafflerův modifikovaný model

V níže uvedené tabulce 45 je vypočítán Tafflerův modifikovaný model na základě vzorce (5) v letech 2001 – 2008.

Tabulka 45: Vývoj hodnot Tafflerova modifikované modelu v letech 2001 - 2008

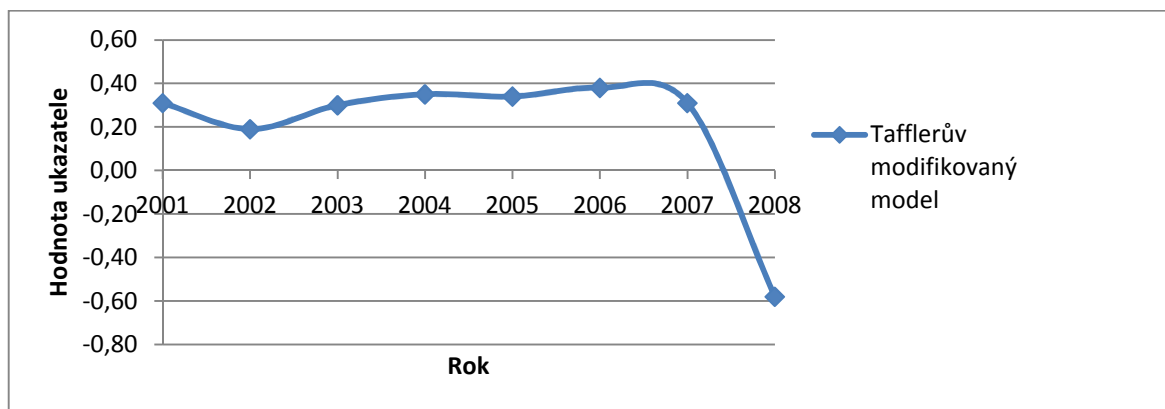
Váha · Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0,53 · (EBT/KD)	-0,02	-0,11	-0,01	0,02	0,00	0,04	0,00	-0,88
0,13 · (OA/CZ)	0,10	0,09	0,12	0,12	0,13	0,14	0,14	0,07
0,18 · (KD/CA)	0,09	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,07
0,16 · (T/CA)	0,14	0,17	0,16	0,17	0,17	0,16	0,13	0,16
ZT(z)	0,31	0,19	0,30	0,35	0,34	0,38	0,31	-0,58

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

Podle modifikovaného Tafflerovu modelu v roce 2001 dosahovala hodnota 0,31 a riziko bankrotu bylo málo pravděpodobné. V roce 2002 se podnik dostal na hodnotu 0,19, a tedy směřoval k bankrotu. V dalším roce 2003 se hodnota zvýšila na 0,30 a podnik se nacházel v šedé zóně. V letech 2004 – 2007 se situace o trochu zlepšila a podniku již nehrozil bankrot.

Poslední sledovaný rok 2008 dosáhl záporné hodnoty vzhledem k zápornému ukazateli EBT/KD. V roce 2008 již byla pravděpodobnost bankrotu velká.

Vývoj hodnot, které byly vypočítané podle modifikovaného Tafflerova modelu v letech 2001 - 2008 je znázorněn v následujícím grafu 14. Hodnoty v letech 2001 - 2008 se vyvíjely tak, že docházelo ke střídavému růstu a poklesu.

Graf 14: Vývoj hodnot Tafflerova modifikovaného modelu v letech 2001 - 2008

Zdroj: vlastní zpracován podle [63]

5.4.3 Bilanční analýza I podle Rudolfa Douchy

V následující tabulce 46 je proveden výpočet bilanční analýzy I podle Rudolfa Douchy v letech 2001 - 2008, níže uvedené oblasti v tabulce byly vypočítané podle vzorců (6) – (8) a následně byl vypočten celkový ukazatel na základě vzorce (10).

Tabulka 46: Vývoj celkového ukazatele podle bilanční analýzy I Rudolfa Douchy v letech 2001 - 2008

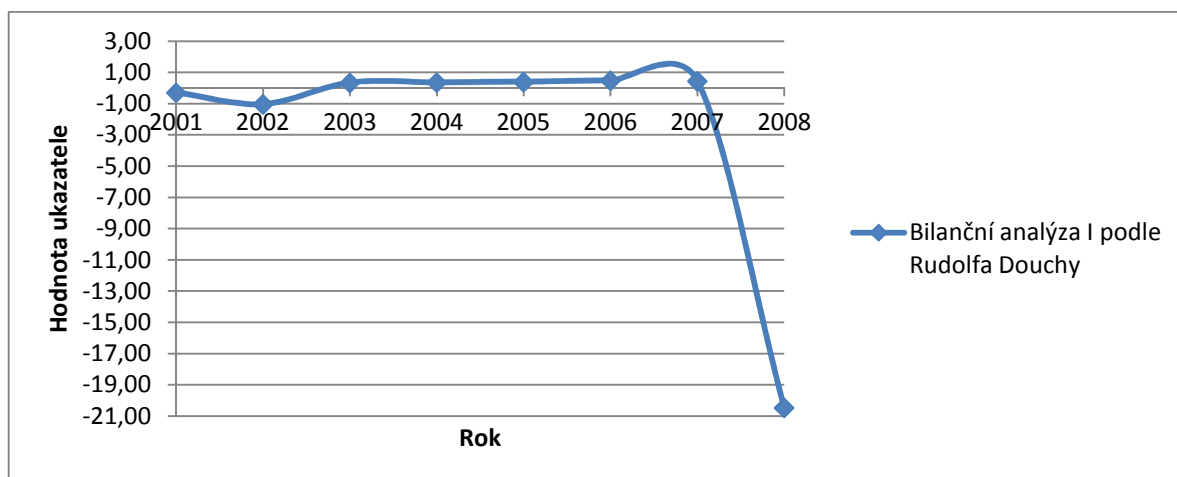
Oblast	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stability	0,35	0,24	0,88	0,93	1,02	1,10	1,19	0,18
Likvidity	0,44	0,94	0,46	0,29	0,42	0,59	0,55	0,26
Aktivity	0,36	0,45	0,41	0,45	0,44	0,37	0,30	0,30
Rentability	-1,26	-3,42	0,02	0,18	0,11	0,16	0,09	-49,46
Celkový ukazatel	-0,29	-1,03	0,34	0,36	0,39	0,48	0,44	-20,47

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

Podle bilanční analýzy I Rudolfa Douchy je vidět, že od roku 2001 až do roku 2008 jsou dosahované hodnoty celkového ukazatele považovány za špatné. Jen v roce 2006 se celkový ukazatel přiblížil k hodnotě 0,5, která již je pro podniky únosná.

Následující graf 15 ukazuje vývoj hodnot celkového ukazatele podle bilanční analýzy I Rudolfa Douchy v letech 2001 – 2008. Hodnoty celkového ukazatele se od roku 2003 do roku 2006 zvyšovaly, ale v roce 2007 již hodnota celkového ukazatele poklesla. V roce 2008 se

objevila záporná hodnota u celkového ukazatele, kterou způsobila oblast rentability konkrétně záporný EAT, který byl – 1 085 732 Kč.

Graf 15: Vývoj celkového ukazatele bilanční analýzy I podle Rudolfa Douchy v letech 2001 - 2008

Zdroj: vlastní zpracování podle [63]

5.4.4 Výsledky bankrotních a bonitních modelů

Stanovenou hypotézu, která zní - Stav insolvence mohl Oděvní podnik, a. s. předvídat na základě využití bankrotních a bonitních modelů, lze potvrdit. Všechny použité bankrotní a bonitní modely již v roce 2008 naznačovaly podniku, že existuje velmi vysoké riziko bankrotu. V roce 2009 by nejspíše také naznačovaly bankrotní a bonitní modely směřování k bankrotu, ale vzhledem k nedostupnosti výroční zprávy za rok 2009, nemohly být modely v tomto roce počítány. Vedení podniku tedy mohlo přijmout nějaká opatření, která by směřovala k záchraně podniku a podnik by se nedostal v roce 2010 do insolvenčního řízení. Například se mohl Oděvní podnik, a. s. spojit s jiným textilním nebo oděvním podnikem prostřednictvím fúze. V letech 2001 a 2002 nebyl podnik podle některých modelů v dobré kondici a směřoval i k bankrotu. V dalších letech 2003 – 2007 se situace podniku mírně zlepšila, některé modely naznačovaly, že ve většině let se podnik nacházel v šedé zóně, která neukazovala jasně na zdraví podniku, a některé modely ukazovaly převažující problémy v podniku téměř ve všech letech.

Lze říci, že indexy IN99, IN01 a IN05 správně naznačovaly směřování Oděvního podniku, a. s. do stavu, ve kterém se od roku 2010 nachází. IN05 hodnotí přísněji situaci podniku ve všech letech 2001 – 2008 oproti IN95 a IN01. IN05 ukazuje, že ve většině let 2001 – 2008 byl podnik ohrožen finančními problémy. Pouze v roce 2006 se podle IN05 situace podniku zlepšila a podnik spadl do šedé zóny. Indexy IN99 a IN01 naznačují, že v roce 2001 a 2002 na tom podnik nebyl dobře a měl problémy, dokonce podle indexu IN01 směřoval v roce

2001a 2002 k bankrotu. V roce 2003 dosahoval podnik podle IN99 záporného ekonomického zisku, ale index IN01 již řadí podnik do šedé zóny. Od roku 2004 se dále se situace podniku mírně zlepšila a až do roku 2007 se řadil podnik podle indexů IN99 a IN01 do šedé zóny. Podnik již měl určité problémy, ale nesměřoval k bankrotu. Všechny indexy ukazovaly, že od roku 2008 již podnik šel k bankrotu. Podle indexů IN99, IN01 a IN05 mohl management předvídat stav insolvence, do kterého se dostal podnik v roce 2010 a mohl na tuto situaci včas zareagovat.

Tafflerův modifikovaný model také správně ukazoval směřování Oděvního podniku, a. s. do stavu insolvence. V roce 2001 podnik nesměřoval k bankrotu, ale v roce 2002 již směřoval k bankrotu. V roce 2003 se situace podniku mírně zlepšila a nacházel se v šedé zóně. Od roku 2004 až do roku 2007 podnik nesměřoval k bankrotu a již se nenacházel ani v šedé zóně. Následně v roce 2008 ukazoval Tafflerův modifikovaný model vysokou pravděpodobnost směřování podniku k bankrotu. Podle tohoto Tafflerova modifikovaného modelu, mohl tedy management také předvídat blížící se stav insolvence v roce 2010.

Bilanční analýza I podle Rudolfa Douchy považuje všechny dosažené hodnoty celkového ukazatele v letech 2001 – 2008 za špatné. V roce 2008 však ukazuje celkový ukazatel ještě horší hodnotu, která dosáhla záporné hodnoty a tedy směřování k bankrotu. Management tedy mohl předvídat směřování do stavu insolvence v roce 2010. Tento bonitní model tedy také správně naznačoval stav insolvence.

ZÁVĚR

Textilní a oděvní průmysl patří k nejstarším klasickým továrním odvětvím a je zařazován dle Českého statistického úřadu podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) a podle Klasifikace produkce (CZ-CPA) pod zpracovatelský průmysl do oddílu 13 a 14. Oddíl 13 zahrnuje textilní průmysl a oddíl 14 oděvní průmysl.

Počet subjektů v českém textilním a oděvním průmyslu se od roku 1980 výrazně změnil. V roce 1980 existovaly tzv. výrobně hospodářské jednotky (VHJ) bavlnářského, lnářského, vlnářského, pletařského průmyslu a také oděvního průmyslu. VHJ byly organizacemi, které pod sebou sdružovaly skupiny podniků a tyto podniky pak měly své závody a provozy. Každá VHJ také měla svůj ústav. VHJ dělaly pro podniky plány, kontroly a řešily otázky ohledně investic a další úkoly. Podniky neměly mnoho vlastních pravomocí. V roce 1980 bylo celkem 65 jednotek v textilním a oděvním průmyslu, do kterých patřily podniky a ústavy. V roce 2011 byl počet registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilního zboží 4 843 a v roce 2012 se počet subjektů snížil na 4 418. V roce 2011 činil počet registrovaných subjektů, které se soustřeďovaly na výrobu oděvního zboží 31 484, v roce 2012 bylo subjektů více v celkovém počtu 32 099. V letech 1993 – 2011 fyzický objem výroby textilního a oděvního zboží střídavě rostl a klesal. V některých letech tedy výroba klesala, ale snažila se zvyšovat i přes vlivy globalizace. V letech 1993 – 2011 docházelo v textilním a oděvním průmyslu u vývoje hrubé přidané hodnoty (HPH) střídavě k poklesu i růstu. U ukazatele HPH byla ověřována hypotéza - Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH oděvního průmyslu a vývoj HPH textilního i oděvního průmyslu je bližší vývoji HPH zpracovatelského průmyslu než celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011. Hypotéza byla zčásti potvrzena. V letech 1993 – 2011 vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH oděvního průmyslu. Vývoj HPH textilního průmyslu koreluje s vývojem HPH zpracovatelského průmyslu a HPH celkového průmyslu. Vývoj HPH textilního průmyslu je bližší vývoji HPH zpracovatelského průmyslu než celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011. Avšak vývoj HPH oděvního průmyslu nekoreluje s vývojem HPH zpracovatelského průmyslu a také vývoj HPH oděvního průmyslu nekoreluje s vývojem HPH celkového průmyslu ČR v letech 1993 – 2011.

Český textilní a oděvní průmysl byl silně zasažen globalizací, především dovozem z asijských zemí. Proces globalizace, který se snaží o liberalizaci obchodu otevřením trhů a také eliminováním překážek obchodu, výrazně ovlivnil textilní a oděvní průmysl ČR nárůstem mezinárodního obchodu s textilním a oděvním zbožím. Všeobecná dohoda o clech

a obchodu (GATT) a dohody přijaté Světovou obchodní organizací (WTO) obecně upravovaly mezinárodní obchod a usilovaly o liberalizaci obchodu. V těchto dohodách GATT a WTO měl textilní a oděvní průmysl významné postavení a pohlíželo se na něj jako na strategický průmysl, protože měl schopnost udržovat vysoký počet zaměstnanců. Vzhledem k tomuto významnému postavení textilního a oděvního průmyslu v rámci GATT a WTO bylo uzavřeno Ujednání o mezinárodním obchodu textilem (MFA) a Dohoda o textilu a ošacení (ATC). MFA a ATC se snažily zpomalovat proces liberalizace obchodu s textilem a oděvy a chránit tak evropské, ale i americké trhy před přílivem textilu a oděvů ze třetích zemí. Tyto dohody umožnily, že v textilním a oděvním průmyslu liberalizace probíhala pozvolněji a v delším časovém horizontu. V roce 2001 nastal velký zlom v procesu liberalizace tím, že vstoupila Čína do WTO. Poté Čína zvýšila své vývozy textilního a oděvního zboží na americký i evropský trh.

Jedním z dopadů na textilní a oděvní průmysl ČR, které globalizace zapříčinila, je nárůst dovozů levného textilního a oděvního zboží zejména z asijských zemí. Dalším dopadem globalizace je pokles tržeb u některých textilních a oděvních podniků, ke kterému došlo vlivem tohoto zvýšení dovozů. V České republice je tedy trh zahlcen dovozem levného textilního a oděvního zboží z Asie a Česká republika se proto stále snaží vyvážet. Český textilní a oděvní průmysl získává tržby zejména z přímého vývozu, tržby z přímého vývozu činily téměř 70 % z celkových tržeb v roce 2011. V roce 2012 Česká republika vyvezla textil za nejvíce Kč především do Německa a Itálie. V České republice v roce 2011 patřily mezi největší tři podniky z hlediska tržeb JUTA a. s., PEGAS NONWOVENS s. r. o., KORDÁRNA Plus a. s. Mezi následující dopad globalizace lze zařadit ukončení činnosti některých podniků, které souvisí se zvýšením dovozů především z Asie a následným poklesem tržeb v podnicích. Například Tepna, a. s. se sídlem v Náchodě zkrachovala a Oděvní podnik, a. s. se sídlem v Prostějově je v konkursu od ledna 2010. Dopady globalizace lze také ukázat na velkých ztrátách zaměstnanosti. Zvýšení dovozů především z Asie zapříčinilo pokles tržeb v podnicích a také snižování počtu textilních a oděvních podniků, které způsobilo propouštění pracovníků. V roce 2011 patřily mezi největší textilní podniky zaměstnávající 200 zaměstnanců a více například VLNAP a. s., JUTA a. s. a Hedva, a. s. Mezi největší oděvní podniky s počtem zaměstnanců 100 a více patřily v roce 2011 například OTAVAN Třeboň a. s., TIMO s. r. o. a také Oděvní podnik, a. s., který již byl v konkursu, ale i přesto stále zaměstnával velký počet zaměstnanců.

Textilní a oděvní průmysl se tedy řadí mezi odvětví, která jsou vystavena vysokému konkurenčnímu tlaku. Do České republiky se dováží textilní zboží za nejvíce Kč z Evropy

a Asie již od roku 1999 až do roku 2012. Podle dat Českého statistického úřadu se v roce 2012 dovezlo textilní zboží za velké částky Kč z Německa a Itálie z Evropy a poté z Číny z Asie. Oděvní zboží se v roce 2012 za nejvíce Kč dovezlo z Asie zejména z Číny, Turecka a Bangladéše a poté z Evropy z Německa a Itálie. V České republice je v textilním a oděvním průmyslu tedy mnoho konkurentů a zákazníci mají možnost velkého výběru například podle ceny či kvality. Odběratelé mají tedy vysokou vyjednávací sílu.

Dodávky vstupů do textilního i oděvního průmyslu obstarávají dodavatelé příze, surovin, bavlny, vlny a další. Dodavatelé surovin mohou ovlivňovat cenu, ale čelí substitutům a tedy jejich vyjednávací síla není příliš velká. V příštích letech je možné velké riziko substitutů v textilním průmyslu. U oděvního průmyslu je hrozba substitutů také velká, ale v menší míře než u textilního průmyslu. V textilním průmyslu se může při výrobě zboží použít více jiných náhradních surovin než v oděvním průmyslu. V textilním průmyslu mohou být kapesníky, ručníky a osušky nahrazeny například papírenským průmyslem. Textilní sedačky by mohly nahradit plastové sedačky, které jsou lépe omyvatelné. Při výrobě oděvů se nejspíše budou vždy používat převážně bavlněná vlákna, ale v budoucnu obsah bavlněných vláken může tvořit u oděvů menší část. Oděvní zboží by mohlo být tvořeno z největší části například z PET lahví, ze kterých již začala vyrábět firma Levi's džíny a bundy.

Oděvní podnik, a. s. je příkladem, na kterém lze ukázat dopady globalizace na český textilní a oděvní průmysl. Oděvní podnik, a. s. se dříve považoval za největší českou oděvní firmu. Ale dovoz levného textilu a oděvů z Asie způsobil, že se Oděvní podnik, a. s. dostal do problémů a následně v lednu v roce 2010 do insolvenčního řízení, které bylo vyřešeno konkursem. Za insolvenční řízení, do kterého se Oděvní podnik, a. s. dostal, nejspíše mohlo i špatné finanční řízení firmy, protože vedení podniku si bralo neustále další a další úvěry. Tržby Oděvního podniku, a. s. po roce 2005 již jen neustále klesaly. Nakonec se Oděvní podnik, a. s. hodně zadlužil. Podnik také musel propustit mnoho svých zaměstnanců vzhledem k situaci, do které se dostal.

V souvislosti s insolvenčním řízením Oděvního podniku, a. s. byla testována hypotéza - Stav insolvence mohl Oděvní podnik, a. s. předvídat na základě využití bankrotních a bonitních modelů. K ověření hypotézy byly použity bankrotní a bonitní modely Index důvěryhodnosti (IN99, IN01, IN05), dále Tafflerův modifikovaný model a bilanční analýza I podle Rudolfa Douchy. Ve výpočtech byla použita data z veřejně dostupných výročních zpráv Oděvního podniku, a. s. z let 2001 – 2008. Výroční zpráva z roku 2009 nebyla zveřejněna, a tedy data z těchto let nemohla být zahrnuta do výpočtu bankrotních a bonitních modelů.

Tato hypotéza byla potvrzena na základě výpočtu vybraných bankrotních a bonitních modelů. Modely ukazovaly podniku již v roce 2008, že existuje velmi velké riziko bankrotu. V roce 2009 by s největší pravděpodobností také naznačovaly bankrotní a bonitní modely směřování k bankrotu. Vedení podniku mohlo předvídat blížící se stav insolvence a přijmout nějaká opatření k záchraně podniku, aby se podnik nedostal v roce 2010 do insolvenčního řízení. Například se mohl Oděvní podnik, a. s. spojit s jiným textilním nebo oděvním podnikem prostřednictvím fúze. Některé bankrotní a bonitní modely ukazovaly, že v roce 2001 a 2002 na tom podnik také nebyl dobře a směřoval k bankrotu, nejpřesněji to ukazovala bilanční analýza I podle Rudolfa Douchy. V následujících letech 2003 – 2007 ukazovaly bankrotní a bonitní modely, že se již situace mírně zlepšila, ve většině let se podnik podle některých modelů nacházel v šedé zóně a některé modely ukazovaly převažující problémy téměř ve všech letech.

Je možné, že v České republice v příštích letech nebude docházet k výraznému nárůstu tuzemských firem zabývajících se výrobou textilního a oděvního zboží. Spíše je pravděpodobný vznik nových textilek v asijských či jiných zemích, kde jsou nízké náklady na výrobu, čímž by mohlo dojít k dalšímu zvýšení dovozu textilního a oděvního zboží do České republiky.

Konkurenční výhoda českých výrobců textilního a oděvního průmyslu oproti výrobcům z asijských zemí spočívá v tom, že textil a oděvy vyráběné v České republice jsou kvalitnější a neobsahují nebezpečné chemické látky ovlivňující hormonální funkce u lidí a způsobující rakovinu. Tyto nebezpečné chemikálie, které se používají při výrobě textilu a oděvů v Asii, se v České republice používat nesmějí. Výrobci českého textilního a oděvního průmyslu by se měli do budoucna dále soustředit na to, aby výroba byla stále kvalitní a aby textilní a oděvní zboží bylo zdravotně nezávadné. Udrželi by si tím konkurenční výhodu vůči asijským výrobcům.

POUŽITÁ LITERATURA

Knihy

- [1] BENDA, J. *Oděvní průmysl v českých zemích I.* 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Výzkumný ústav bavlnářský, 1984. 128 s. ISBN: b. č.
- [2] BENEŠ, O. *Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT).* 1. vyd. Praha: Čs. obch. a prům. komora, 1988. 313 s. ISBN: b. č.
- [3] BLAŽKOVÁ, M. *Marketingové řízení a plánování pro malé a střední firmy.* 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 278 s. ISBN 978-80-247-1535-3.
- [4] COMISKEY, E., MULFORD, Ch. *Guide to Financial Reporting and Analysis.* New York: John Wiley & Sons, 2000. 624 s. ISBN 978-0-471-35425-3.
- [5] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Odvětvová klasifikace ekonomických činností.* 3. vyd. Praha: Scientia, 2004. 317 s. ISBN 80-250-0511-9.
- [6] DVOŘÁČEK, J. *Podpora podnikání: (průmyslová politika).* 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 163 s. ISBN 80-245-0502-9.
- [7] DVOŘÁK, P. *Základy mezinárodní obchodní politiky.* 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. 221 s. ISBN 80-7079-658-8.
- [8] HARRINGTON, D., WILSON, B. *Corporate financial analysis.* 3rd edition. Homewood: BPI, 1989. 316 s. ISBN 0-256-06514-4.
- [9] JENÍČEK, V. *Globalizace světového hospodářství.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. 152 s. ISBN 80-7179-787-1.
- [10] KALÍNSKÁ, E. a kolektiv. *Mezinárodní obchod v 21. století.* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8.
- [11] KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. a kolektiv. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy.* 2. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 319 s. ISBN 80-7179-455-4.
- [12] MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza.* 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2.
- [13] NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I. *Výkonnost a tržní hodnota firmy.* 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 215 s. ISBN 80-247-0125-1.

- [14] PORTER, M. *Competitive strategy: techniques for analyzing industries and competitors*. New York: Free Press, 1980. 396 s. ISBN 0-02-925360-8.
- [15] PORTER, M. *Konkurenční strategie: metody pro analýzu odvětví a konkurentů*. Přeložil Kvapil Karel. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994. 403 s. ISBN 80-85605-11-2.
- [16] PRŮCHA, V. a kolektiv. *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918 – 1992*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2004 - 2009. 1002 s. ISBN 978-80-7239-228-5.
- [17] PŘÍHODOVÁ, E., ŠTÝBROVÁ, M., TALAŠ, V. *Textil, oděvnictví, obuvnictví*. 1. vyd. Praha: Scientia, 2004. 33 s. ISBN 80-7183-303-7.
- [18] RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozš. vyd. Praha: Grada, 2010. 139 s. ISBN 978-80-247-3308-1.
- [19] SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [20] SEDLÁČKOVÁ, H., BUCHTA, K. *Strategická analýza*. 2. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 121 s. ISBN 80-7179-367-1.
- [21] SLANÝ A., ŽÁK, M. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. 271 s. ISBN 80-7179-237-3.
- [22] SOLÍK, Z. *Vývoj textilního průmyslu ve světě a ČR*. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Výzkumný ústav bavlnářský, 1995. 71 s. ISBN: b. č.
- [23] VLČEK, J. a kolektiv. *Hlavní směry vývoje textilního průmyslu v Československu a ve světě v letech 1980 – 1985*. Liberec: Státní výzkumný ústav textilní, 1987. ISBN: b. č.
- [24] VOŠTA, M. *Změny v rozmístění světového hospodářství*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006. 156 s. ISBN 80-245-1105-3.

Internetové zdroje

- [25] *Businesscenter.cz*. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. [online]. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/>>. [cit. 2013-03-10].
- [26] *Businessinfo.cz*. Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT). [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vseobecna-dohoda-o-clech-a-obchodu-gatt-7160.html#!&chapter=2>>. [cit. 2012-11-20].

- [27] *Businessinfo.cz*. Základní informace k WTO a DDA. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zakladni-informace-k-wto-a-dda-7186.html>>. [cit. 2012-11-20].
- [28] *Česká televize.cz*. Výroba oděvů v prostějovských "měřenkách" bude pokračovat. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/185785-vyroba-odevu-v-prostejovskych-merenkach-bude-pokracovat>>. [cit. 2013-03-30].
- [29] *Český statistický úřad*. Klasifikace. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace>>. [cit. 2012-09-01].
- [30] *Český statistický úřad*. Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). [online]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_%28cz_nace%29>. [cit. 2012-09-01].
- [31] *Český statistický úřad*. Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ). [online]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/odvetvova_klasifikace_ekonomickych_cinnosti_%28okec%29>. [cit. 2012-09-01].
- [32] *Český statistický úřad*. Klasifikace produkce (CZ-CPA). [online]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_%28cz_cpa%29>. [cit. 2012-10-10].
- [33] *Český statistický úřad*. Standardní klasifikace produkce (SKP). [online]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/standardni_klasifikace_produkce_%28skp%29>. [cit. 2012-10-10].
- [34] *Český statistický úřad*. Produkce. [online]. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/mi/mi_ukazatel.jsp?kodukaz=2363>. [cit. 2013-02-10].
- [35] *Český statistický úřad*. Výroba vybraných výrobků v průmyslu 2011. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/8004-12>>. [cit. 2013-02-10].
- [36] *Český statistický úřad*. Databáze ročních národních účtů – Produkce (běžné ceny). [online]. Dostupné z WWW: <<http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.socas>>. [cit. 2013-02-05].

- [37] *Český statistický úřad*. Databáze ročních národních účtů - Produkce podle odvětví (běžné ceny). [online]. Dostupné z WWW: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_prod>. [cit. 2013-02-05].
- [38] *Český statistický úřad*. Databáze ročních národních účtů – Produkce (objemové indexy). [online]. Dostupné z WWW: <<http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.socas>>. [cit. 2013-02-05].
- [39] *Český statistický úřad*. Hrubá přidaná hodnota. [online]. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/mi/mi_ukazatel.jsp?kodukaz=2365>. [cit. 2013-02-05].
- [40] *Český statistický úřad*. Databáze ročních národních účtů – Hrubá přidaná hodnota (běžné ceny). [online]. Dostupné z WWW: <<http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.socas>>. [cit. 2013-02-07].
- [41] *Český statistický úřad*. Databáze ročních národních účtů – Hrubá přidaná hodnota podle odvětví (běžné ceny). [online]. Dostupné z WWW: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_prod>. [cit. 2013-02-07].
- [42] *Český statistický úřad*. Databáze zahraničního obchodu. [online]. Dostupné z WWW: <<http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>>. [cit. 2013-02-15].
- [43] *ČT24*. Konkurz na OP Prostějov zrušen, jiná budoucnost ho ale nečeká.[online]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/120347-konkurz-na-op-prostejov-zrusen-jina-budoucnost-ho-ale-neceka>>. [cit. 2013-03-29].
- [44] *ČT24*. OP Prostějov míří do konkurzu. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/88734-op-prostejov-miri-do-konkurzu>>. [cit. 2013-03-20].
- [45] *ČT24*. OP Prostějov dostal šanci, do konkurzu zatím nemusí. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/82650-op-prostejov-dostal-sanci-do-konkurzu-zatim-nemusi/>>. [cit. 2013-03-29].
- [46] *ČT24*. OP Prostějov se propadl do miliardové ztráty. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/63611-op-prostejov-se-propadl-do-miliardove-ztraty/?mobileRedirect=off>>. [cit. 2013-03-29].
- [47] *ČT24*. Čínské džiny ruínují vodní zdroje celého světa. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/137811-cinske-dziny-ruinuji-vodni-zdroje-celeho-sveta>>. [cit. 2012-12-07].

- [48] ČTK. *České noviny.cz*. Prodej hlavního areálu OP v Prostějově začne v dubnu. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.ceskenoviny.cz/tema/zpravy/prodej-hlavniho-arealu-op-v-prostejove-zacne-v-dubnu/917313&id_seznam=1379>. [cit. 2012-03-30].
- [49] ČTK. *Denik.cz*. Ničivý požár v bangladéšské textilce má prý na svědomí žhář. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/ze_sveta/pozar-v-bangladesске-textilce-ma-pry-na-svedomi-zhar-20121127.html>. [cit. 2012-11-30].
- [50] ČTK. *Denik.cz*. V Bangladéši vypukl nový požár v budově s výrobou oděvů. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.denik.cz/ze_sveta/v-bangladesi-vypukl-novy-pozar-v-budove-s-vyrobou-odevu-20121126.html>. [cit. 2012-11-30].
- [51] ČTK. *Denik.cz*. Historie oděvního průmyslu v Prostějově. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.denik.cz/ekonomika/odevni-prumysl-v-prostejove-ma-historii-20100722.html>>. [cit. 2013-03-20].
- [52] DOLEČEK, M. *Businessinfo.cz*. Insolvence – úpadek a způsoby jeho řešení. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/insolvence-pokracovani-dokumentu-opu-4591.html#b32>>. [cit. 2013-03-29].
- [53] DOSTÁL, V. *Denikreferendum*. Zrušte otroctví v módním průmyslu. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.denikreferendum.cz/clanek/11393-zruste-otroctvi-v-modnim-prumyslu-vyzvali-aktiviste-textilni-firmy>>. [cit. 2012-11-30].
- [54] *Encyklopedie Cojeco*. Výrobní hospodářská jednotka. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&s_lang=2&id_desc=105610&title=v%FDrobn%ED%20hospod%E1%F8sk%E1%20jednotka>. [cit. 2012-02-05].
- [55] *E-republika.cz*. [online]. Oděv, který zabíjí. Dostupné z WWW: <<http://news.e-republika.cz/article1127-Od-v-ktery-zabiji>>. [cit. 2012-12-06].
- [56] *Euroinfo*. World Trade Organization (WTO) – Svetová obchodná organizácia. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroinfo.gov.sk/wto/>>. [cit. 2012-11-20].
- [57] *Ežurnál*. Čínský textilní průmysl je v krizi. Jeho část už z Číny utekla – i do východní Evropy. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.ezurnal.cz/generate_page.php3?page_id=9478>. [cit. 2012-11-30].
- [58] *Greenpeace*. Shrnutí studie Toxické nitky. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.greenpeace.org/czech/Global/czech/P3/publikace/Detox/Toxicke_nitky_CZ.pdf>. [cit. 2012-12-07].

- [59] *Greenpeace*. Studie: Nebezpečné chemikálie v oblečení světových výrobců, i od firmy Blažek [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.greenpeace.org/czech/cz/press/toxické-latky-ve-znackovem-obleceni>>. [cit. 2012-12-06].
- [60] HAVLÍK, R. *Denik.cz*. OP tápe dál, loni prodělalo více než 400 milionů korun. [online]. Dostupné z WWW: <http://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/op-loni-prodelalo-vice-nez--milionu-korun20110506.html>. [cit. 2012-03-29].
- [61] HORÁČEK, F., SMETANA, J. *Idnes.cz*. Prostějovská textilka se přiblížila bankrotu, požádá o insolvenční řízení. [online]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/prostejovska-textilka-se-priblizila-bankrotu-pozada-o-insolvenci-10s-/ekoakcie.aspx?c=A100114_093012_ekoakcie_fih>. [cit. 2013-03-29].
- [62] *Justice.cz*. Insolvenční rozhodnutí 2010 - 2011. [online]. Dostupné z WWW: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-dotaz?dotaz=Od%C4%9Bvn%C3%AD+podnik%2c+a.+s.>>. [cit. 2013-03-29].
- [63] *Justice.cz*. Výroční zpráva Oděvního podniku, a. s. 2001 – 2008. [online]. Dostupné z WWW: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-dotaz?dotaz=Od%C4%9Bvn%C3%AD+podnik%2c+a.+s.>>. [cit. 2013-03-19].
- [64] *Konkursní noviny*. Oděvní podnik Prostějov požádal soud o ochranu před věřiteli. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.kn.cz/clanek/odevni-podnik-prostejov-pozadal-soud-o-ochranu-pred-veriteli>>. [cit. 2013-03-29].
- [65] KRUMPHOLZOVÁ, T. *Denik.cz*. Textilní sedačky pomalu mizí z tramvají, nahrazují je plastové. [online]. Dostupné z WWW: <http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/textilni-sedacky-pomalu-mizi-z-tramvaji-nahrazuji-je-plastove-20121102.html>. [cit. 2013-03-19].
- [66] LESCHINGEROVÁ, M. *Nazeleno.cz*. Sháníte džíny? Pořídte si nesmrtelné levisky z recyklovaných PET lahví! [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.nazeleno.cz/nazeleno/shanite-dziny-poridte-si-nesmrtelne-levisky-z-recyklovanych-pet-lahvi.aspx>>. [cit. 2013-03-19].
- [67] MAREČKOVÁ, M. *Ihned.cz*. Největší komplex po OP Prostějov jde do prodeje. Podle znaleckého posudku má cenu 170 milionů. [online]. Dostupné z WWW: <<http://byznys.ihned.cz/c1-59446080-nejvetsi-komplex-po-op-prostejov-jde-do-prodeje-podle-znaleckeho-posudku-ma-cenu-170-milionu>>. [cit. 2013-03-30].

- [68] *Microsoft Office*. Nástroje statistické analýzy. [online]. Dostupné z WWW: <<http://office.microsoft.com/cs-cz/excel-help/nastroje-statisticke-analyzy-HP005203873.aspx>>. [cit. 2013-03-31].
- [69] *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument107939.html>>. [cit. 2013-02-01].
- [70] *Ministerstvo životního prostředí*. Světová obchodní organizace (WTO). Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/svetova_obchodni_organizace>. [cit. 2013-11-20].
- [71] *Monitoruji.cz*. OP Prostějov snížil ztrátu 363 mil. Kč. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.monitoruji.cz/ekonomika/176425/op-prostějov-snížil-ztrátu-363-mil-kč>>. [cit. 2013-03-29].
- [72] NĚMCOVÁ, V. *Idnes.cz*. Zadlužený OP Prostějov je v insolvenčním řízení. [online]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/zadluzeny-op-prostějov-je-v-insolvencnim-rizeni-f69-/ekoakcie.aspx?c=A100118_141617_ekoakcie_vem>. [cit. 2013-03-29].
- [73] NĚMCOVÁ, V. *Idnes.cz*. OP Prostějov hrozí bankrot, podnik nezískal peníze na reorganizaci. [online]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/op-prostějov-hrozi-bankrot-podnik-nezískal-penize-na-reorganizaci-1d9-/ekoakcie.aspx?c=A100326_122145_ekoakcie_vem>. [cit. 2013-03-29].
- [74] POKORNÝ, M. *Ihned.cz*. Zvrat v Prostějově: soud zrušil konkurz na Oděvní podnik, co bude, nikdo neví. [online]. Dostupné z WWW: <<http://byznys.ihned.cz/c1-48584770-zvrat-v-prostějove-soud-zrusil-konkurz-na-odevni-podnik-co-bude-nikdo-nevi>>. [cit. 2013-03-29].
- [75] POPELA, L. *Kurzy.cz*. Prostějovský Oděvní podnik se dostal podruhé do konkurzu. [online]. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.kurzy.cz/300325-prostějovsky-odevni-podnik-se-dostal-podruhe-do-konkurzu>>. [cit. 2013-03-29].
- [76] *Protišedi.cz*. 8 lahví = 1 džíny - Levisky z recyklovaných PET lahví. [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.protisedi.cz/article/8-lahvi-1-dziny-levisky-z-recyklovanych-pet-lahvi>>. [cit. 2013-03-19].
- [77] SMETANA, J. *Idnes.cz*. Oděvní podnik dluží bankám 1,2 miliardy. [online]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/odevni-podnik-dluzi-bankam-1-2-miliardy-d86-/ekoakcie.aspx?c=A100113_1317565_ekoakcie_fih>. [cit. 2013-03-29].

- [78] *SOCHOR, J. Hospodářské noviny*. Dříve podceňovaný obor se díky novým technologiím vrací do formy. [online]. Dostupné z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-59477600-drive-podcenovany-obor-se-diky-novym-technologiim-vraci-do-formy>>. [cit. 2013-03-15].
- [79] ŠVERDÍK, M. *Idnes.cz*. Krachující OP Prostějov prodává za 100 milionů výrobu luxusních obleků. [online]. Dostupné z WWW: <http://olomouc.idnes.cz/krachujici-op-prostejov-prodava-za-100-milionu-vyrobu-luxusnich-obleku-1zz-/olomouc-zpravy.aspx?c=A101126_1489365_olomouc-zpravy_sot>. [cit. 2013-03-30].
- [80] ŠVERDÍK, M. *Idnes.cz*. Výrobu obleků na míru vykoupila z OP Prostějov firma na šicí stroje. [online]. Dostupné z WWW: <http://olomouc.idnes.cz/prodej-merenek-op-prostejov-d15-/olomouc-zpravy.aspx?c=A120609_1790351_olomouc-zpravy_sot>. [cit. 2013-03-30].
- [81] *Tn.nova.cz*. OP Prostějov prodělal od začátku roku přes 300 milionů korun. [online]. Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/op-prostejov-prodelal-od-zacatku-roku-pres-300-milionu-korun.html>>. [cit. 2013-03-29].
- [82] VRUBELOVÁ, J. *Lidovky.cz*. Made in Bangladéš – Švadleny šily svetry pro Evropu, když začalo peklo. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.lidovky.cz/made-in-banglades-svadleny-siji-v-precpanych-halach-a-za-almuznu-pse-/zpravy-svet.aspx?c=A121126_125408_ln_zahranici_jv>. [cit. 2012-11-30]
- [83] *World trade organization*. The 128 countries that had signed GATT by 1994. [online]. Dostupné z WWW: <http://wto.org/english/thewto_e/gattmem_e.htm>. [cit. 2012-11-20]
- [84] *World trade organization*. Members and observers. [online]. Dostupné z WWW: <http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm>. [cit. 2012-11-20].

Interní materiály

- [85] *Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu*. Vliv globalizace a liberalizace na trh s textilními a oděvními výrobky.
- [86] *Asociace-textilního-oděvního-kožedělného průmyslu*. Statistické ročenky 1992 – 1998.
- [87] *Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu*. Vývoj zaměstnanosti v textilním a oděvním průmyslu v letech 1999 - 2005.

- [88] *Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu*. Ekonomický vývoj textilního a oděvního průmyslu v letech 2001 – 2011.
- [89] *Český statistický úřad*. Vývoj počtu registrovaných subjektů u výroby textilu a výroby oděvů v letech 2001 – 2012.
- [90] *Český statistický úřad*. Počet registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilií a oděvů v roce 2011.
- [91] *Český statistický úřad*. Počet registrovaných subjektů zabývajících se výrobou textilií a oděvů v roce 2012.
- [92] *Český statistický úřad*. Podíl na celkové HPH kraje v roce 2002 a 2011.
- [93] *Český statistický úřad*. Největší textilní a oděvní podniky z hlediska počtu zaměstnanců v roce 2011.

Články

- [94] *Ministerstvo průmyslu ČSR* – inzertní příloha Hospodářských novin 23/1980.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Situace výrobců v Bangladéši a nebezpečné chemikálie v oděvech z Asie

Příloha B: Matice rozložení jednotek textilního a oděvního průmyslu v krajích ČR v roce 1980

Příloha C: Vývoj produkce vybraných komodit u textilií v letech 1993 – 2011

Příloha D: Vývoj produkce vybraných komodit u oděvů v letech 1993 - 2011

Příloha E: Vývoj dovozů textilního zboží do České republiky v letech 1999 – 2012

Příloha F: Vývoj vývozu textilního zboží z České republiky v letech 1999 – 2012

Příloha G: Vývoj dovozů oděvního zboží do České republiky v letech 1999 – 2012

Příloha H: Vývoj vývozu oděvního zboží z České republiky v letech 1999 – 2012

Příloha I: Váhy k indexu IN95 pro jednotlivé OKEČ

Příloha J: Použité hodnoty ukazatelů k výpočtu bankrotních a bonitních modelů

Příloha A: Situace výrobců v Bangladéši a nebezpečné chemikálie v oděvech z Asie

Situace výrobců v Bangladéši

V Bangladéši se zanedbává bezpečnost zaměstnanců a pracovní podmínky. V Bangladéši také často dochází k požárům. Vždy když vypukne nějaký požár, tak vláda zahájí vyšetřování a úřady a majitelé továren se ujíšíují, že se bezpečnostní normy a pracovní podmínky zlepšší, ovšem nikdy se tak nestane. [50]

Hodně zaměstnanců pracuje v Bangladéši v textilkách v nebezpečných podmínkách. S oblečením vyrábějícím se v Bangladéši se můžeme setkat na celém světě včetně České republiky vzhledem k levné pracovní síle v Bangladéši, kterou využívá mnoho textilních korporací. Minimální mzda dělníků se pohybuje kolem 37 dolarů, což je zhruba 740 korun za měsíc. Kvůli nízkým mzdám lidé pracují přesčas. Většinu zaměstnanců zde tvoří ženy, které často pracují v nebezpečných podmínkách. [82]

V Bangladéši funguje kolem 4 500 textilních továren. Bangladéš je druhým největším vývozcem oblečení, prvním vývozcem je prozatím Čína. V Bangladéši zemřelo v textilních provozech již od roku 2006 cca 500 lidí. Příčinou těchto smutných událostí jsou špatné bezpečnostní podmínky, vadná elektroinstalace a také přelidněné prostory. [50], [82]

Textilní korporace začaly Bangladéš využívat, když došlo v Číně ke zvýšení mezd. V Bangladéši vzniklo tři miliony pracovních míst a statisíce žen se zde hlásí o práci v továrnách, aby pracovaly u šicích strojů. V roce 2011 Bangladéš dosáhla zisk z textilního průmyslu 18 miliard korun. Do roku 2020 plánuje toto číslo ještě ztrojnásobit. Mezi známé značky, které levnou pracovní sílu využívají, patří například H&M, Zara, Tommy Hillfiger, Adidas, Nike, Gap, Levi Strauss a další. [82]

Dne 24. listopadu 2012 vypukl v Bangladéši v Dháce další požár v budově v Tazreen Fashions s výrobou oděvů. V továrně zahynulo přes 111 lidí a přes 150 dalších osob bylo zraněno. Tento požár je považován za největší v dějinách Bangladéše. 26. listopadu 2012 došlo k dalšímu požáru na okraji Dháky v budově s výrobou oděvů, ale tentokrát to bylo bez lidských obětí. Mezi hlavní důvody úmrtí lidí při požáru v pondělí 24. listopadu patřilo, že únikové východy v budově byly příliš úzké, dále také, že hasicí přístroje nefungovaly a také příčinou bylo i zanedbávání pracovních podmínek. Hrozné pracovní podmínky se projevíly i tím, když se při požáru rozezněl alarm a šéfové nařídili ženám, aby se vrátily k šicím strojům. Továrna zrovna v době požáru plnila objednávku na 220 tisících svetrů pro společnost C&A. V továrně pracovaly v době požáru také ženy vyrábějící textilie pro mezinárodní značky a také pro největšího maloobchodního řetězce světa Wal-Martu,

Carrefouru a firmy Ikea. Více než sto lidí uhořelo anebo se zabilo skokem z okna. Hodně zaměstnanců pracuje tedy v Bangladéši v textilkách v hrozných a nebezpečných podmínkách. Bylo zjištěno, že rozsáhlý požár, který vypukl 24. listopadu 2012, měl na svědomí buď žhář, nebo elektrický zkrat. 27. listopadu 2012 byl vyhlášen státní smutek a byl zastaven provoz v textilních továrnách po celé zemi. Proběhly také demonstrace žádající zlepšení bezpečnostních podmínek. [50], [82], [49]

Nebezpečné chemikálie v oděvech z Asie

V poslední době se mluví o oděvech obsahujících nebezpečné chemikálie. Mnohé oděvy známých značek obsahují chemické látky způsobující rakovinu nebo negativně ovlivňují hormonální funkce u lidí. Tento výsledek z analýzy toxických látek, které využívá oděvní průmysl, zveřejnila ekologická organizace Greenpeace. V dubnu 2012 bylo nakoupeno 141 kusů oblečení od autorizovaných prodejců. Tyto nákupy byly provedeny ve 29 zemích světa. Nakoupené oděvy byly vyrobeny v nejméně 18 zemích a nejčastěji pocházely z Asie. Zboží zahrnovalo džíny, kalhoty, trička, šaty a spodní prádlo, které byly vyrobené z umělých i přírodních vláken. Ve 20 značkách oděvních firem byly nalezeny chemické látky, které způsobují již výše uvedené problémy. [55], [58]

Zjištěné výsledky tedy nedělají dobrou pověst módním a drahým značkám. 63 % vzorků tedy 89 zkoumaných výrobků obsahovalo chemické látky detergenty (NPE), které se používají k impregnaci, ale jsou jedovaté. Vysoké množství těchto chemických látek bylo naměřeno ve značkách C&A, Mango, Levi's, Zara, Metersbonwe, Jack & Jones a Marks & Spencer a v mnoha dalších. Nebezpečné ftaláty, které způsobují problémy endokrinního systému, byly také nalezeny v některých oděvech. Tyto látky byly v oblečení Tommy Hilfiger, Giorgio Armani a Victoria's Secret. Při praní se tyto látky dostávají do spodních vod a také se objevují i v pitné vodě. Jde tedy o miliardy kusů oděvů, které obsahují tyto nebezpečné látky, což není příznivé. Ve 2 výrobcích značky Zara byly nalezeny azobarviva, které uvolňují rakovinotvorné aminy. Koncentrace těchto azobarviv sice byla do limitů, ale přesto by oblečení nemělo obsahovat takové to karcinogenní látky. [55], [58]

V následující tabulce jsou uvedeny značky oblečení, počet zkoumaných vzorků a počet vzorků, které obsahovaly nebezpečné chemické látky.

Tabulka: Počet zkoumaných vzorků oblečení a nalezených chemických látek

Značka	Počet vzorků	Počet pozitivních vzorků (NPE)	Procento pozitivních vzorků (NPE)	Počet pozitivních vzorků u ftalátů nad 0,5 % hmotnosti	Pozitivní vzorky na rakovinotvorné aminy
Giorgio Armani	9	5	56 %	1	
Benetton	9	3	33 %		
Blažek	4	2	50 %		
C&A	6	5	83 %		
Calvin Klein	8	7	88 %		
Diesel	9	3	33 %		
Esprit	9	6	67 %		
Gap	9	7	78 %		
H&M	6	2	33%		
Jack & Jones	5	3	60 %		
Levi's	11	7	64 %		
Mango	10	6	60 %		
Marks & Spencer	6	4	67 %		
Matersbonwe	4	3	75 %		
Only	4	4	100 %		
Tommy Hilfiger	9	6	67 %	2	
Vancl	4	4	100 %		
Vero Moda	5	4	80 %		
Victoria's Secret	4	2	50%	1	
Zara	10	6	60 %		2

Zdroj: [58]

Textilní průmysl tvoří často jeden ze zdrojů znečištění vodních zdrojů planety. V Číně se již objevily řeky, které byly otrávené čínským textilním průmyslem vzhledem k používání nebezpečných chemikálií. Odpadní voda z textilek zničila místní toky Číny. Mnoho lidí také zemřelo na rakovinu. Lidé tuto vodu z řeky dříve dokonce pili a používali k praní, ale nyní už se voda nedá použít k pití či praní. Organizace Greenpeace tvrdí, že znečištění vody textilkami se stalo globálním problémem. Při praní oděvů se dostávají chemikálie do vody a ničí vodu i v zemích, kam se zboží dováží, nejen tedy v Číně. V České republice také dochází ke znečištění řek. Toxické látky, které používají v textilních továrnách v Asii se u nás vyrábět a používat nesmějí, ale jejich přítomnost v oděvech není zakázána. [55], [47], [59]

Ekologická organizace Greenpeace požaduje, aby výrobci oblečení se zavázali k tomu, že nebudou vypouštět nebezpečné chemikálie při výrobě, ale i z produktů do roku 2020. Značka H&M a Marks & Spencer se už k tomu zavázala. Greenpeace také vyzývá vlády, aby přijaly politický závazek týkající se nulového vypouštění nebezpečných chemikálií. Také občané a spotřebitelé se mohou zapojit a snažit se zajistit, aby vlády a firmy jednaly a provedly vyčištění řek. [59], [58]

Příloha B: Matice rozložení jednotek textilního a oděvního průmyslu v krajích ČR v roce 1980

Průmysl

	Bavlnářský	Lnářský	Vlnářský	Pletařský	Oděvní	Textilní a oděvní
Hlavní město Praha					Pragoděv, Triola	Ústav bytové a oděvní kultury
Jihočeský	Jitka		Fezko, Partex	Jitex, Ústav pro vývoj a výzkum pletařského průmyslu	Otaván, Šumavan	
Jihomoravský	Rico		Retex, Vlněna, Mosilana, Incotex, Výzkumný ústav vlnářský, Unitex	Tylex, Výzkumný ústav pletařský	Kras, Šohaj	
Karlovarský			Přádelny česané příze	Tosta, Krajka		
Královéhradecký	Mileta, Strojtex, Tepna, Tiba, Veba, Výzkumný ústav zušlechťovací, Orgatex	Texlen, Juta, Orgalen				
Liberecký	Kolora, Seba	Technolen,	Textilana, Bytex, Mitop		Severka	Státní výzkumný ústav textilní
Moravskoslezský	Slezan		Karnola, Tonak	Závody S. K. Neumanna		
Olomoucký		Moravolen, Výzkumný ústav lýkových vláken			Oděvní průmysl, Výzkumný ústav oděvní	
Pardubický	Hedva, Perla, Výzkumný ústav bavlnářský		Vigona			
Plzeňský						
Středočeský						
Ústecký	Benar, Velveta			Bonex, Elite, Stap		
Vysočina		Českomoravský len	Sukno	Pleas, Modeta	Knoflíkářský průmysl	
Zlínský				Loana		

Zdroj: vlastní zpracování podle [94]

Příloha C: Vývoj produkce vybraných komodit u textilií v letech 1993 – 2011

Produkt	Měřicí jednotka	Rok									
		1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011
Bavlněná příze, neupravená pro drobný prodej	t	59 829	63 467	62 373	56 118	65 124	60 553	52 477	33 600	14 297	7 526
Příze z umělých střížových vláken, neupravená pro drobný prodej	t	.	.	.	.	.	.	1 730	3 042	949	i.d.
Příze z česané a poločesané vlny nebo jemných zvířecích chlupů, neupravená pro drobný prodej	t	11 000	10 262	10 651	7 160	7 903	5 908	5 273	5 721	i.d.	i.d.
Tkaniny ze syntetického hedvábí	tis. m ²	.	.	.	.	.	.	294 573	318 037	208 253	259 799
Bavlněné tkaniny (kromě speciálních), vč. směsových	tis. m ²	337 139	357 857	345 605	265 461	231 917	182 286	128 331	120 968	67 931	57 134
Tkaniny ze lnu (kromě speciálních), vč. směsových	tis. m ²	49 084	44 436	27 504	18 727	16 377	12 071	10 728	5 431	655	819
Tkaniny z vlněné příze nebo jemných zvířecích chlupů, vč. směsových	tis. m ²	43 019	31 750	28 454	17 445	13 517	16 073	16 913	16 851	i.d.	i.d.
Přikrývky (jiné než elektrické)	tis. ks	2 169	1 890	1 912	2 107	1 989	1 787	1 478	1 516	732	783
Prádlo ložní	tis. ks t	4 527	4 224	3 451	3 613	4 775	5 021	4 262	3 488	1488	1051
Koberce a ostatní textilní podlahové krytiny	tis. m ²	10 018	7 270	5 694	3 597	6 592	7 468	4 661	4 922	3 441	4 441
Motouzy, šňůry, provazy, lana z juty nebo jiných textilních vláken	t	9 893	13 209	14 333	14 372	14 268	15 230	17 838	22 426	14 084	15 223
Netkané textilie a výrobky z nich (kromě oděvů)	t	10 414	12 896	11 355	28 708	31 969	58 135	78 915	115 779	137 458	139 638
Punčochové kalhoty, podkolenky, punčochy, ponožky	tis. ks	119 178	110 646	97 079	67 977	91 582	71 302	81 306	68 035	29 653	21 747

. údaj není k dispozici

i. d. údaj nebyl zveřejněn z důvodu ochrany individuálních dat

Zdroj: upraveno podle [35]

Příloha D: Vývoj produkce vybraných komodit u oděvů v letech 1993 – 2011

Produkt	Měřicí jednotka	Rok									
		1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009	2011
Oděvy z usní	ks	74 700	38 288	42 124	35 481	22 567	19 518	21 682	16 638	10 114	9 017
Pracovní oblečení pánské a chlapecké	tis. ks	.	4 021	3 692	3 293	1 870	1 931	1 390	1 147	1 032	1 751
Pracovní oblečení dámské a dívčí	tis. ks	.	560	637	735	214	246	303	213	184	291
Oděvy pletené, háčkované	tis. ks	995	1 359	1 159	1 041	1 146	1 183	331	601	360	256
Oděv nepletené, neháčkované	tis. ks	8 706	7 013	5 968	5 897	5 957	5 219	5 049	2 336	1 485	669
Prádlo osobní nepletené, neháčkované, vč. kojeneckého	tis. ks	10 674	15 066	11 842	9 224	8 607	7 939	3 476	1 504	737	504
Prádlo osobní pletené, háčkované, vč. kojeneckého	tis.ks	19 140	18 661	17 470	20 635	23 227	23 721	19 383	9 028	4 917	6 756

. údaj není k dispozici

Zdroj: upraveno podle [35]

Příloha E: Vývoj dovozů textilního zboží do České republiky v letech 1999 – 2012 (v tis. Kč)

Rok	Kontinent				
	Evropa	Afrika	Amerika	Asie	Oceánie a Polární oblasti
1999	35 120 398	127 123	630 193	2 938 305	4 390
2000	41 539 281	127 911	784 273	3 983 045	5 324
2001	43 581 847	122 324	635 205	3 883 033	3 868
2002	41 702 512	167 896	705 226	3 739 291	799
2003	41 346 548	161 328	579 143	3 866 946	2 367
2004	44 935 027	155 971	481 621	4 376 666	2 217
2005	43 389 671	113 656	595 688	4 568 172	2 611
2006	45 218 718	127 382	594 450	4 683 626	8 118
2007	45 319 366	164 309	629 546	5 598 599	7 574
2008	38 651 946	141 313	569 487	5 653 095	7 998
2009	30 774 093	114 797	300 419	4 676 984	2 526
2010	33 774 836	159 238	805 554	5 649 283	5 853
2011	36 376 722	278 397	777 857	7 317 534	4 324
2012	35 359 377	255 367	818 241	7 635 174	181 190

Zdroj: upraveno podle [42]

Příloha F: Vývoj vývozu textilního zboží z České republiky v letech 1999 – 2012 (v tis. Kč)

Rok	Kontinent				
	Evropa	Afrika	Amerika	Asie	Oceánie a Polární oblasti
1999	35 687 642	98 813	1 614 369	458 331	111 476
2000	44 421 947	123 375	1 844 704	597 014	98 737
2001	48 219 176	99 812	1 598 075	455 474	65 290
2002	42 614 750	105 617	1 403 747	406 053	63 969
2003	44 341 842	147 704	1 187 217	523 205	65 504
2004	47 091 337	512 136	1 373 649	665 489	51 635
2005	46 365 070	951 949	1 371 700	625 979	72 004
2006	47 457 223	873 595	1 461 584	629 603	69 728
2007	48 809 690	920 230	1 223 215	598 768	64 335
2008	44 328 869	1 235 113	843 019	640 280	51 302
2009	37 582 677	1 524 997	826 370	523 804	62 282
2010	40 225 601	1 521 134	1 121 528	550 662	54 498
2011	44 468 626	2 121 562	1 124 889	628 561	63 212
2012	44 900 399	2 086 231	1 351 252	727 373	60 978

Zdroj: upraveno podle [42]

Příloha G: Vývoj dovozů oděvního zboží do České republiky v letech 1999 – 2012 (v tis. Kč)

Rok	Kontinent				
	Evropa	Afrika	Amerika	Asie	Oceánie a Polární oblasti
1999	9 643 237	348 591	220 516	4 444 691	3 813
2000	10 034 231	372 974	347 275	5 659 841	5 852
2001	10 980 143	426 573	460 774	6 458 828	7 320
2002	10 690 827	429 638	142 843	7 147 418	6 233
2003	10 762 769	436 075	111 770	6 798 468	5 945
2004	17 974 179	659 684	156 349	10 744 760	9 861
2005	18 274 719	907 163	147 684	13 693 149	4 677
2006	15 909 238	1 044 383	149 293	13 361 962	5 026
2007	15 952 664	1 082 434	164 665	15 733 657	8 972
2008	15 607 692	993 301	262 549	18 239 399	46 408
2009	15 439 589	1 161 809	147 606	19 343 466	3 428
2010	14 201 017	1 066 685	163 023	20 508 379	4 700
2011	13 691 053	943 734	162 077	24 278 723	7 043
2012	13 741 220	1 087 093	201 554	22 356 596	6 903

Zdroj: upraveno podle [42]

Příloha H: Vývoj vývozu oděvního zboží z České republiky v letech 1999 – 2011 (v tis. Kč)

Rok	Kontinent				
	Evropa	Afrika	Amerika	Asie	Oceánie a Polární oblasti
1999	22 792 434	30 488	267 343	110 466	9 763
2000	24 112 328	35 036	252 810	95 125	8 165
2001	24 290 172	51 301	271 578	130 886	9 285
2002	20 768 532	37 192	159 259	101 193	12 842
2003	19 969 295	40 774	149 750	221 791	5 117
2004	27 621 587	38 520	181 214	166 634	4 223
2005	31 234 900	32 389	219 414	95 390	3 557
2006	26 881 027	75 114	161 214	131 242	7 160
2007	26 761 934	92 954	136 542	345 487	13 610
2008	23 327 107	203 478	161 807	1 204 810	7 401
2009	21 918 596	1 761 168	106 568	1 670 638	5 652
2010	22 752 252	409 257	96 471	1 116 119	37 731
2011	24 828 886	59 189	83 111	232 998	9 569
2012	26 720 421	72 213	129 688	326 117	11 027

Zdroj: upraveno podle [42]

Příloha I: Váhy k indexu IN95 pro jednotlivé OKEČ

OKEČ	Název	A/CZ	EBIT/A	VÝN/A	ZPL/VÝN
A	Zemědělství	0,24	21,35	0,76	14,57
B	Rybolov	0,05	10,76	0,90	84,11
C	Dobývání nerostných surovin	0,14	17,74	0,72	16,89
CA	Dobývání energetických surovin	0,14	21,83	0,74	16,31
CB	Dobývání ostatních surovin	0,16	5,39	0,56	25,39
D	Zpracovatelský průmysl	0,24	7,61	0,48	11,92
DA	Potravinářský průmysl	0,26	4,99	0,33	17,38
DB	Textilní a oděvní průmysl	0,23	6,08	0,43	12,73
DC	Koždělný průmysl	0,24	7,95	0,43	8,79
DD	Dřevařský průmysl	0,24	18,73	0,41	11,57
DE	Papírenský a polygrafický průmysl	0,23	6,08	0,44	16,99
DF	Koksování a rafinérie	0,19	4,09	0,32	2 026,93
DG	Výroba chemických výrobků	0,21	4,81	0,57	17,06
DH	Gumárenský a plastikařský průmysl	0,22	5,87	0,38	43,01
DI	Stavební hmoty	0,20	5,28	0,55	28,05
DJ	Výroba kovů	0,24	10,55	0,46	9,74
DK	Výroba strojů a přístrojů	0,28	13,07	0,64	6,36
DL	Elektrotechnika a elektronika	0,27	9,50	0,51	8,27
DM	Výroba dopravních prostředků	0,23	29,29	0,71	7,46
DN	Jinde nezařazený průmysl	0,26	3,91	0,38	17,62
E	Elektřina, voda, plyn	0,15	4,61	0,72	55,89
F	Stavebnictví	0,34	5,74	0,35	16,54
G	Obchod, opravy motorových vozidel	0,33	9,70	9,70	28,32
H	Pohostinství a ubytování	0,35	12,57	0,88	15,97
I	Doprava, sklad, spoje	0,07	14,35	0,75	60,61
	Ekonomika ČR	0,22	8,33	0,52	16,80

Zdroj: [13]

Příloha J: Použité hodnoty ukazatelů k výpočtu bankrotních a bonitních modelů

Tabulka: Použité hodnoty ukazatelů k výpočtu IN99, IN01 a IN05 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aktiva	3 747 453	3 148 724	3 307 578	3 307 029	3 249 104	3 226 058	3 105 774	1 917 691
Cizí zdroje	3 058 744	2 730 836	2 060 157	2 057 495	1 988 795	1 956 443	1 837 953	1 739 155
EBIT	123 212	39 746	55 405	89 663	67 371	107 997	67 992	-1 105 640
Výnosy	3 844 855	4 011 089	3 907 478	4 372 437	4 196 272	3 814 251	3 356 786	2 541 637
Oběžná aktiva	2 384 820	1 826 115	1 866 587	1 947 491	1 989 515	2 036 128	1 985 469	924 289
Krátkodobé závazky	741 588	656 001	574 825	693 217	550 703	591 055	568 877	501 976
Krátkodobé bankovní úvěry	1 188 311	2	0	120 000	120 000	60 000	66 664	207 010
Nákladové úroky	193 784	174 672	70 362	66 373	61 710	61 913	64 681	75 011

Zdroj: upraveno podle [63]

Tabulka: Použité hodnoty ukazatelů k výpočtu Tafflerova modifikovaného modelu (v tis. Kč)

Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EBT	-70 572	-134 926	-14 957	23 290	5 661	46 084	3 311	-1 180 651
Krátkodobé dluhy	1 929 899	656 003	574 825	813 217	670 703	651 055	635 541	708 986
Oběžná aktiva	2 384 820	1 826 115	1 866 587	1 947 491	1 989 515	2 036 128	1 985 469	924 289
Cizí zdroje	3 058 744	2 730 836	2 060 157	2 057 495	1 988 795	1 956 443	1 837 953	1 739 155
Celková aktiva	3 747 453	3 148 724	3 307 578	3 307 029	3 249 104	3 226 058	3 105 774	1 917 691
Tržby	3 173 558	3 347 352	3 305 108	3 545 527	3 545 044	3 218 297	2 568 980	1 961 709

Zdroj: upraveno podle [63]

Tabulka: Použité hodnoty ukazatelů k výpočtu bilanční analýzy I podle Rudolfa Douchy (v tis. Kč)

Ukazatel	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vlastní kapitál	466 581	309 992	1 246 101	1 246 360	1 257 854	1 267 648	1 265 460	175 613
Stálá aktiva	1 333 368	1 287 057	1 416 794	1 333 475	1 231 854	1 157 235	1 066 260	960 415
Finanční majetek	1 287 423	869 718	42 641	54 280	62 824	121 500	152 149	157 559
Pohledávky	568 916	465 240	526 134	454 065	547 452	714 185	609 215	235 786
Krátkodobé dluhy	1 929 899	656 003	574 825	813 217	670 703	651 055	635 541	708 986
Výkony	2 706 292	2 812 798	2 723 141	2 964 527	2 857 054	2 375 841	1 873 205	1 152 348
Pasiva celkem	3 747 453	3 148 724	3 307 578	3 307 029	3 249 104	3 226 058	3 105 774	1 917 691
EAT	-73 552	-132 560	3 626	27 428	16 932	25 590	13 745	-1 085 732

Zdroj: upraveno podle [63]